

Vapaaehtoiset veteraanien palveluksessa,
katso oma tukihenkilösi (sivut 18–20)

SOTAVETERAANI KRIGSVETERANEN

N:o 6/2012 ■ Tarkastettu levikki 54 583 ■ Joulukuun 12. päivänä 2012

Valtuuston päätöksiä
sivut 10-11

**Esittelyssä
Kaatuneiden
Muistosäätiö**
sivu 16

**Haastattelussa
Einari Heikkinen**
sivut 22-23

**Jatkosotatapahtumia
loppuvuodesta 1942**
sivut 24-33

**Naisten perinne
esillä seminaarissa**
sivu 40

**Virrat sai Pro Patria-
taulun**
sivu 41

**Vehmaan
Sotaveteraanit
50 vuotta**
sivu 42

**Sotakorvaus-
seminaarin satoa**
sivu 45

Kirjasatoa
sivut 56-58

Helsingissä 12. joulukuuta 2012

Kohti joulua ja uutta vuotta

Tapahtumarikas toimintavuosi on päätymässä. On paikallaan ottaa esiin muutamia keskeisiä tapahtumia, jotka ovat tulevana vuosina vaikuttamassa liittomme toimintaan. Tampereella liittokokouksessa yksimielisesti tehty päätökset asettavat selkeät linjat toiminnalle aina 2020-luvulle asti. Sääntöihin hyväksytyt tarkennukset antavat mahdollisuuden liiton rakenteen kehittämiseen tarkoituksenmukaisella tavalla ja tulevaisuusfoorumissa saatujen virikkeiden mukaisesti. Syksyn kuluessa on tehty valmistelutyötä ja kartoitettu lähiajan toimenpiteitä, jotta ensi vuoden alkupuolella työskentelynsä aloittavalle rakenneryhmälle voidaan antaa hyvät perusteet esitysten laatimiseen edettäessä kohti Oulussa pidettävää liittokokousta. Emme voi jäädä ”tuleen makaamaan”, vaan meidän on koko ajan katsottava ennakoivasti ja ennakkoluulottomasti eteenpäin, niin että saamme toimivat ratkaisut liittomme tuki- ja järjestötoiminnan kehittämiseksi ja perinnetyölle.

Ensimmäisellä vuosipuoliskolla toteutettu hyvähenkinen yhteistyöprojekti neljän kunnan, yhden kuntayhtymän ja Valtiokonttorin kanssa osoittautui tuloksia antavaksi ja tarpeelliseksi. Se vahvisti liiton käsitystä kuntoutusmäärärahojen riittämättömyydestä ja ongelmista varojen käytössä. Mutta projekti osoitti myös, että meidän tulee erityisesti paikallistasolla luoda ja ylläpitää hyvät ja toimivat yhteydet kunnan virkamiehiin ja luottamushenkilöihin. Hyvä tiedonkulku on perusedellytys sille, että veteraaneille osoitetut tukitoi-

met kohtaavat tarvitsijan.

Kulunut vuosi oli edunvalvonnan kannalta hyvin mielenkiintoinen ja vaiherikas. Tampereella liittojuhlassa saimme sekä juhlapuheessa että valtiovalan tervehdyksessä positiivisia viestejä. Syksyllä hallituksen budjettiriihessä tehty lisäys vuoden 2013 kuntoutusmäärärahaan oli jo myönteinen liiakahtus. Huipennus saatiin kokea syyskuun viimeisenä päivänä, jolloin kaikkien eduskuntaryhmien puheenjohtajien allekirjoittama talousarvioaloite jätettiin eduskunnalle. Aloitteessa on myös eduskunnan tahdonilmaus vuosien 2014-2017 kehyspäättökseen rintamaveteraanien kuntoutusmäärärahaksi – veteraanien vuosittaisen kuntoutuksen pitää toteutua. On täysi syy osoittaa lämmin kiitos eduskunnan suuntaan näistä linjauksista, jotka osuvat ajankohtaan, jona maamme juhlii 95:ttä itsenäisyyspäiväänsä. ”Veljeä eikä sisarta ole jätetty”.

Otsikon mukaisesti lähestymme joulua ja on kaiken kiireen ja tohinan keskellä aika rauhoittua ja hiljentyä. Haluan kiittää koko jäsenkuntaamme ja yhteistyötahojamme vuoden aikana tehdystä mittavasta työstä ja samalla toivottaa voimia ja kaikkea hyvää vuodelle 2013.

Finn-Göran Wennström

Tulevia toimia sotaveteraanien hyväksi

Rintamaveteraanien etuuskien parantamisessa tänä vuonna tehty korotukset ovat lähes suurimpia, mitä kerralla etuuskien parantamiseen on tehty. Ensi vuodelle kuntoutuksen määräraha lisäantyy 6 milj. eurola ja veteraanilisän korotus on 3 milj. euroa. Vertailuna voi esittää vuoden 2004, jolloin päätettiin 12 milj. euron lisäyksestä kuntoutukseen ja se lieee suurin kerralla rintamaveteraanien etuuksiin tullut määrärahalisäys.

Aiheellinen kysymys on: Onko nyt kaikki hyvin?

Tulevaisuuteen liittyy epävarmuustekijöitä. Vähennetäänkö kuntoutuksen määrärahoja tulevana vuosina? Eduskuntaryhmien puheenjohtajien talousarvioehdotuksessa todetaan, että vuosien 2014-2017 kehyspäättöstä valmisteltaessa varataan riittävä määräraha veteraanien vuosittaiseen kuntoutukseen. Tähän lupaukseen me luotamme.

Vuodesta 2011 kuntoutusmäärärahaan on sisällytetty myös veteraaneille kotiin vietävien palveluiden määräraha. Osuus 2011 oli 2,3 milj. euroa, vuonna 2012 määräraha on 3,6 milj. euroa ja ensi vuodelle määräraha noussee 5,5 milj. euroon.

Mitä vanheneva veteraani tarvitsee tulevana vuosina?

Veteraanijärjestöt ovat esittäneet kuntoutus- ja palvelusuunnitelman tekemistä vuosittain, veteraanilisän nostamista 200 euroon ja kaikkien sotiemme veteraanien pääsemistä sairaus- ja veljuskoteihin intervallihoitoon.

Veteraanilisä kohdistuu eniten tukea tarvitseville ja pienituloisimmille veteraaneille. Ensi vuonna arvioidaan veteraanilisää maksettavaksi 7 000 veteraanille. Veteraanilisä on etenemässä kohti tavoitetasoa. Ensi vuoden alusta lisän suuruus on 104,42 euroa kuukaudessa.

Sairas- ja veljeskodit, jotka on rakennettu sotainvalidien laitoshoidtoa ja sotaveteraanien kuntoutusta varten ovat geriatrian erityisosaamisyksiköitä. Veteraanien kotona selviytymistä on yhä enemmän pystyttävä tukemaan myös lyhyillä jaksohoidoilla.

Intervallihoidon eli lyhytaikaisen jaksohoidon tavoitteena voi olla omaishoitajan lepo ja virkistäytymisen, hoidettavan toimintakyvyn ylläpito ja tukeminen sekä kotona asumisen mahdollistaminen.

Tämä keskustelu on lähtökuopissa. Esityksen tavoitteena on turvata veteraanien toimintakyky ja näin sairaus- ja veljeskodit saisivat tarvitsemiaan asiakkaita ydinosoamisalueeltaan.

Erityisesti Kanadassa, Ruotsissa ja Virossa asuvien sotiemme veteraanien kuntoutuskäynnit Suomeen ovat vähentyneet. Myös heillä on kotona selviytymiseen liittyviä tarpeita. Useimmin suomalaiset sotaveteraanit eivät saa maansa veteraanien etuuksia. Siksi Suomen on muistettava myös omat vanhenevat veteraaninsa näissä maisissa.

Markku Seppä

Eduskunta omisti täysistunnon sotaveteraaneille

Rintamaveteraanien kuntoutuksen määräraha nousee 6 miljoonaa euroa. Eduskuntaryhmien puheenjohtajien vetoamus: Riittävä määräraha kuntoutukseen 2014-2017.

Itsenäisyyspäivän alla 5. joulukuuta pidettiin eduskunnassa täysistunto, jossa ainoana aiheena olivat sotaveteraanit. Istunto oli eduskunnan kunnianosoitus veteraaneille Suomen itsenäisyyden 95-vuotisjuhlavuoden merkeissä.

Eduskunta käsitteli istunnossa lakialoitetta, jossa sotainvalidien oikeutta laitoshuoltoon laajennettiin ja talousarvioaloitetta, jolla rintamaveteraanien kuntoutuksen varoja nostettiin. Kaikkien eduskuntaryhmien puheenjohtajat olivat allekirjoittaneet molemmat aloitteet.

Sotilasvammalakia muutettiin niin,

että laitoshoidon korvaukseen oikeutettujen sotainvalidien piiriä laajennettiin laskemalla pysyvän laitoshoidon haitta-asteraja 25 prosentista 20 prosenttiin. Uudistus lisää kokonaan korvattavan laitoshuollon ja osa-aikaisen laitoshuollon piiriin kuuluvien sotainvalidien määrää ja parantaa sekä heidän että heidän aviopuolisoidensa asemaa.

Rintamaveteraanien kuntoutuksen määrärahaa nousee 6 miljoonaa euroa hallituksen ehdottaman 30,6 miljoonan euron lisäksi.

Esitykseen rintamaveteraanien kuntoutusmäärärahan nostamiseksi liittyy aloitteen esittäjien, eduskuntaryhmien puheenjohtajien vetoamus, että hallitus valmistellessaan vuosien 2014-2017 kehyspäättöstä varaa riittävän määrärahan veteraanien vuosittaiseen kuntoutukseen.

Sotaveteraaneille omistetussa täysistunnossa eduskuntaryhmien edustajat käyttivät ryhmien suuruusjärjestyksessä puheenvuorot. Ensimmäisen puheenvuoron käytti kokoomuksen Petteri Orpo.

Itsenäisyyspäivänä 6.12. myönnetyt kunniamerkit

Sotaveteraani-lehti julkaisee kaikkien Vapaudenristin Ritarikunnan kunniamerkkien saajien tiedot sekä Sotaveteraaniliiton esityksestä myönnettyjen Suomen Leijonan ja Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan kunniamerkkien saajien tiedot.

Vapaudenristin Ritarikunta

1. luokan Vapaudenristi

Lavonen Eero Antero, ylijohtaja, Espoo

2. luokan Vapaudenristi

Haranne Markku Ylermi, johtaja, Helsinki
Riikonen Jukka Antero, poliisikomentaja, Helsinki
Siilasmaa Risto Kalevi, hallituksen puheenjohtaja, Helsinki
Suominen Pertti Juhani, toiminnanjohtaja, Helsinki

3. luokan Vapauden risti

Lagus Henrik Wilhelm, varatuomari, Espoo
Niemelä Martti Olavi, opetusneuvos, Oulu
Nykvist Nils-Erik, filosofian lisensiaatti, Vaasa

4. luokan Vapaudenristi

Lamminaho Martti Olavi, toiminnanjohtaja, Oulu
Mahrberg Teuvo Olavi, sotakamreeri, Janakkala
Metso Matti Juha Pekka (Juha), perusturvajohtaja, Espoo
von Fersen Vera, filosofian maisteri, Helsinki

2. luokan Vapaudenristillä palkittu toiminnanjohtaja Pertti Suominen on toiminut Tammenlehvän Perinneliiton toiminnanjohtajana vuodesta 2005.
4. luokan Vapaudenristillä palkittu toiminnanjohtaja Martti Lamminaho on toiminut Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajana vuodesta 1999.

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan Ritarikunnan kunniamerkit

SVR R

Grundström Anni Katri, sosiaalisihiteeri, Vantaa
Suvanto Eero Juhani, maanviljelijä, Järvenpää
Tempakka Herman Vihtori, toimitusjohtaja, Isokyrö
Vaara Pentti Sakari Pellervo, toimitusjohtaja, Virrat

SL R

Simola Jukka Pekka, myyntipäällikkö, Lahti

SVR Ar

Lehtonen Veikko Hannu, luokanopettaja, Pori
Vihanto Reijo Valtter, myyntiedustaja, Järvenpää

SL Ar

Ojajarvi Teuvo Juhani, apulaissosiaalipäällikkö, Vaasa
Salmeskari Väinö Matias, yrittäjä, Kauhava
Salminen Ahti Jalmari, isännöitsijä, Lahti
Strengell Tauno Kalevi, isännöitsijä, Lahti
Ylinen Lauri Veikko, liikenteenharjoittaja, Isokyrö
Yli-Norppa Liisa, toimistosihiteeri, Kannus

SVRM I kr

Eronen Margit Linea, opettaja, Haapajarvi
Hiltunen Kerttu Helena, pääkassa,Pori
Ikola Mauri Herman, maanviljelijä, Kurikka
Laakso Sylvi Maria, toimistosihiteeri, Mikkeli
Lehtola Ahti Aarre, liikenneopettaja, Laihia
Mehto Toivo Eemil, maanviljelijä, Konnevesi
Mäkinen Kaarlo Gunnar, sähkölaitoksen johtaja, Jyväskylä
Nieminen Matti Veikko, kirvesmies, Ylöjärvi
Saarenpää Otto Valtter, vanhempi konstaapeli, Äänekoski
Saksa Varpu Liisa, kanslisti, Teuva
Salmeskari Väinö Matias, yrittäjä, Kauhava

Toisen luokan Vapaudenristillä palkittu toiminnanjohtaja Pertti Suominen (oik) on toiminut Tammenlehvän Perinneliiton toiminnanjohtajana vuodesta 2005.
Neljännen luokan Vapaudenristillä palkittu toiminnanjohtaja Martti Lamminaho on toiminut Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajana vuodesta 1999.

Suutala Paavo Rafael, maanviljelijä, Seinäjoki
Terhovaara Anna-Maija, jalkojenhoitaja, Kurikka
Uusimäki Pauli Johannes, maalari, Vimpeli
Virtanen Eero Olavi, suojeluteknikko, Harjavalta

SVRM I

Aalto Aino, emäntä, Kouvola
Ahola Yrjö, talonmies, Lappajarvi
Ahvenlampi Niilo Lennard, maanviljelijä, Merijärvi
Alapiha Hylde Elmiina, emäntä, Sievi
Borgström Sven Karl, ordbrukare, Sibbo
Eklund Birgit Linnea, receptionist, Sibbo
Haapsaari Senni, keittäjä, Kouvola
Hannula Erkki Sakari, piiriesimies, Sievi
Hasari Vilho, maanviljelijä, Kouvola
Huikari Antti Matias, maanviljelijä, Viitasaari
Hämäläinen Juho Heikki, maanviljelijä, Viitasaari
Ingraeus Anna-Liisa, emäntä, Kouvola
Kalenius Hilikka Tellervo, rouva, Kouvola
Karonen Hilikka Marjatta, pesulanhoitaja, Kouvola
Kaunisto Alarik, maanviljelijä, Kauhajoki
Kauppinen Simo, metsuri, Viitasaari
Kurppa Tuure Lennart, autonkuljettaja, Kouvola
Leppänen Emil Juho, pienviljelijä, Äänekoski
Löllö Alvi, maanviljelijä, Sievi

Mehtälä Pauli Nikolai, pienviljelijä, Merijärvi
Moilanen Tarmo Matti, muusikko, Turku
Niskanen Kalle, maanviljelijä, Viitasaari
Nurmela Sylvi Toini, emäntä, Kouvola
Palola Oiva Erkki, jordbrukare, Sibbo
Pasanen Matti Antero, maanviljelijä, Äänekoski
Perilä Eero Olavi, maanviljelijä, Kouvola
Petäjäistö Rauno Ensio, maanviljelijä, Sievi
Pieniniemi Olavi Jalmari, pienviljelijä, Pudasjärvi
Pulliainen Aino, eläkeläinen, Muhos,
Puranen Pentti Johannes, metsuri, Viitasaari
Rautiainen Väinö, pienviljelijä, Äänekoski
Rautioasu Väinö, maanviljelijä, Sievi
Ravantti Pekka, työnjohtaja, Jyväskylä
Roivas Veikko, työmies, Kouvola
Salonen Veikko Vihtori, kuorma-autoilija, Jyväskylä
Siipilehto Ahti Henriikki, maanviljelijä, Merijärvi
Siitonen Simo, vuorokorjausmies, Äänekoski
Sirén Pentti Johannes, varastomies, Kouvola
Somero Armas Anselmi, maanviljelijä, Sievi
Suutala Paavo Rafael, maanviljelijä, Seinäjoki
Syvänen Jalo Ensio Felix, ulkoilualueen hoitaja, Jyväskylä
Tiittanen Heikki Johannes, autoilija, Äänekoski
Turtiainen Kauko Tapio, varastonhoitaja, Jyväskylä
Vainio Esko, konduktööri, Kouvola

Valtakunnallinen Itsenäisyyspäivän paraati järjestettiin Kouvola. Veteraanijärjestöjen lippulinnaa johti Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja, eversti evp Arto Mikkonen. Paraatia olivat vastaanottamassa (vas.) sotaveteraani Eero Nikkola, pääesikunnan päällikkö, vara-amiraali Juha Rannikko ja kaupunginjohtaja Lauri Lamminmäki.

TASAVALLAN PRESIDENTIN TERVEHDYS

Kunnioitetut sotaveteraanit,

Olitte pääosassa seitsemän vuosikymmentä sitten, kun kansakunnan koko olemassaolo oli veitsenterällä. Hinta oli kova, mutta Suomi säilyi vapaana maana. Teillä oli myös päärooli, kun Suomesta rakennettiin vuosikymmenien työllä yksi hyvinvoinnin kärkimaista maailmassa.

Sotaveteraanien työ on luonut perustan, jolta nuorempien sukupolvien on ollut helpompi jatkaa. Olkoot saavutuksenne pohjana työlle ja päätöksille, joilla turvaamme suomalaisen yhteiskunnan vahvuudet kauas tulevaisuuteen. Kansainvälinen asemamme on nyt vahva ja voimme päättää tulevaisuudestamme itsenäisesti. Nyt, jos koskaan, tarvitsemme sodan ja jälleenrakennuksen ajan vahvaa, eteenpäin katsovaa tahtotilaa.

Suurin osa itsenäisyytemme turvanneista veteraanipolvista on jo siirtynyt keskuudestamme pois. Jouluna osoitamme kiitoksemme niin poisnukkuneille kuin teille, jotka vielä olette keskuudessamme.

Toivotan teille sotaveteraaneille, läheisillenne ja kaikille tämän lehden lukijoille rauhaa joulua, voimia ja terveyttä rakkaassa isänmaassamme.

Sauli Niinistö
Sauli Niinistö
Tasavallan presidentti

Joulutervehdykset Sotaveteraani -

Rohkeutta, vastuunkantoa ja välittämistä.

Tänä vuonna on tullut kuluneeksi 95 vuotta siitä, kun Suomi julistautui itsenäiseksi valtioksi, täysivaltaiseksi kansakunnaksi muiden kansakuntien joukkoon. Itsenäisyytemme säilyttämiseksi käydyt sodat kokeneilla on aivan erityinen paikka kansakuntamme historiassa.

Sotien jälkeen kovia kokenut maa jälleenrakennettiin, asutettiin yli 400 000 evakkoa luovutetuilta alueilta ja maksettiin Neuvostoliitolle valtaiset sotakorvaukset. Jälkikäteen voi vain ihmetellä, miten kaikesta selvitettiin. Tämä meille nuoremmille polville annettu esimerkki vaikeuksien voittamisesta on yhä ajankohtainen. Tänäkin päivänä tarvitaan samanlaista yhteisöllisyyttä, yhteishenkeä, periksiantamattomuutta, vastuunkantoa ja välittämistä.

Itsenäisyytemme puolesta taistelleet ansaitsevat yhteisen kunnioituksemme ja kiitoksemme. Veteraanien isänmaamme puolesta tekemä työ ja ponnistelut ovat paitsi vaikeita käsittää, myös mahdottomia korvata. Kunniavelkaa ei voi maksaa takaisin.

Vähintä, mitä voimme aivan konkreettisesti tehdä, on pitää mahdollisimman hyvää huolta veteraanien hyvinvoinnista kaikissa tilanteissa.

Suomi tuntee syvää kiitollisuutta siitä työstä, jota veteraanien sukupolvi on tehnyt sodan ja rauhan aikana. Voimme tänään elää vauraassa, itsenäisessä ja demokraattisessa Suomessa - maassa, jossa on hyvä asua. Kallisarvoisesta lahjasta on myös pidettävä huolta.

Aina välillä meitä on koeteltu, mutta aina olemme nousseet. Juuri nyt Suomen taloutta koettelee kolme suurta haastetta. Lyhyellä aikavälillä suhdan- neluonteinen eurokriisi hidastaa talouskasvua Suomessa ja Euroopassa. Pidemmällä aikavälillä Suomea haastavat erityisesti talouden rakennemuutos ja väestön ikääntyminen. Edesämme olevien haasteiden ratkaiseminen vaatii rohkeutta ja vastuullista otetta.

Emme voi elää jatkuvasti velaksi, vaan meidän on kasvatettava työnteolla yhteistä kekua, jotta siitä riittää jaettavaa. Kuten maamme jälleenrakennuksen vuosinakin, hyvinvointi syntyy jatkossakin vain työs-

tä. Siksi kaikissa päätöksissä on pidettävä mielessä työllisyys, kilpailukyky ja talouden kasvu.

Näinä aikoina päättäjien on valittava, säästämmekö itseämme vaikeuksilta jättämällä vaikeat päätökset tekemättä vai yritämmekö säästää Suomen kansan vaikeuksilta tulevana vuosina? Vastaus on selvä: on tehtävä se, mikä on isänmaan parhaaksi.

Jyrki Katainen
Pääministeri

me Raamatusta, on tarkoitettu muuttuvan meissä hyvän tahdon teoiksi.

Joulun alla meistä moni pohdii mitä lahjoja antaisi läheisilleen. Joulun on yhdessäolon juhla, jossa tärkein lahja on itsemme antaminen kohdataksemme läheisemme ja yhdessä heidän kanssaan Jumalan. Tuo kohtaaminen voi tapahtua joulukirkossa, omaisten haudoilla tai esimerkiksi ottamalla yhteyttä yksinasuvaan läheiseen puhelimitse.

Kristus syntyy tänäkin jouluna siellä, missä on halua kohdata lähimmäinen ja jakaa Jumalan suurta rakkautta.

Kristus syntyy, kiittäkää! Kristus taivaasta vastaan ottaa! Kristus maan päällä, yletkää korkeuteen! Veisatkaa Herralle koko maa, ja ihmiset riemuiten ylistäkööt Häntä, sillä Hän on kunnioitettu!

(Kristuksen syntymäjuhlan kanonin irstossi)

Karjalan ja koko Suomen
arkkipiispa Leo

Kristus syntyy, kiittäkää! Tervehdin teitä Kristuksen syntymäjuhlan ilossa. Emme käy viettämään juhlaa vain muistellaksemme kauan sitten ja kaukana tapahtunutta asiaa, vaan jokaisella juhalla on välitön vaikutuksensa meihin jokaiseen tässä ja nyt.

Joulun keskeinen sanoma on Kristuksen syntyminen ihmiseksi. Teologisesti sanomme "Sana tuli lihaksi" ja näin on tarkoitettu tapahtuvaksi myös meidän kunkin kohdalla. Se Jumalan sana, jonka kuulem-

Sota-ajan selviytyminen kumpuaa vahvasta arvo-perustasta: Isänmaallisuudesta, oikeudenmukaisuudesta ja yhteisöllisyydestä.

Isänmaallisuus merkitsee suomalaiselle rakkautta omaan kotiseutuun ja tunnetta, että kuulutaan johonkin suurempaan kokonaisuuteen – itsenäiseen Suomeen.

Oikeudenmukaisuus on sitä, että koetaan yhteisesti tärkeäksi puolustaa oikeaksi koettua asiaa ja tehdä työtä sen puolesta. Suomen itsenäisyys oli uhattu, hyökkäys maamme kohtaan oli epäoikeudenmukainen. Puolustustahto kumpusi tästä tunteesta.

Yhteisöllisyys on ollut pohjana koko sotien jälkeiselle rakennustyölle. Yhteisöllisyys on yhteenkuuluvuuden tunnetta ja yhteistyötä, toisen huomioon ottamista, suvaitsevuutta ja kannustamista, usein epäitsekyyttä, joka ilmentyi parhaiten Talvisodan hengessä.

Isänmaallisuus merkitsee

minulle sitä, että säilytämme kunnioituksen niitä sukupolvia kohtaan, jotka ovat rakentaneet tämän maan ja jotka turvasivat itsenäisyytemme.

On meidän nuorempien sukupolvien aika varmistaa teille veteraanisukupolven edustajille turvallinen huolenpito ja loppuelämä.

Valtiovallan taholta pyrimme jälleen tulevana vuonna helpottamaan sotaveteraanien ja sotainvalidien elämää. Vuosi 2013 tuo selkeitä parannuksia veteraanien asemaan, toimeentuloon, kuntoutukseen sekä laitoshoidon. Yksilöllistä kuntoutusta lisätään, samoin kotiin vietäviä palveluja. Kunnissa onkin tärkeää varmistaa tulevat lisäeurot koko veteraanisukupolven parhaaksi.

Tuntemme syvää kunnioitusta ja kiitosta sotiemme veteraaneille tämän päivän itsenäisestä Suomesta. Nöyrä kiitos teille kaikille itsenäisestä isänmaasta. Uhraustenne määrä on mittaamaton. Osa menetti hen-

kensä, lähes kaikki terveytensä.

Toivotan teille kaikille voimia ja terveyttä paappani, sankarivainaja Jussi Pajuluoman viimeisessä kirjeessään kirjoittamin sanoin: "Jääkää Jumalan haltuun".

Rauhallista Joulua ja Siunusta vuodelle 2013.

Paula Risikko
Sosiaali- ja terveysministeri

Krigsveteranen -lehden lukijoille

Minulla on ilo esittää valtiohallan joulutervehdys Sotaveteraani-lehden lukijoille.

Suomalaisen hyvinvoinnin perusta luotiin vuosikymmeniä sitten. Monet antoivat henkensä, terveytensä, parhaan nuoruutensa, jotta tulevat polvet saivat rakentaa vapaasti raskasta kotimaatamme tasa-arvoiseksi kaikille suomalaisille.

Tämän päivän hyvinvoinnin rakentamisesta suuri kiitos kuuluu sotiemme veteraaneille. Sodissa taistelleet ja kotirintamalla raskasta vastuuta kantaneet rakensivat maastamme antaumuksella vapaan demokratian, jollaisena sen nyt tunnemme.

Suomea arvostetaan maailmalla. Demokratiamme ja tasa-arvoista yhteiskuntaamme ihaillaan. Turvallisuuspolitiikkamme on hyvin hoidettu ja linjavalintamme nauttivat kansalaisten keskuudessa suurta tukea. Teemme yhteistyötä maailmalla monien toimijoiden kanssa, mutta vastaamme itse omasta puolustuksestamme. Yleinen asevelvollisuus ja koko maan puolustaminen ovat puolustuspolitiikkamme kulmakiviä.

Kansakuntamme on edel-

leenkin kiitollisuudenvelassa sotiemme veteraaneille. Tätä velkaa ei voida koskaan kokonaan suorittaa. Veteraanien uhrausten arvo säilyy mielsämme aina ja siirtyy myös tuleville sukupolville.

Otin valtiopäivien avajaispuheessa 7. helmikuuta 2012 kantaa veteraanien asemaan ja totesin ” Näiden valtiopäivien kunnia-asia on, että talouden vaikeuksista huolimatta jokainen sotiemme veteraani vihdoin pääsee kerran vuodessa kuntoutukseen, kuten aiemmin on luvattu. Kuntoutuksen olemme velkaa sille sukupolvelle, joka vaaransi oman henkensä vapaan isänmaan ja sen hyvinvoinnin hyväksi. Eduskunnalla pitäisi veteraaniasiansa olla kykyä lunastaa kunnia-velkamme vaikka viime kädessä lainsäädännön kautta.”

Olen iloinen, että eduskuntaryhmät ja maan hallitus ovat tarttuneet aloitteeseeni. Kaikkien eduskuntaryhmien puheenjohtajat allekirjoittivat syksyn aikana lakialoitteen sotilasvammalain 6 pykälän muuttamisesta. Lakialoitteen tarkoituksena on laajentaa laitoshoidon korvaukseen oikeutettujen sotainvalidien joukkoa laskemalla pysyvän lai-

toshoidon korvattavuuden haitta-asteraja 25 prosentista 20 prosenttiin.

Sotilasvammalain muutosta koskevaan lakialoitteeseen liittyy myös kaikkien eduskuntaryhmien puheenjohtajien allekirjoittama talousarvioaloite määrärahan osoittamisesta veteraanikuntoutukseen. Siinä ehdotetaan 6 miljoonan euron määrärahan lisäystä. Talousarvioaloite käsitellään vuoden 2013 budjetin yhteydessä.

Haluan toivottaa kaikille lukijoille rauhallista ja hyvää joulua sekä onnellista uutta vuotta 2013.

Eero Heinäluoma
Eduskunnan puhemies

Hyvät sotaveteraanit, Suomalaiset ovat taistelleet isänmaan itsenäisyyden puolesta. Hyvinvointimme on rakennettu veteraanisukupolven sodanai-kaisten ja sen jälkeisten vuosikymmenten äärimmäisten ponnistelujen varaan. Puolustusvoimien puolesta kiitän sotaveteraaneja kaikesta tästä.

Sotilaallisen puolustuskyvyn ylläpidon tarkoituksena on ennaltaehkäistä Suomeen kohdistuvat sotilaalliset uhat ja tarvittaessa torjua sotilaallisen voimankäyttö maastamme vastaan. Kansalaisten korkea maanpuolustustahto on hyvä perusta uskottavalle puolustuskyvylle. Suomalainen asevelvollisuus luo siteen kansalaisten ja yhteiskuntamme välille ja edistää yhteisöllisyyttä. Yleinen asevelvollisuus tukee myös veteraanien perinnön siirtämistä uusille sukupolville - niille, jotka kantavat vastuun isänmaan tulevaisuudesta.

Puolustusvoimissa on parhaillaan käynnissä mittava uudistus, joka saatetaan päätökseen noin kahden vuoden kuluttua. Uudistuksen lähtökohtana on turvata uskottava puolustuskyky tuleville vuosille. Olen vakuuttunut siitä, että

jatkossakin puolustusvoimat - kansalaisten vankkumattomalla tuella - kykenee tehtäviinsä.

Joulu on ilon ja yhdessäolon juhla. Samalla jouluna on aikaa hiljentyä. Puolustusvoimien puolesta tervehdin kaikkia sotaveteraaneja ja toivotan teille rauhallista joulua ja terveyttä uudelle vuodelle.

Kenraali Ari Puheloinen
Puolustusvoimain komentaja

kultaa, suitsuketta ja mirhaa. Ehkä siitä syystä hyvin vanha perimätieto kertoo, että tietäjiä olisi ollut kolme. Kertomuksissa heille on annettu nimetkin: Gaspar, Melchior ja Balthasar.

Tietäjät tulivat Betlehemiin kaukaa, jostain idän suurista keskuksista. Monissa legendoissa ja kertomuksissa heidän taustojaan on arvuuteltu. He ovat milloin kuninkaita, milloin viisaita, milloin tähtitieteilijöitä.

Toisinaan tietäjien matkaa kohti Betlehemiä on rinnastettu jouluun valmistautumiseen. Niin kuin tietäjät tähden jäljessä kuljivat kohti Betlehemiä, niin mekin kuljemme kohti Vapahtajan syntymäjuhlaa.

Se matka on lahjojen hankkimista, ruokien laittamista, koristelua; se on juhlan rakentamista. Ja kun joulu lopulta tulee, ollaan perillä. Tätä kohti kuljettiin, tähän tähdättiin. Tämä on Betlehem, tähän pysähdytään, tässä hiljennytään. Juma-

lan Poika on tullut maailmaan.

Monissa kertomuksissa tietäjien matka rinnastuu ihmisen elämänmittaiseen matkaan.

Kukin tietäjästä tulee omasta suunnastaan. Kullakin on oma elämänhistoriansa. Kun he näkevät tähden, he lähtevät kukin liikkeelle. Kukin eri syystä, oman sisäisen kaipuunsa kanssa. Yksi etsii merkitystä elämälleen, toinen etsii väsyneenä rauhaa ja lepoa, kolmas etsii rakkautta ja oikeudenmukaisuutta julmassa maailmassa. Tähti johtaa kaikki heidät Betlehemiin. Kaikki he löytävät vastauksen sisimpänsä kysymykseen vastasyntyneessä Kristuksessa. Siksi he kumartuvat, siksi he antavat lahjansa.

Kun näin kerrotaan, kuka tahansa jouluun valmistautuva voi katsoa tätä joulua osana oman elämänsä matkaa. Minkä tähden jäljessä on kulkenut. Mitä syvällä sisimmässäni edelleen kaipaan? Minkä kaipuun kanssa kuljen kohti Betlehemiä?

Muuan vanha legenda kertoo myös neljänestä tietäjästä. Hänelle ei ole nimeä. Myös hän lähti matkaan tähden ohjaamana. Mutta hänen matkansa sujui toisin kuin kolmen muun. Hän eksyi, hän antoi mukaan ottamansa lahjat matkan varrella kohtaamilleen ihmisille, jotka niitä tarvitsivat. Matka vei hänet vuosikausiksi pakkotyöhön, toisissa versioissa kaleeriorjaksi, toisissa suolakaivoikseen. Molemmat olivat raskaimpia ja julmimpia kohtaloita, jotka ihmiselle saattoivat tulla.

Neljäs tietäjä myöhästyi. Betlehem meni häneltä ohi, niin kuin joulut toisinaan vain menevät, kun kaikki muu vie voimat ja ajatukset.

Neljännen tietäjän matka päättyi Jerusalemiin. Kun hän lopulta saapui sinne, oli kulunut 30 vuotta. Hän saapui juuri kun Kristusta ristiinnaulittiin. Hänellä ei ollut lahjoja, hänellä oli pelkät tyhjät kädet. Kaiken hän oli menettänyt. Mutta kun

hän katsoi ristille, hän tiesi tulleen perille.

Neljännen tietäjän legenda saa minut ajattelemaan erityisesti niitä, jotka tänä jouluna katselevat ikkunasta jouluillan hämärään ja ajattelevat, ettei tässä elämässä näin olisi halunnut käyvän. Ja niitä, joitten sisällä ei ole ehjää ja tietoista kaipausta, vaan väsymyksestä tyhjää ja kaikki tunteet ovat hajanaisia ja ristiriitaisia.

Ajattelen niitä, jotka ovat lähteneet matkaan, mutta kadottaneet kaikki tähdet näkyvistä.

He eivät ehkä löydä Betlehemiin, mutta Kristus on siellä, missä he ovat.

Siunattua Kristuksen syntymäjuhlaa.

Kari Mäkinen
Arkkipiispa

Matkalla Betlehemiin Itämaan tietäjät kuuluvat Betlehemiin ja seimen äärelle itsestään selvästi. He ovat paimenien jälkeen seuraavat, jotka kumartavat vastasyntynyttä. Luukkaan jouluevankeliumi tosin ei kerro tietäjäistä mitään. Heistä kertoo Matteus.

Matteuskaan ei kerro, montako tietäjiä oli, mutta kylläkin sen, että idästä he tulivat ja että lahjoja oli kolmenlaisia,

Kolme joulua

Jouluevankeliumi tuo kai useimpien mieleen Luukkaan kertomuksen keisari Augustuksesta, verolipanosta, paimenista Beethleheimin läheisellä kedolla ja enkelin ilmoituksesta: ”Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon koko kansalle”. Muistamme myös taiteilijain maalaukset enkelten kumarruksesta heidän löydettyään Marian, Joosefin ja Lapsen, joka makasi seimessä (Luuk. 2). Niin asettuu eteemme viehättävä näky: äiti hoivaamassa vastasyntyntä lastaan, puke-massa tätä ja asettamassa hänet vuoteeseen. Sivum-malla seisoo Joosef ikään kuin sivullisena. Majapaika on vaatimaton ja tilapäinen. Eikö juuri tällainen ollut lapsuuden muistojen joulu? Se oli tähtivälkeinen kertomus, runoa muistuttava.

Matteuksen joulu on arkisempi. Siitä puuttuu enkelten kuoro, eikä siinä ole muutakaan tunnelmaa eikä loistoa. Oikeastaan siinä ollaan lähellä murhenäytelmää: nuori koti on hajoamassa melkein ennen kuin se on perustettukaan (Matt. 1-2). Sen ihmissuhde on vaikeasti korjattava avioliitto-ongelma, jonka edessä ollaan neuvottomia. Neuvo tosin annetaan. Mutta sitten evankeliumi tuo näyttämölle itämaan tietäjät. Nämä tähyilevät joulun salaisuuteen. Heidän tutkimuksensa johtavat kuitenkin ahdistukseen ja kuolemaan. Sellainen on liiankin tuttua tällä hetkellä Lähi-idän ihmisille, niin kuin on ollut niille meistä, jotka ovat kokeneet sodan.

Näille kahdelle jouluevankeliumille on yhteistä jännittävyys ja ylätäydellisyys. Kertovina ja tapahtumallisina ne antavat havainnollisen kuvan en-

simmäisestä joulusta. Siihen kuului sekä tähtien välkettä että vaivaa veroista ja asuntojen ahtaudesta, kaikenlaisia taakkoja. Ne ovat tuttuja nykyihmiselle.

Johanneksen jouluevankeliumi on aivan toisenlainen. Kirjoittaja menee suoraan asiaan kertomatta mitään havainnollisista tapahtumista, henkilöistä tai paikoista (Joh. 1). Alku on lyhyt, kuin kiveen hakattu: ”Alussa oli Sana. Sana oli Jumalan luona, ja Sana oli Jumala”. Käännöksen ”Sana” on vastine kreikan sanalle Logos, tuolloin hyvin ladattu käsite. Tässä se viittaa Kristukseen. Johannes puhuu hänestä elämästä ja ihmisten valona. Vielä hän kertoo Kristuksen tulleen omaan maailmaansa. Maailma ihmisineen kuuluu siis hänelle, vaikka ei tuntisikaan häntä eikä osaisi ottaa vastaan. Hän tuli ylhäältä alas, jotta me pääsisimme alhaalta ylös.

Johannes ei esitä joulukuvaelmaa, vaan mietiskelee näköalaa, joka avautuu Kristuksen tuloon ihmiseksi eli inkarnaatioon. Jos kaikki katoava on vain vertausta, niin hän on jättänyt sen syrjään. Johannes keskittyy ytimeen. Hän uskoo lukijoidensa ilman havainnollisia kuvauksia ymmärtävän ”teoriaa”. Sanana se merkitsi Jumalan katselemista: ”Me saimme kat-sella hänen kirkkauttaan”. Jokainen häntä katseleva tuottaa hänestä kuvan, suuremman tai pienemmän, joskus käytetyn ja likaisen, mutta joskus loistavan ja kirkkaan, alkuperäistä mallia vastaavan. Johannes onkin jouluevankeliumi aikuisille.

Kolmen evankeliumin kertomukset ovat kolme näkökulmaa jouluun. Miten sinun joulusi on muuttunut elämäsi matkalla? Entä mikä on antamasi kuva, kun olet katsellut joulun kirkkautta?

Kalevi Toiviainen

Kansakunnan identiteetti ei voi olla vapaaehtoistyön varassa

Neuvottelukunta koontui vuoden viimeiseen kokoukseen ja keskustelu perinnetyöstä, varainhankinnasta ja toimintasuunnitelmasta kirjoitti vilkkaan keskustelun.

Huoli ilmaistiin siitä, että tietämys maamme historias-ta on nuoremmilta sukupolvilta katoamassa. Yhteisvastuuta asiasta jaettiin opetushallitukselle, medialle kuin myös järjestöille. Kadettikunta on tehnyt materiaalia kouluille, mutta

onko se käytössä? Ilkka Aspara totesi, että kaikkea ei voida jättää vapaaehtoisten toimijoiden hartioille. Maamme historia ja perinteen säilyminen on yhteiskunnallinen yhteinen haasteemme. Ilkka Brotherus yhdisti asian kysymällä, miten perinnetyötä tehdään, että asia säilyy ja näistä asioista keskustellaan vielä kymmenien vuosien kuluttua?

Varainhankinnassa peräänkuulutettiin uusia toimintatapoja ja edunvalvonnassa pai-

nopistealueeksi todettiin kuntien kanssa tehtävä yhteistyö. Kannatusta sai kuntien listaa-minen veteraanimyönteisyyden perusteella. Puheenjohtaja Jukka Viinanen esitti kiitokset antoisasta keskustelusta ja rakentavista mielipiteistä. Neuvottelukunta antoi eväitä monesta näkökulmasta liitos-sa lähivuosina tehtävällä työllä mutta myös kauaskantoisem-malle suunnittelulle.

Anni Grundström

Sotaveteraaniliiton neuvottelukunnan kokouksessa käytiin tuloksekasta keskustelua perinnetyöstä ja edusvalvonnasta.

Uusi adressi

Olemme hankkineet lajitel-maamme uuden adressin. Adressien kirjoitus- ja toimi-tuspalvelu toimii edelleen. Adressien uusi hinta on 12,50 euroa. Tilaukset liiton toimistosta, puhelin (09) 6126 2014.

Veteraani,
muista hakea
kuntoutukseen.

Liiton toimisto on suljettu
24.12.2012 – 1.1.2013

Toimiston ollessa suljettuna voitte tarvittaessa ottaa yhteyttä:

toiminnanjohtaja Markku Seppä, puh. 0400 921 332
sosiaalisuhteeri Anni Grundström, puh. 040 822 3998

Henkilökunta toivottaa kaikille rauhaa joulun aikaa ja kiittää kuluneesta vuodesta.

Onnittelemme

Heikki Kähkönen 100 vuotta

Mikkeliläinen metsätaloussinööri Heikki Kähkönen täytti 100 vuotta 7.12. Hän syntyi Rääkkylän Ahmonsaarella viisilapsisen perheen nuorimpana. Talvisodassa Heikki toimi Taipaleenjoen lohkolla pikakivääriryhmän johtajana. Heikki valmistui metsäteknikoksi joulukuussa 1940 ja sai työpaikan Mikkelin piirimetsälautakunnalta. Hän solmi avioliiton 1941 Tyyne Pylvänäisen kanssa ja avioliitosta syntyi neljä lasta. Jatkosodassa Heikki toimi pääasiassa Karjalan armei-

jan polttoainehuollossa ja sotapoliisina. Hänet komennettiin vielä sodan loppuvaiheissa Lapin sotaan. Heikki toimi myöhemmin mm. puunhankinnan piiriesimiehenä Heinävedellä, metsätalousneuvojana Sonkajärvellä ja myöhemmin Iisalmessa, jossa hän osallistui myös kunnallispolitiikkaan. Eläkeajan harrastuksia ovat olleet mm. kalastus, seurakuntatyö ja metsäpalstojen hoito.

**Osmo Kähkönen,
Olavi Kähkönen ja Tuula Alho**

Olavi Kaistila 100 vuotta

Sotaveteraani ja sotainvalidi Olavi Kaistila vietti 100-vuotissyntymäpäiväänsä syntymäkodissaan Kurikan Kaistilassa 26.11.

Hänelle luovutettiin Sotaveteraaniliiton myöntämä ansioristi kunniakirjan kera ansioistaan veteraanityön hyväksi tehdystä työstä. Olavi taisteli Talvisodassa ja myös jatkosodassa lääkintähuollon tehtävissä. Tervehdyspuheessaan Onni Kivistö mainitsi, että lääkintähenkilöstön tehtävä oli sodassa vaativa. Oli oltava siellä, missä sattui ja tapahtui. Niinpä Olavikin haavoittui Talvisodan loppuvaiheissa. Samalle tielle

jäi talon hevonen, jonka Olavi oli mukaansa ottanut. Sotien päätyttyä Olavi asettui kotitalalleen maata viljelemään. Työ on pitänyt hänet terveenä ja hyvässä kunnossa. Tämä veteraani kulkee vieläkin parantelemassa metsämaita vesurillaan.

Olavin iso syntymäkoti sopi mainiosti syntymäjuhlapaikaksi. Olavin Pertti-poika tiesi kertoa, että talon tarina alkoi jo 1700-luvulla. Pertti nykyisenä omistajana halusi järjestää isänsä syntymäpäivät juuri hänen syntymäkodissaan.

Mikko S. Sääntti

Kurikan sotaveteraanien puheenjohtaja Mikko S. Sääntti ja varapuheenjohtaja Onni Kivistö onnittelemassa 100-vuotiaista päivänsankaria.

Johannes (Hannes) Hynönen 100 vuotta

Sotiemme veteraani Hannes Hynönen täyttää 100 vuotta Mikkelissä 10.1.2013. Hannes Hynönen syntyi Joroisissa torpparin poikana. Torpparijärjestelmän kumouduttua elämä jatkui pientilalla. Sota kuitenkin keskeytti maanviljelystyöt ja rintamalla kului useita vuosia. Sodan jälkeen perustettiin perhe ja maanviljelystyöt jatkuivat ensin omalla tilalla ja sen jälkeen vuodesta 1947 vaimon kotitalalla. Täällä Hannes teki pitkän uran niin maanvil-

jelijänä kuin sahayrittäjänäkin. Vuonna 1973 Hannes luopui maatilan pidosta pojan siirtyessä työn jatkajaksi. Hengellinen elämä on ollut Hannes Hynöselle tärkeää. Hanneksen pitkään elämään mahtuu koko itsenäisen Suomen kehitys, jossa kehityksessä hän on itse myös vahvasti elänyt. Hannes Hynöselle on ominaista iloinen ja myönteinen elämänasenne sekä kyky myötälämiseen.

Eero Aarnio

Yrjö Kulmala 105 vuotta

Virkeä ylöjärveläinen sotaveteraani ja herrasmies Yrjö Kulmala vietti 11.11. Viljakkalan Elokaaren palvelukeskuksessa 105-vuotispäiväänsä. Talvisodan ja jatkosodan rintamapalvelunsa hän teki Hämeen Ratsurikmentin riveissä huoltojoukoissa. Sodan loppuvaiheissa hänet kotiutettiin kotirintamalle

työskentelemään Tampereen Naulatehtaalte, joka yhtenä harvoista valmisti rintamalla tarvittavaa piikkilankaa. Sodanjälkeisenä jälleenrakennusaikana Yrjö työskenteli Naulatehtaan laitosmiehenä. Naulatehtaan lopetettua sittemmin toimintansa hän siirtyi laitosmieheksi Cellit Oy:n betonitehtaalte ensin Tampereelle ja sitten Ylöjärvelle. Seurakunnallinen kuoroharrastus ja oman ryytimaan hoito ovat olleet Yrjölle tärkeitä asioita. Oma perhe perustettiin ensin Tampereelle ja sitten Ylöjärven Sopenmäkeen.

Teksti ja kuva: Timo Tulosmaa

Naisjärjestön valtakunnallinen sisarpäivä Jyväskylässä 26.4.2013

NAISET ISÄNMAAN JÄLLEENRAKENTAJINA

Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön 45. toimintavuoden tapahtumana järjestetään yhteistyössä Keski-Suomen Sotaveteraanipiirin Naistoimikunnan kanssa XXII Valtakunnallinen Sisarpäivä Jyväskylässä 26.4.2013. Tapahtumapaikkana on Jyväskylän Paviljonki. Sotaveteraanipiireille ja Naistoimikunnille sekä yhteistyöjärjestöille lähetetään tarkennetut tiedot tapahtumasta ensi vuoden alussa.

Valtakunnallinen Sisarpäivä on osa Kansallisen veteraanipäivä viettoa 27.4.2013 Jyväskylässä. Toivomme, että mahdollisimman moni veteraani ja veteraanityöstä kiinnostunut osallistuisi molempiin tapahtumiin.

Lämpimästi tervetuloa Jyväskylään

Tiedustelut:

Toiminnanjohtaja Tuija Saura, puh 0400 123 134, tuija.saura@luukku.com

Mariana Sippel, puh 040 524 0165, mariana.sippel@gmail.com

Marjatta Linna, puh 0400 645 389, marjatta.linna@gmail.com

Oikea Marski kiinnostaa ja herättää kunnioitusta

Rukajärven rintama lahjoitti Marskin Majan ylipäällikölle 4.6.1942. Nykyään se on pystyssä Lopella Punelajärven rannalla, jossa vuosittain käy 16 000 vierasta. Syyskuussa ilmestyneessä Sotaveteraani-lehdessä etsimme tietoja Marskin Majan rakentajista. Lehdessä julkaistun jutun jälkeen yhteyttä otti kaikkiaan 25 lukijaa. Julkaistusta valokuvasta saimme tiedon kuvatekstiin merkityistä kuudesta henkilöstä.

Näin ollen kuvan henkilöistä on viisi edelleen tuntematonta. Marskin Majan rakentajista on otettu valokuvia myös alkuperäisellä paikalla Repolan Lieksajärven rannalla ja tähän valokuvaan tuli myös tietoja, samoin kuin Lopella 2.6.1945 otettuun valokuvaan, jossa Mannerheim on kuvattu rakentajiensa kanssa.

Majan rakentajat oli kutsuttu juhliin Lopelle vuonna 1982 ja vuonna 1992. Syyskuun lehden numerossa julkaistu kuva on otettu 19.6.1992 eikä 17.8.1982, kuten jutussa totesimme. Sekin asia selvisi yleisöpalautteena.

Useilla soittajista oli Marskin rakentajista muutakin tietoa, tietoja puiden kaatamisesta, tien ja kalusteitten tekemisestä. Lotta Signe Lassi kertoi olleensa siivoamassa Marskin

Vasemmalla Aatto Päivärinta ja hänen vierellään Väinö Hapuli, kolmas vasemmalta kepin kanssa Leo Kiviniemi, neljäs vasemmalta Kalevi Rönkkönen, kolmas oikealta on Niilo Patrikainen, oikealla on Mikko Bergman ja edessä kepin kanssa seisoo itse Adolf Ehrnrooth. Kuva: Pentti Perttulin arkisto; Marskin Majan vaiheita 1942-1987.

Majaa Lopella. Hänellä oli paljon kerrottavaa Marskin Lopen vierailusta. Saimme käyttööme useita pitkiä kertomuksia ja mm. rakennusmestarina toimineen Heikki Noposen 4.12.1971 päivämäärän 22-sivuisen muistion. Soittajat halusivat tulevan tallennetuksi myös komentajan Raappanan Majan historiatietoa. Tuo Tiiksijärveltä sodan jälkeen siirretty rakennus sijaitsee nykyään Ilomantissa Parppein vaaralla.

Marskin Majan rakentajista ei ole edelleenkaan tarkkaa tietoa, mutta 17.8.1982 Lopelle kutsuttiin seuraavat henkilöt. Heitä isännöi Adolf Ehrnrooth: Bergman Mikko, Sonkajär-

vi; Hapuli Väinö, Toholampi; Heiskanen Erkki, Kajaani; Huittinen Väinö, Oulu; Härkönen Väinö, Korholanmäki; Jokelainen Jaakko, Ristijärvi; Kinnunen Antti, Kuhmo; Kinnunen Olavi, Oulu; Kovalainen Toivo, Kuhmo; Kuittinen Toivo, Puukari; Lukkari Eino, Kajaani; Noponen Heikki, Espoo; Ohtonen Armas, Kuhmo; Partanen Väinö, Sukeva; Patrikainen Niilo, Kajaani; Päivärinta Aatto, Ylivieska; Rönkkönen Kalevi, Parikkala ja Rönkkönen Mikko, Parikkala.

Tenho Tikkanen

Keskisuomalaisten veteraaniperinnematkat 2013

Äänisen Kierros 19. - 23.8.2013

reitti: Jyväskylä – Petroskoi – Karhumäki – Puutinen – Vytegra – Osta – Lotinapelto – Salmi – Sortavala – Jyväskylä

Loppuunmyyty, kysy peruutuspaikkoja

Taistelut Sallan ja Petsamon suunnalla 5. - 9.9.2013

Reitti: Jyväskylä – Kajaani – Salla – Alakurtti – Kantalahti – Hiipinä – Muurmansk – Petsamo – Inari – Jyväskylä

- Oppaana Kainuun Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Seppo Tähtäpää,
- Majoitus Sallassa, Hiipinässä, Muurmanskissa ja Inarissa 2 hh
- Matkanjärjestäjä A&A Travels Muuramesta
- Matka on ajoitettu pohjoisen parhaimpaan (toivottavasti) ruska-aikaan

Matkojen tarkat hinnat vahvistetaan venäläisten palveluntarjoajien annettua hintansa helmimaaliskuussa 2013. Hinnat tuskin poikkeavat paljon v 2012 hinnoista, jolloin hinta oli n 110 €/vrk (esim. 5 vrk matka n 550 € jne).

Matkat ovat avoimia kaikille halukkaille, ne täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Kyytiin pääsee myös reitin varrelta. Matka voidaan perua, mikäli kuukautta ennen matkaa ei ole riittävästi lähtijöitä (min. 30 henkeä).

Ilmoittautuminen matkoille mieluummin sähköpostitse:

keski-suomen.svp@sotaveteraaniliitto.fi tai puhelimitse:

050 568 0396. Ilmoittautuneille lähetetään lisätietoa vähintään kaksi kuukautta ennen matkaa.

Veteraanien kuntoutusmatkat Viroon Viimsiin vuonna 2013

Kutsu

Vuonna 2013 Kaatuneiden Muistosäätiö järjestää kaksi kuntoutusmatkaa jo tuttuun Viron Viimsin kylpylään, joka sijaitsee n. 9 km:n päässä Tallinnan keskustasta.

Tällä kertaa kutsumme mukaan yhteensä 40 tunnuksen omaavaa veteraania Suomen Sotaveteraaniliiton piiristä eli 20 veteraania kummallekin matkalle.

Toivomme, että lähtijät ovat ensisijaisesti ensikertalaisia. Mikäli ensikertalaisia ei kuitenkaan löydy, voidaan toissijaisesti lähtijöiksi ilmoittaa myös aikaisemmin matkallamme olleita, mikäli edellisestä matkasta on kulunut jo useampia vuosia. Suotavaa on, että mahdollisimman moni veteraani pääsisi edusta osalliseksi.

Matkojen ajankohdat

Kevään matka tehdään **19.5-2.6.2013 (Viimsi 1)**, ja syksyn matka **18.8.-1.9.2013 (Viimsi 2)**.

Kummallekin matkalle lähdetään **klo 10.00 Viking XPRS-laivalla** Helsingin Katajanokan terminaalista ja samalla laivalla palataan kahden viikon kuluttua sunnuntai- aamuna kello 19.00.

Lähtöajat eivät salli myöhästymisiä, siksi varataan tarvittaessa pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tuleville huoneita keskustassa sijaitsevasta hotellista, elleivät kulkuyhteydet kotipaikkakunnalta ole sopivat. Hotellihuone on veteraanille maksuton.

Osallistujat

Matkalle osallistujat pärjäävät hyvin, kun kuuluvat toimintakykyluokkaan 3 eli he ovat omatoimisia ja pystyvät itsenäisesti liikkumaan sekä kantamaan ateriansa noutopöydästä, vaikka käyttäisivätkin keppiä tukena.

Huomaatthan kuitenkin, että lievääkin muistamattomuutta poteva henkilö ei voi osallistua matkalle yksin, vaikka hän muuten kuuluisikin toimintakykyluokkaan 3. Outo ympäristö voi äkillisesti heikentää toimintakykyä eikä yksin selviytyminen onnistu samoin kuin kotona.

Heikompikuntoisten auttamiseen eivät resurssimme valitettavasti riitä.

Seuralaispaikat

Itse maksaville seuralaisille on järjestöllemme varattu kuusi paikkaa kummallekin matkalle. Seuralaisille matka maksaa **n. 850 €**, mutta vähävarainen seuralainen voi tarvittaessa hakea säätiön matkatukea omalta keskusliitoltaan.

Huomaatthan, että seuralaisten määrä on paikkakiintiöiden vuoksi rajoitettu.

Ilmoittautumiset

Koska laivayhtiö ja kylpylä tarvitsevat matkalaisten nimilistat jo yli **kuukausi ennen lähtöä**, pyydämme ystävällisesti ilmoittamaan matkalle lähtevien **veteraanien nimet, syntymäajat, osoitteet ja puhelinnumerot** sekä **seuralaisten nimet ja syntymäajat** oman alueenne Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajalle viimeistään **tiistaina 10.4.2013, Viimsi 1** ja **tiistaina 20.5.2013, Viimsi 2**

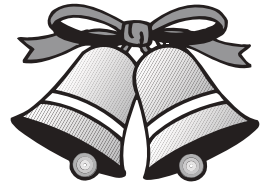
HUOM!

Tarkemmat matkaohjeet lähetämme osallistujille, kun matka on varmistunut.

Matkasta kiinnostuneita pyydämme ottamaan yhteyttä oman alueen Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajaan.

Kaupunkien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

 Akaan kaupunki	 Alajärven kaupunki <i>// Kotipaikkakunta</i>	 Alavuden kaupunki
 Haapaveden kaupunki	 Hurmaava Hamina www.hamina.fi www.hurmaavahamina.fi	 HANGON KAUPUNKI HANGÖ STAD
 Iisalmen kaupunki	 Imatran kaupunki	 Joensuun kaupunki www.jmk.fi
 www.jyvaskyla.fi	 Kaarinan kaupunki	 KANKAANPÄÄ
 Kannuksen kaupunki	 Kauhavan kaupunki	 KITEE
 Kiuruveden kaupunki	 Kouvolan kaupunki	 Kurikan kaupunki
 KUUSAMO KUUSAMON KAUPUNKI	 LAHTI Lahti kiittää sotiemme veteraaneja ja lämpimästi toivottaa <i>Hyvää Joulua!</i>	 LAPPEENRANTA KANSAINVÄLINEN YLIOPISTOKAUPUNKI
 LAPUA LAPUA LAPUA perhekoon kaupunki	 Loima <i>Jyväällä tulevaisuudesta</i>	 Mikkelin kaupunki
 MÄNTTÄ	 Naantalin kaupunki	 nivalan kaupunki Perustaa perheestä -virtaa väestä
 NOKIAN KAUPUNKI	 Orimattilan kaupunki	 Oriveden kaupunki

Valtuusto valitsi uusia jäseniä hallitukseen

Antti Henttonen on helsinkiläinen sotaveteraani.

Pekka Paatero on Turun Sotaveteraanien puheenjohtaja.

Pentti Seppä on Nivalan Sotaveteraanien puheenjohtaja.

Juhani Manninen on Suur-Savon Sotaveteraanipiirin varapuheenjohtaja.

Kouvolalainen Arto Mikkonen valittiin liiton valtuuston 1. varapuheenjohtajaksi.

Valtuutettuja kokouksessa (vas.) Jukka Simola Lahdesta, Samuli Niinistö Ilmajoelta, Juhani Penttilä Tamme-
lasta, Pentti Seppä Nivalasta ja Tauno Kauhanen Jäppilästä.

Sotaveteraaniliiton valtuusto kokoontui Helsingissä 6. marraskuuta. Valtuuston I varapuheenjohtajaksi valittiin Arto Mikkonen Kouvolasta ja II varapuheenjohtajaksi Kaija Uuksulainen Helsingistä. Valtuusto hyväksyi toimintasuunnitelman ja 81 000 euroa alijäämäisen talousarvion vuodelle 2013.

Uusiksi hallituksen jäseniksi valittiin Antti Henttonen Helsingistä (varajäsen Rauno Loukkola Helsingistä), Jukka Simola Lahdesta (varajäsen Juhani Manninen Hirvensalmelta) ja Pekka Paatero Turusta (varajäsen Pentti Seppä Nivalasta).

Hallinnon rakenneryhmän jäseniksi valittiin Sakari Sippola, Erkki Merikallio ja Arto Mikkonen sekä Aarno Strömmer. Valtuuston nimeämänä tositetarkastajana jatkaa ekonomi Pentti Korpimies Lahdesta.

Aamupäivän keskusteluosuudessa käsiteltiin liiton tulevaisuussuunnittelua.

Hallituksen jäsenet ja varajäsenet 2013

Varsinainen jäsen 2013–2014 Varajäsen

Antti Henttonen	Rauno Loukkola
Jukka Simola	Juhani Manninen
Pekka Paatero	Pentti Seppä

Varsinainen jäsen 2012–2013 Varajäsen

Riitta Huittinen	Reijo Inget
Erkki Heikkinen	Pirkko Kuorehjärvi
Eero Tamminen	Seppo Vohlonen

Uudet hallituksen jäsenet ja varajäsenet

Opetusneuvos Antti Henttonen (90) on toiminut mm. Opettaja-lehden päätoimittajana. Sotaveteraanityöhön hän on osallistunut yli kolmen vuosikym-

men ajan. Hän on mm. Sotaveteraani-Krigsveteranen -lehden toimitusneuvoston jäsen. Antti Henttonen on toimittanut runsaasti julkaisuja, kirjoja ja useita ääni- ja kuvataallenteita. Hallituksen varajäsenenä hän on ollut 2012.

Jukka Simola (86) on toiminut liike-elämässä vuoteen 1993. Luottamus- ja sivutoimina hänellä on ollut Lahden Hiihtoseuran toiminnanjohtajuus, hallituksen jäsenyys ja varapuheenjohtajuus ja Suomen Hiihtoliiton liittovaltuuston jäsenyys. Lisäksi hän on ollut kansainvälinen arvostelutuomari ja tekninen asiantuntija mäkihypyssä ja yhdistetyssä. Keski-Lahden Sotaveteraanien puheenjohtajana hän on ollut 2002- ja Lahden Sotaveteraanipiirin puheenjohtajana 2012-.

Lännen sosiaali- ja terveysneuvos Pekka Paatero (68) toimi viimeksi Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosaston päällikkönä. Hän on ollut Sotaveteraaniliiton neuvottelukunnan jäsen 2003- , Turun sotaveteraanien tuki- ja perinneyhdistyksen puheenjohtajana 2009-2011 ja Turun Sotaveteraanien puheenjohtajana 2012-.

Rauno Loukkola (57) on opistoupseeri evp. Hän on toiminut Helsingin seudun Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajana vuodesta 2006. Sotaveteraaniliiton hallituksen varajäsenenä hän on ollut 2011-2012.

Juhani Manninen (58) on opistoupseeri evp. Hän on Suur-Savon Sotaveteraanipiirin varapuheenjohtaja 2009- ja Hirvensalmen Sotaveteraanien varapuheenjohtaja 2006-. Sotaveteraaniliiton hallituksen varajäsenenä hän on ollut 2011-2012.

Pentti Seppä (68) on eläkkeellä oleva talouspäälikkö. Hän on Nivalan Sotaveteraanien puheenjohtaja 2006-, Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin hallituksen jäsen 2006- ja Sotaveteraaniliiton valtuuston jäsen 2010-. Lisäksi hän on Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin perinneyhteyshenkilö.

Valtuuston kokousta johti Tampereella liittokokouksessa valittu puheenjohtaja, hallintoneuvos Sakari Sippola.

Helsinkiläinen Kaija Uuksulainen valittiin valtuuston toiseksi varapuheenjohtajaksi.

Jukka Simola on lahtelainen sotaveteraani.

Rauno Loukkola on Helsingin Seudun Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja.

Toimintasuunnitelma 2013

Sotaveteraaniliiton ja sen jäsenyhdistysten, sotaveteraanipiirien ja -yhdistysten keskeisin tehtävä on sotaveteraanien, heidän puolisoidensa ja leskiensä tukeminen sekä edunvalvonta. Rintamaveteraanien lukumäärä on vuoden 2013 alussa 39 000. Heistä on sotainvalideja noin 5 500. Veteraanien keski-ikä on 89 vuotta. Liiton jäsenyhdistyksiin kuuluu varsinaisia jäseniä 24 000 ja puoliso- ja leskijäseniä 13 000. Kannattajajäsenten määrä on 29 000 ja naisjaostojen jäsenten 20 000.

I Sotaveteraaniyhteisöjen painopistealueet 2013

1. Valtion ja kuntien etuuksien parantaminen sotaveteraaneille
2. Sotaveteraanien, heidän puolisoidensa ja leskiensä tukeminen
3. Tulevien vuosien suunnittelun jatkaminen
4. Kannattajajäsenten määrän nostaminen

II Suomen Sotaveteraaniliiton etuustavoitteet vuodelle 2014

* Vuosittaisen kuntoutuksen sekä palveluiden rahoituksen turvaaminen valtion talousarviossa. Kuntoutuksen järjestäminen ja toteuttaminen perustuen veteraanin kanssa tehtävään kuntoutus- ja palvelusuunnitelmaan. Monipuolisen laitospalvelun, avo- ja kotikuntoutuksen suunnitelmallinen kehittäminen ikääntyvien veteraanien tarpeita vastaavaksi.

* Kunnallisten avopalveluiden sekä kotiin vietävien kuntouttavien palveluiden varmistaminen sotiamme veteraaneille.

* Veteraanilisän korottaminen 200 euroon kuukaudessa kohdistuen tukea ja hoitoa tarvitseviin ylimääräistä rintamalisää saaviin veteraaneihin.

* Jaksoittaisen laitoshoidon edellytysten mahdollistaminen sairaus- ja veljeskodeissa.

III Kuntoutukseen tarkoitetun määrärahan tason turvaaminen

Eduskunnan hyväksymissä talousarvioissa on rintamaveteraanien kuntoutukseen osoitettu seuraavat määrärahat:

vuonna 2005	47,8 milj. euroa
vuonna 2006	42,3 milj. euroa
vuonna 2007	38,3 milj. euroa
vuonna 2008	40,3 milj. euroa
vuonna 2009	36,3 milj. euroa
vuonna 2010	34,1 milj. euroa
vuonna 2011	32,6 milj. euroa

vuonna 2012	30,6 milj. euroa (sisältää 3,6 milj. euroa kotiin vietäviin palveluihin)
vuonna 2013 (tae)	36,6 milj. euroa (sisältää 3,6 milj. euroa kotiin vietäviin palveluihin)

Vuodelle 2013 ehdotetulla määrärahalta voidaan antaa kuntoutusta edellisiä vuosia suuremmalle joukolle. Määrärahan taso tulee pystyä pitämään tällä tasolla, jotta päästään vuosittaiseen kuntoutuskiertoon.

IV Vuoden 2013 toimintaa ja tapahtumia:

47. sotaveteraaniviikko
- avausjuhla on 10. maaliskuuta Huitisissa. Samalla Huitisissa Sotaveteraanit viettävät 50-vuotisjuhlaa.
 - päätösjuhla on 17. maaliskuuta Pälkäneellä. Samalla Pälkäneen Sotaveteraanit viettävät 50-vuotisjuhlaa.
- Järjestöviikollaan liitto ja sen jäsenyhdistykset korostavat talvisodan merkitystä sekä kertovat päämäärästään ja toiminnastaan. Tilaisuuksiin kutsutaan veteraanien lisäksi myös tukijoita.

27. Kansallinen veteraanipäivä

- valtakunnallinen päättilaisuus on 27. huhtikuuta Jyväskylässä.
- Liitto on mukana kansallisen veteraanipäivän suunnittelussa osallistumalla päätoimikunnan toimintaan sekä osallistumalla järjestelytoimikunnan työskentelyyn.

Seutukunnalliset kirkkopäivät

Seutukunnallisia kirkkopäiviä järjestetään noin 30 paikkakunnalla. Toimintaa ohjaa Veteraanivastuu ry:ssä hengellisen työn toimikunta.

Liitto osallistuu veteraaniliittojen yhteisten kirkkopäivien järjestämiseen.

Liiton hengellinen toimikunta jatkaa hengellisen työn suunnittelua ja ohjausta. Hengellisen työn virikepäivät järjestetään 3.-4.4.2013 ortodoksisen kirkon kurssikeskuksessa Sofiassa Helsingissä.

Kunto- ja virkistyskurssit

Sotaveteraanien omaishoitajina toimiville puolisoille ja leskille järjestetään 5-6 kuntoviikkoa yhteistyössä Kaatu- neiden Muistosäätiön kanssa.

Leskeytneille sotaveteraanimiehille järjestetään yhteistyössä seurakuntien ja Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiön kanssa vertaistukiviikko Lahdessa. Vastaavaa tukitoimintaa aloitetaan Rauhan- turvaajaliiton kanssa Salossa ja mahdollisesti Lappeenrannassa ja Kuopiossa.

Neuvottelupäivät:

- sotaveteraanipiirien puheenjohtajille ja toiminnanjohtajille järjestetään perinteiset neuvottelupäivät syyskuussa.
- piirien toiminnanjohtajille järjestetään neuvottelutilaisuus tammikuussa ja piirien sosiaalineuvojille kahdesti vuodessa.

Kisatoiminta:

Sotaveteraaniliiton toimintasuunnitelman 2013 ydinosat

1. Valtion ja kuntien etuudet sotaveteraaneille

Tavoite: * riittävä määräraha rintamaveteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietäviin palveluihin * sotaveteraanit otetaan kunnissa huomioon erityisryhmänä tukia myönnettäessä * kunnat eivät palauta määrärahoja kuntoutuksesta eikä palveluista * kunnat myöntävät määrärahan sotaveteraanien tukemiseen * etuuksien ja palveluiden yhdenmukaistaminen	Toimenpiteet: * määrätietoinen vaikuttaminen ja yhteydenpito poliitikkoihin, virkamiehiin ja mediaan * säännölliset ja vaikuttavat neuvottelut kuntapäätäjien kanssa (piirit, piirien sosiaalineuvojat -yhdistykset ja veteraaniyhdyshenkilöt) * säännöllinen ja toimiva yhteys jokaiseen kuntaan * liitto, piirit, yhdistykset ja kunnat yhteistyössä kuntaneuvotteluissa * kuntaranking
--	---

2. Sotaveteraanien, heidän puolisoidensa ja leskiensä tukeminen

Tavoite: * syrjäytymisuhan alla olevien sotaveteraanien, puolisoiden ja leskien löytäminen ja tukeminen * Piirien ja yhdistysten tarjoaman kotiavustajatoiminnan tukeminen	Toimenpiteet: * jokaisessa Sotaveteraanipiirissä on piirihallituksen kanssa yhteistyössä toimiva sosiaalineuvoja * 80 %:lla sotaveteraaniyhdistyksissä on nimetty yhdistyksen hallituksen kanssa työskentelevä veteraaniyhdyshenkilö * säännöllinen julkistaminen ja verkoston markkinointi lehdessä ja internet-sivuilla * toimiva avustusjärjestelmä ja siihen riittävästi varoja * Tehdään kartoitus nykytilanteesta ja tulevien vuosien suunnitelmista
---	--

3. Tulevan toiminnan suunnittelu

Tavoite: * konkreettinen sisältö perinnetyölle * rakenteiden suunnittelu	Toimenpiteet * työryhmä suunnittelee sisältöä * työryhmät, neuvottelupäivät ja hallinnon rakenneryhmä
---	--

4. Kannattajajäsenten määrän nostaminen

Tavoite: * kannattajajäsenten määrän kasvattaminen	Toimenpiteet * kaikki piirit ja yhdistykset ottavat jäsenmäärän kasvattamisen toimintasuunnitelmaansa
--	---

KÄRCHER OY

Saparola Oy
Akaa, Kylmäkoski

Pohjanmaan
Kiinteistötekniikka Oy
Alavieska

KJM Kupari Oy
Asikkala

Maakunnallinen veteraanien neuvottelupäivä Joensuussa

Kunnan ja veteraanijärjestöjen säännölliset yhteis-palaverit ovat tehokas keino veteraaniavun perille saamiseksi, todettiin Pohjois-Karjalan kuntien ja veteraanijärjestöjen yhteisessä tapaamisessa Joensuussa.

Maakunnallisen veteraaniasiaain neuvottelupäivän aikana keskityttiin veteraanikuntoutuksen ja kotihoidon päivän kysymyksiin sekä kuntien ja paikallisyhdistysten välisen yhteistyön, tiedonkulun ja seurannan kehittämiseen.

Sotaveteraaniliitto toivoo lisääntyvää yhteistyötä kuntien kanssa alueellisin voimin, jotta voimme turvata veteraanien kotona selviytymistä. Iäkäs apua ja tukea tarvitseva veteraani ei osaa eikä jaksa enää itse lähteä apua pyytämään. Haasteellinen tehtävä

on selvittää, miten ja mitä apua järjestetään sitä tarvitseville sotiemme veteraaneille, totesi Suomen Sotaveteraaniliiton sosiaalisihiteeri **Anni Grundström**.

Veteraanijärjestöt pitävät kiitettävänä päänavauksena 2011 ja 2012 valtion talousarvioissa kunnille tulleita kotiin vietävien lisäpalvelujen määrärahoja. Kunnille määräraha tuli osittain yllätyksenä ja osa vuoden 2011 määrärahasta (2,3 milj. e) jouduttiin palauttamaan. Pääosa Suomen kunnista käytti määrärahat tarkoituksemukaisesti, kuten Pohjois-Karjalassa.

Joensuu joutui palauttamaan saamastaan 44.983 eurosta 22.666 euroa, Lieksa 15.661 eurosta 7.794 euroa, Nurmeksen ja Valtimon terveydenhuollon kuntayhtymä 12.181 eurosta 3.302 euroa ja Liperin kunta 12.964 eurosta 3.733,21 euroa. Koko maassa palautus oli 427 000 euroa.

Vuoden 2012 määräraha on

vuoden 2011 palautusten kanssa yhteensä lähes 4,0 milj. e. Kuntien ja paikallisjärjestöjen tulisi huolehtia siitä, että määräraha ei jää kunnissa byrokratian jalkoihin ja että suurissa kaupungeissa ja yhdistyneissä kunnissa palveluorganisaatio löytää apua tarvitsevan veteraanin. Grundström korosti, että kohdennettujen varojen käyttö viimeistä senttiä myöten keventää kuntien perusterveydenhuollon menoja.

Ilomantsin malli omaishoidosta

Pohjois-Karjalassa piirin suurin vuosittainen tuki paikallisyhdistyksille tulee veteraanikeräyksen organisoimien kautta. Vuotuisen keräyksen tuotto on noin 90.000 euroa, josta yhdistyksille tulee noin 60.000 euroa. Salomaa-säätion vuosittainen tuki on 6.000 euroa ja se ohjataan yhdistysten käyttöön. Tannisen säätiö tuki tänä vuonna piiriä 11.000 eurola ja se ohjattiin käytettäväksi avustajapalvelun tuntihinnan kompensointiin 2e/tunti, kertoi sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja **Seija Karttunen**. Avustajatoiminnan järjestää Sotainvalidien Veljesliiton Pohjois-Karjalan piiri. Palvelun piirissä on noin 1000 asiakastaloutta, joista sotaveteraanitalouksia noin 40%. Avustajia

maakunnan alueella on 40.

Ilomantsin kunta on saanut maakunnassa tunnustusta hyvin hoidetuista veteraanipalveluista, joista käytännön esimerkkejä kertoi kunnan hoiva- ja hoitotyön johtaja **Hannele Komu**.

Ilomantsissa on kehitelty mm. oma kotihoidon toimintamalli, jota käytetään niissä tapauksissa, joissa omaishoidon perusmääräisyys ei aivan täyty. Kunta on varannut tarkoitusta varten oman määrärahan ja maksaa omaishoitoa saavan puolisolalle tai lapselle tukihenkilökorvauksena puolet alimasta omaishoidon tuesta.

Veteraanien asuntojen korjausneuvonta, suunnitelmien ja kustannusarvioiden teko ja avustusten hakeminen on veteraaneille ilmaista, totesi Vanhustyön Keskusliiton Pohjois-Karjalan piirin korjausneuvoja **Lauri Takkunen**. Aloittamisen kynnys on tehty matalaksi, joten pienissäkin asunnon korjaus- tai muutostöissä kannattaa ottaa yhteys oman piirin neuvojaan.

Ettei yksikään jäisi muutosten jalkoihin

Maakunnallisen neuvottelupäivän yhteenvedossa sotaveteraanipiirin sosiaalineuvoja **Risto Alanko** korosti kunnassa veteraaniasioita hoitavien ja

paikallisyhdistyksen hallinto- henkilöstön ajanmukaisten yhteystietojen tärkeyttä. Se on lähtökohta yhteiselle ja sujuvalle asioiden hoidolle. Erityisesti kuntaliitosten yhteydessä tulisi varmistaa, etteivät veteraanijäsenemme jää muutosten jalkoihin ilman hänelle kuuluvaa sosiaalista ja taloudellista tukea. Jokaiseen paikallisyhdistykseen tulisi saada jäsenten sosiaalineuvontaa hoitava nimetty henkilö. Veteraanipalveluja tuottavien henkilöiden yhteispalavereissa tulisi huolehtia siitä, että kunnan talousarvioon on varattu tehtävien hoitoa varten riittävät määrärahat. Tiedonkulkua kannattaa aina tehostaa. Maassamme toimii kattava paikallislehtiverkosto. Saisimmeko oman paikallislehtemme innostumaan tietyn välein säännöllisesti ilmestyvän veteraanipalstan julkaisemisesta?

Pohjois-Karjalan maakunnallisen veteraanipäivän kutsui koolle Pohjois-Karjalan sotaveteraanipiirin sosiaalineuvonta ja päivään osallistui noin 30 henkeä lähes jokaisesta maakunnan kunnasta ja veteraanien paikallisyhdistyksestä.

Teksti ja kuva: Risto Alanko

Pohjois-Karjalan
sotaveteraanipiirin
sosiaalineuvoja

Ilomantsin mallin esitteli kunnan hoiva- ja hoitotyön johtaja Hannele Komu.

Remontti Jori Oy

Espoo

**SUOMEN
KONGRESSITEKNIikka Oy**

Espoonkruunu Oy

Espoo

Hovila Oy

Espoo

Market-Visio Oy

Espoo

Schiedel Savuhormistot Oy

Espoo

**Asianajotoimisto
Bergholm Oy**

Espoo

Cumasa Oy

Espoo

Bitrac Oy

Espoo
www.bitrac.fi

Hyvää Joulua Sotaveteraaneille
Espoosta!
nro 114

Carmeik Oy

Espoo

Euran Pintakäsittely Oy

**Traktorikonehuolto
Liuska Ky**

Haapajärvi

Jokiniemen Leipä Oy

Hamina

Hyvää Joulua Sotaveteraaneille
Haminasta!
Nro:109

Hyvää Joulua Sotaveteraaneille
Summasta!
Nro:111

**Harjavallan
Sairaankuljetus Oy**

Harjavalta

Hyvää Joulua Sotaveteraaneille
Heinolasta!
Nro:102

Kuntapäättäjät HUOMIO

Rintamaveteraanien kotiin vietävät palvelut kuntoon

Tärkeät seurantakohteet ni 12 vuotta kestäneen eduskuntakauteni aikana olivat rintamaveteraanien asia. Valitettavasti kuntoutusrahat olivat vuosittain vähen-

nysten kohteena veteraanien vähenemiseen vedoten. Eduskunnan budjettikäsittelyssä onnistuimme niitä kuitenkin osittain palauttamaan.

Vuoden 2011 budjettiesityk-

sessä toistui jälleen sama. Kes-

kusteltuani ministeri Risikon kanssa hän saikin kesän 2010 budjettiriihessä lisättyä budjet-

tiesitykseen veteraanijärjestö-

jen pitkään ajaman kotiin vie-

tävien palvelujen määrärahan.

Budjetin tultua hyväksytyksi ja määrärahat jaetuksi kunnille kevään kuluessa nousi esiin kysymyksiä uuden määrärahan käyttöperiaatteista. Myös on-

gelmat tiedonsaannista veteraaneille veivät aikaa. Loppu-

tuloksena oli useissa kunnissa määrärahojen palautus määrä-

aikana. Onneksi ne voitiin kuitenkin jakaa uudelleen.

Kuluvalle vuodelle määrärahoja on lisätty ja myös vuoden 2013 budjetti sisältää määrärahoja kotiin vietäville palveluille. Rahojen käytön periaatteet ovat selkiytyneet. Suurin on-

gelma onkin ollut saada tieto kaikille veteraaneille, koska tietosuojalaki estää osoitteiden luovutuksen.

Olisi korkea aika saada tämä asia järjestykseen. Tiedän, että sen eteen tehdään parhaillaan vahvasti työtä.

Vetoan kuntien johtoon, että kotiin vietäviin palveluihin varattu raha löytää kaikki rintamatunnuksen omaavat miehet

ja naiset, eikä rahaa palauteta. Tärkeää on myös, että tarjolla on sopivia palveluita. Avun tarve on suuri ja apua kunniansalaisemme tarvitsevat. Veteraanien luokse on mentävä ja kartoitettava heidän avuntarpeensa. Aikaa ei ole hukattavaksi. Hoidetaan asia.

Veteraanimäärärahat valtion talousarviossa 2009-2013 milj. euroa käyvin hinnoin

Vuoden 2009 ja 2011 ovat tilinpäätöstietoja. Vuosi 2012 on talousarviotieto, vuosi 2013 on talousarvioesitys (eduskuntavaihe).

MÄÄRÄRAHAT	2009	2010	2011	2012	2013
Rintamalisät	64,4	56,0	48,0	44,3	38,5
Veteraanilisä*			1,2	3,2	6,8
Rint.vet.hamm.huolto	2,7	2,6	2,5	2,4	2,3
Sotilasvammakorvaukset	217,2	192,0	174,3	163,2	149,8
Sotainvalidien hoitolaitokset	65,2	65,2	65,2	65,2	68,2
Sotainvalidien puolisoiden ja sotaleskien kuntoutus	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1
Rintamaveteraanien kuntoutus**	38,1	34,1	32,6	30,6	36,6
kunnallisten avopalvelujen mr. sisältyy kuntoutusmäärärahaan			2,3	3,5	5,5
Eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutus	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Ulkomaalaiset vapaaehtoiset rintamasotilaat	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Rintamaveteraanien määrä	60 200	51 760	44 600	38 900	32 700
Sotainvalidien määrä	8 600	7 400	6 200	5 300	4 300
(STM: käyttämät arviolukumäärät)					

*Veteraanilisä tuli voimaan 1.9.2010 lukien 50 E/kk, tasokorotus 1.1.2013 - 104,42 €/kk
** 2011 ja TA 2012-2013 sisältävät määrärahan kotiin vietäviin kuntouttaviin palveluihin.

Olli Nepponen
Kansanedustaja 1999-2011
Prikaatikenraali
Mikkelin kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Lihatukku Heikin Liha Oy
Helsinki

Arkkitehdit Mustonen Oy
Helsinki

Söderkullan Kaivin Oy
Sipoo

Kristus syntyy - kiittäkää

Riemullista Joulunaikaa ja Jumalan Siunaamaa Vuotta 2013

Haminan ortodoksinen seurakunta	Helsingin ortodoksinen seurakunta	Hämeenlinnan ortodoksinen seurakunta
Iisalmen ortodoksinen seurakunta	Ilomantsin ortodoksinen seurakunta	Joensuun ortodoksinen seurakunta
Jyväskylän ortodoksinen seurakunta	Kuopion ortodoksinen seurakunta	Lapin ortodoksinen seurakunta
Lieksan ortodoksinen seurakunta	Nurmeksien ortodoksinen seurakunta	Oulun ortodoksinen seurakunta
Taipaleen ortodoksinen seurakunta		Turun ortodoksinen seurakunta

Varsinais-Suomen kirkkopyhä Pöytyällä

Pöytyän vuonna 1793 valmistunut puukirkko täyttyi ääriään myöten sanan kuulijoista, kun Varsinais-Suomen veteraanijärjestöt viettivät yhteistä kirkkopyhänsä sunnuntaina 2.9. Päivä koostui messusta, ruokailusta, päiväjuhlasta ja kahvitarjoilusta. Kaikkiaan tilaisuuteen otti osaa runsaat 500 henkilöä.

Jumalanpalveluksessa liturgina toimi kirkkoherra **Riku Laukkanen** ja saarnasi emeritus tuomiorovasti **Rauno Hei-**

kola. Virret säesti kanttori **Helena Heimola** ja seppelapartion lähetti rovasti **Risto Miettinen**.

Päiväjuhlassa kuultiin paikallisten taitajien ja Laivaston Soittokunnan musiikkiesitysten lisäksi Pöytyän kunnan ja seurakunnan tervehdykset. Tervetuliaissanat juhlaan lausui Sotainvalidipiirin puheenjohtaja **Pertti Vuola** ja juhlan päätti Rintamanaisten edustaja **Inkeri Kivisaari**.

Teksti ja kuva: Osmo Suominen

Päiväjuhlan yleisöä Pöytyän Kisariihessä.

Jyväskylässä havuseppele kaikille veteraaneille

Jyväskylässä muistetaan jatkossa havuseppeleellä kaikkia tunnuksen omaavia veteraaneja heidän siunaustilaisuudessaan.

Sotainvalidit ja sotaveteraanit ovat muistaneet aseveljiään siunaustilaisuuksissa omalla kustannuksellaan jo vuosikymmeniä. Jyväskylän veteraanineuvosto teki vuonna 2009 aloitteen, että kaupunki maksaisi kaikkien tunnuksen omaavien veteraanien siunaustilaisuuksissa laskettavan seppelen. Tämä sen vuoksi, että kaupungissa on n. 200 järjestöihin kuulumatonta veteraania ja järjestöistä rintamaveteraanit ja rintamanaiset eivät ole noudattaneet käytäntöä. Aloitteella pyrittiin muistamaan kaikkia tunnuksen omaavia veteraaneja yhdenvertaisesti.

Kaupunginkanslia antoi jo kolmannen kerran kielteisen vastauksen 52 kaupunginvaltuutetun aloitteeseen (3/4 osaa valtuutetuista).

Kotiseutuneuvos **Kauko Sorjonen** kyllästyi asian vatomiseen ja ilmoitti, että koska ”köyhä” kaupunki pystyy tukemaan paikallista jääkiekkoseuraa yli 100 000 €:lla, mutta ei pysty kunnioittamaan veteraanejaan edes pienellä summalla heidän kuollessaan, hänen perustamansa ”Kauko Sorjosen säätiö” maksaa jatkossa kaikkien veteraanien siunaus-

tilaisuudessa laskettavan havuseppeleen. Vuositasolla kyse on n. 3500 €:n kulusta, joka tietenkin pienenee veteraanien määrän vähentyessä.

Teksti ja kuva: Kari Korhonen

Moni kunta kustantaa havuseppeleen. Tapa on voimassa mm. seuraavissa kunnissa:

Helsinki
Espoo
Oulu
Viitasaari
Laihia
Ylöjärvi

Sotainvalidi Vilho Manninen (s. -24) valmistautumassa laskemaan Jyväskylän seudun Sotainvalidit ry:n ja Jyväskylän Sotaveteraanit ry:n yhteisen seppelen nuoruudenystävänsä, sotainvalidi- ja sotaveteraaniveljen siunaustilaisuudessa Säynätsalon kirkossa 1.12.

Nuoret mukana Pohjois-Karjalan kirkkopäivässä

Nuoret olivat vahvasti esillä syksyn kynnyksellä Juuassa järjestetyssä Pohjois-Karjalan veteraanien kirkkopäivässä. Päivän ohjelmaan osallistui noin 400 veteraania. Pääjuhlassa muistettiin Lieksan kaupunkia sekä Ilomantsin ja Juuan kuntia näiden tekemästä esimerkillisestä

veteraanityöstä. Nuorten sanan veteraaneille esitti Juuan lukion abiturientti **Eevi Kortelainen**. Kirkkopäivä käynnistyi ortodoksisella liturgialla Pyhän profeetta Elian tsasounassa. Palvelusta johti Nurmeksen ortodoksisen seurakunnan kirkkoherra **Andrei Verikov**.

Messussa saarnasi asessori,

kenttärovasti evp. **Heikki Holkeri**. Liturgina toimi Juuan kirkkoherra **Arja Huuskonen**. Ehtoollisen sisältämässä palveluksessa oli mukana kapteeni **Esa Lehtisen** johtama Kontiorannan Sotilassoittokunta. Kanttorina toimi **Kaisa Mäkinen**.

Pääjuhlan avaussanat lausui kunnanjohtaja **Pekka Pietiäinen**. Juhlapuheen pitänyt Joensuu normaalikoulun rehtori **Petri Salo** korosti kirkon roolia sodan aikaisessa arjessa.

Tilaisuudessa esiintyi Juuan Poikolan koulun 9. luokan musiikkiryhmä solisteina **Inka Mustonen** ja **Marjut Ruokolainen**, **Leevi Lipponen** esitti pianomusiikkia. Veteraanin sanan esitti **Olavi Tiittanen**.

Juuan lukion abiturientti Eevi Kortelainen esitti nuorten sanan veteraaneille.

Teksti: Risto Alanko
Kuva: Toivo Toivanen

Sotiemme veteraanien seutukunnalliset kirkkopäivät 2013

Veteraaniliittojen perustaman Veteraanivastuu ry:n hengellisen työn toimikunta suosittelee järjestettäväksi vuonna 2013 sotiemme veteraaneille tarkoitettuja yhteisiä kirkkopäiviä ja on varautunut myös tukemaan niitä taloudellisesti. Seutukunnallisen kirkkopäivän aseman määrittelee toimikunta etukäteen sille annettujen tietojen perusteella. Parhaiten se sujuu allekirjoittaneelle lähetettävällä perustamiskokouksen pöytäkirjan tai muistion kopiolla.

Sotainvalidien Veljesliiton, Suomen Sotaveteraaniliiton, Rintamaveteraaniliiton

ja Rintamanaisten Liiton paikalliset toimijat suunnittelevat ja toteuttavat yhteisvastuullisesti kaikille yhteisen hengellisen tapahtuman. Ei siis niin, että jokin järjestö toimii ja kutsuu muita juhlaan, jolloin muut eivät niinkään koe sitä omakseen.

Piirien tai osastojen kesken sovitaan siis yhteinen neuvottelu, jossa myönteisen päätöksen jälkeen nimetään kaikkia veteraaneja edustava toimikunta toteuttamaan yhteistä hanketta. Hyödyllistä on jo alkuvaiheessa saada päätös siitä, mikä veteraanitoimisto tms. tulee toimimaan kirkkopäivän ”si-

teeristönä”, jonka kautta tiedot ja talous kulkevat. Suunnittelukokousten kuluista huolehtivat paikalliset veteraanijärjestöt.

Tiedot päätöksistä, suunnitelmista ja yhteyshenkilöstä tulee toimittaa mahdollisimman pian allekirjoittaneelle voidaksemme hyväksyä kirkkopäivän aseman ja toimittaa lähempiä ohjeita yhteyshenkilölle sekä tiedottaa kirkkopäivistä yhteisilmoituksissa veteraaniliittojen lehdissä.

Yhteistyöterveisin Väinö Salokorpi, Kirkkopäivien asiamies vaino.salokorpi@aina.net, puh. 050 362 5767, Lukiokatu 21 B 21, 13100 Hämeenlinna

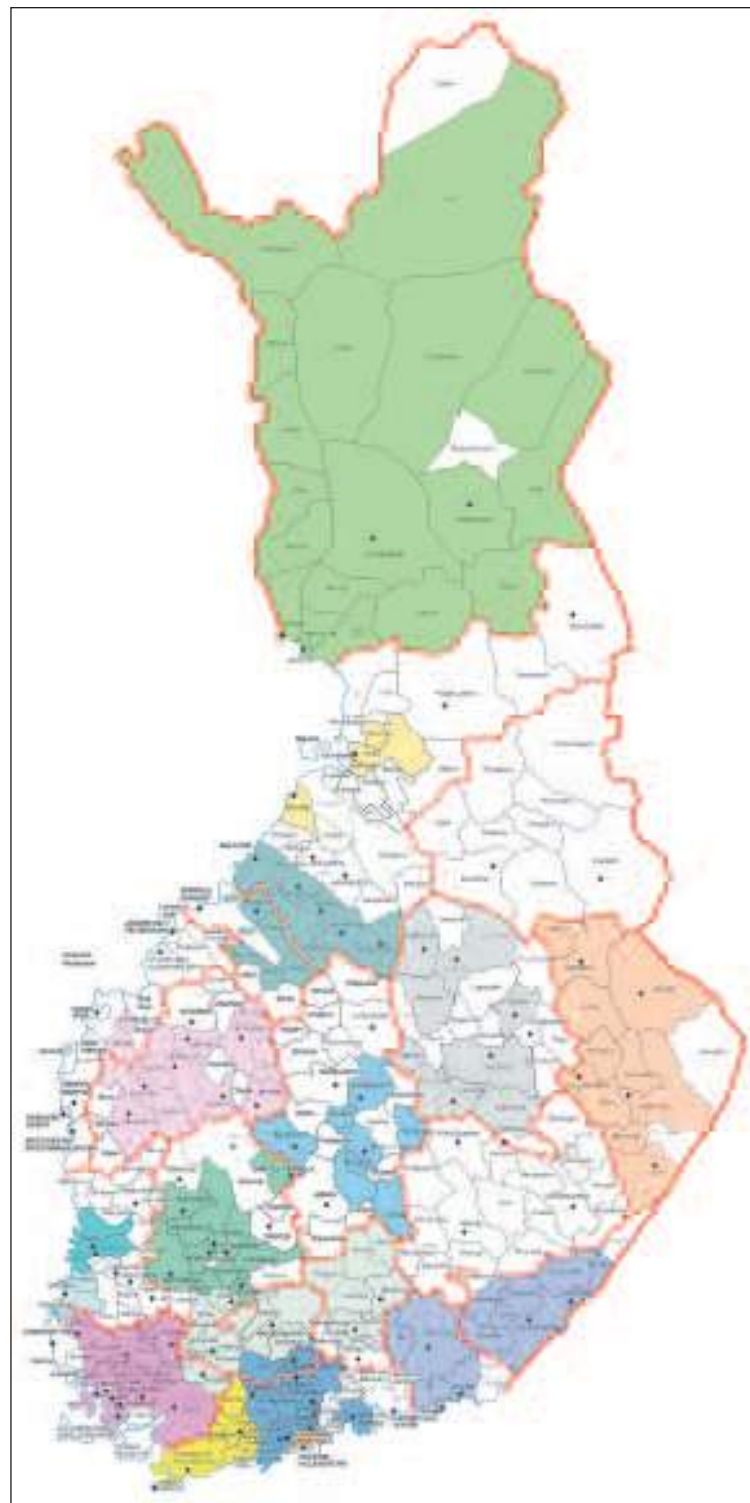
Sotainvalidien Veljesliiton avustajatoiminta

Mistä kaikki sai alkunsa?

Sotainvalidien Veljesliiton avustajatoiminta täytti syksyllä 14 vuotta. Valtakunnalliseksi laajentunut toiminta sai alkunsa 1980-luvun alkupuolella tehdystä sotavammaisten elinoloja selvittäneestä tutkimuksesta. Tuolloin huomattiin, että pahimpia epäkohtia sotainvalidien elämässä olivat tukipalvelujen puute, asuntojen puutteellinen varustetaso ja yksinäisyys.

Avustajatoiminnan juhlaseminaarissa tapasivat (vas.) Paavo Jauhiainen, Ville Riekkinen ja Finn-Göran Wennström.

Avustajatoiminta kattaa suuren osan Suomesta.

– Sotainvalidien keski-ikä oli 64 vuotta. Veljesliitossa ymmärrettiin, ettei ongelma tule helpottumaan jäsenten ikääntyessä, summaa Sotainvalidien Veljesliiton Pohjois-Savon toiminnanjohtaja **Juha Siivola**.

Sotilasvammalakia uudistettiin vuonna 1986. Tuolloin vaikeavammaiset sotainvalidit saivat oikeuden maksuttomiin avopalveluihin. Käytännössä suurin osa jäsenistöstä jäi vaille riittäviä tukipalveluja.

Lama kärjisti ongelmat

1990-luvun laman kourissa työttömyysluvut räjähtivät käsiin. Samaan aikaan kunnat ja kuntayhtymät lopettivat lähes kokonaan kodinhoitoavun, siivouksen ja muut kotona tukemista asuvat palvelut.

Valtio reagoi lisääntyvään pitkäaikaistyöttömyyteen mm. valtion työllistämispalvelulla. Yhdistykset saivat käyttöönsä maksutta työttömiä työnhakijoita, joiden kuluista vastasivat paikalliset TE-toimistot.

– Lisämessä paikallinen sotainvalidiyhdistys ryhtyi järjestämään apua omalle jäsenistölleen. Toiminta lähti laajenemaan Savossa, kunnes työllistämispalvelu loppui vuonna 1997.

Jäsenten keski-ikä oli tuolloin 79 vuotta.

– Sotainvalidien kokemukset avusta olivat myönteisiä. Päätimme ryhtyä palkkaamaan työttömiä antamaan kotiapua sitä tarvitseville jäsenille. Toimintaan haettiin projektitukea silloiselta TE-keskukselta, Siivola kertoo yleensä toiminnan alkuvaiheista.

Projekti aloitti toimintansa sotainvalidipiirin vetämänä toukokuussa 1998 ja jatkuu edelleen.

Kaikki voittavat

Sotainvalidien Veljesliiton silloinen puheenjohtaja, maaherra **Uki Voutilainen** ajoi voimakkaasti Savossa aloitetun toiminnan laajentamista valtakunnalliseksi. Hän näki työllistämistoiminnassa mahdollisuuden auttaa jäsenistöä kotona asumisessa, mutta myös järjestää järkevää työtä pitkäaikaistyöttömille.

– Näin löydettiin ratkaisumalli kahden vaikean yhteiskunnallisen ongelman lievittämiseen – työttömät saivat työtä ja sotainvalidit heidän tarvitse-

Avustajahankkeen johdossa on vuodesta 2009 ollut Eija Kilgast.

maansa kotiapua. Avustajatoiminnan valtakunnallinen tukiprojekti käynnistettiin syksyllä 1998.

Kunnat lähtivät nopeasti tukemaan toimintaa.

– Kaikki hyötyivät. Kunnat, valtio ja työttömät. Mutta ennen kaikkea sotiemme veteraanit, Siivola summaa.

Elina Ruuttila

Keski-Pohjanmaalla hallinnoi hanketta Sotaveteraanipiiri

Keski-Pohjanmaalla avustajatoiminta aloitettiin 1.3.2011 yhteensä 16 kunnan alueella. Kokkolan kantakaupunki, Veteli ja Perho jäivät pois, koska alueilla toimii kuntien rahoittamana veteraanien siivouspalvelu. Mukana hankkeessa on kaikkien järjestöjen veteraani-, puoliso- ja leskijäseniä. Helmikuun lopussa 2014 päättyvälle hankkeelle on tarkoitus hakea jatkoaikaa.

Hankkeelle valittiin ohjausryhmä, jossa olivat Keski-Pohjanmaan sotaveteraanipiirin, sekä muiden toimintaan osallistuvien veteraanijärjestöjen edustajat. Myöhemmin ohjausryhmä on täydennetty TE-keskusten ja liike-elämän edustajalla. Projektipäälliköksi valittiin **Kaija Pouttu** Kannuksesta. Avustajia on 18. Lukumäärä nousee ensi vuoden alussa kahdella. Hankkeen toimistotehtäviä on 1.3.2012 lukien hoitanut projektisihteeri **Kaisa Roos**.

Talous kunnossa

Työ- ja elinkeinohallinnolta saatavan osuuden jälkeen laskevat osoittivat lisätarpeen olevan 600 euroa/avustaja kuukaudessa. Ohjausryhmän puheenjohtaja **Matti Uusi-Rauva**, joka on sotaveteraanipiirin varapuheenjohtaja ja entinen Lohtajan kunnanjohtaja, lähti projektipäällikön kanssa kuntakierrokselle ja kaikki kunnat suostuivat rahoittamaan hanketta pyydettyllä summalla 600 euroa/avustaja kuukausi. Tällä rahoituspohjalla asiakkailta perityt maksut on voitu pitää 5 euronä tunnilta.

Asiakastaloudet järjestöittäin

Sotaveteraanit	448
Sotainvalidit	191
Rintamaveteraanit	44
Rintamanaiset	9
Sotalesket	
Yhteensä palvelun piirissä:	692

Projektijohtaja **Eija Kilgastin** tuki niin alkuvaiheessa kuin hankkeen kestäessä on ollut ratkaisevan tärkeä. Asiakaspalaute on ollut positiivista ja asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä saamaansa palveluun. Tätä osoittaa asiakastalouksien määrän kasvaminen.

Avustajan työ on kotona asumisen tukemista, mm. kodinhoitoa, ruuanlaittoa, ulkoiluttamista, asiointiapua, pihojen hoitoa ja seurustelua. Sopivien henkilöiden saaminen avustajiksi on joskus ollut haasteellista. Eteenkään pienillä paikkakunnilla ei aina ole valinnan mahdollisuutta. Parasta työvoimaa on löytynyt keski-ikäisten naisten joukosta, sillä heillä on jo kokemusta työelämästä.

Seppo Yli-Norppa

Kaatuneiden muisto on ikuinen

Kaatuneiden Muistosäätiö on omaksunut toimiohjeeseen: Kaatuneiden muisto on ikuinen. Se velvoittaa säätiön vastuullista hallitusta toimimaan kaatuneiden omaisten, sotaaleskien, -orpojen ja -veteraanien sosiaalisten ja taloudellisten etujen turvaamiseksi, unohtamatta kuntoutus- ja virkistystoimintaa. Sankarihautausmaiden hyvä ylläpito ja kaatuneiden muiston vaaliminen seuraavienkin sukupolvien aikana on säätiön työn tavoitteena.

Veteraanijärjestöjen perustama Veteraanivastuu ry. hankkii tänä syksynä varoja myymällä mottimerkkiä.

Kaatuneiden Muistosäätiön edeltäjä Suomen Aseveljien Liitto (SAL) perustettiin elokuussa 1940 puolueettomaksi kattojärjestöksi jo aiemmin perustetuille asevelijärjestöille. SAL antoi yhteistyötilaa myös poliittisesti suuntautuneille yhteisöille ja suuntasi toimintansa yhteisen jäsenkuntansa sosiaalisten ja taloudellisten etujen kehittämiseen.

SAL:n yksi toimintamuoto oli laaja-alaisen talkoohengen synnyttäminen. Sen varsinaisen ilmentymä käytännössä oli valtakunnalliset ”Mottitalkoot”. Kotirintamalla vallitsi ankara pula lämmitysenergiasta, jolloin mahdollisimman monelta aikuiselta siviililtä, niin naiselta kuin mieheltäkin odotettiin halkokuutiometrin hakkuutulosta. Hakkuutavoitteen saavuttanut palkittiin pienellä, kirvestä kuvaavalla rintamerkillä.

Merkittävän työn sosiaalisessa työssä SAL teki auttaessaan taloudellisesti talvisodan leskien ja orpojen asemaa rakennuttaessaan heille asuintaloja.

Kaatuneiden Muistosäätiö perustettiin

Välirauhan sopimukseen ja sen ahdasmieliseen tulkintaan perustaen sekä Neuvostoliitto että suomalaiset kommunistit vaativat, että kaksi sodan aikaista, ”fasistista” järjestöä, Suomen Aseveljien Liitto ja Lotta Svärd on lakkautettava.

Vaatimusten voimistuessa syksyllä 1944 silloiset SAL:n joh-

tohenkilöt perustivat kaksi uutta säätiötä, nykyisen Kaatuneiden Muistosäätiön ja Sodan Uhrien Kukkaisrahastosäätiön, joka säätiö vuonna 1983 sulautettiin Kaatuneiden Muistosäätiöön.

SAL lakkautettiin tammi-kuulla 1945, mutta sitä ennen sen omistuksessa olleet varat: osakkeet, obligaatiot ja saatavat, nykyrahaksi muutettuna 2,3 milj. € oli siirretty jo perustetun Kaatuneiden Muistosäätiön peruspääomaksi.

Toiminta käynnistyi

Säätiön sosiaalinen toiminta aloitettiin järjestämällä sotaaleskille ammattikoulutusta ompelukurssien muodossa ja lomaviikkoja pian sodan päätymisen jälkeen. Näin jatkettiin vuoteen 1952. Sotaorpojen ammattikoulutus käynnistettiin vuonna 1950 ja se jatkui aina vuoteen 1963.

Sotaorpojen korkeakoulustipendejä jaettiin vuodesta 1950, lähes 60 vuoden ajan. Tuona aikana jaettiin noin 8 500 stipendiä, lähes 5 000 opiskelijalle. Aluksi stipendit oli suunnattu vain sotaorvoille, myöhemmin myös sotaveteraanien lapsille ensimmäisen korkeakoulututkinnon suorittamiseksi.

Sankarihautausmaiden saataminen niiden merkitystä vastaavaan kuntoon oli 1940-luvulla muistosäätiön päävastuulla. Työtä suoritettiin valistuksen, sankarihautausmaajärjestely- ja muistomerkkitöiden avulla. Säätiö julkaisi asiasta oppaan 1947 ja uusi sen 1949.

Säännöt ohjaavat toimintaa

Kaatuneiden Muistosäätiön hallituksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin kaupunkineuvos Veikko Loppi, joka puheenjohtajana jatkoi aina vuoteen 1992, eli yhtäjaksoisesti 47 vuotta. Puheenjohtajana Loppia seurasi lehdistöneuvos Mikko Pohtola ja vuodesta 2006 alkaen ekonomi Ahti Sirkiä.

Nykyisten sääntöjensä mukaisesti: Kaatuneiden Muistosäätiön tarkoituksena on kaatuneiden sotilaiden varattomien

omaisten ja Suomen maanpuolustustehtävissä vaikeuksiin joutuneiden henkilöiden ja heidän omaistensa aineellinen ja henkinen tukeminen. Säätiö edistää sankarihautojen ja kenttähautausmaiden sekä muistomerkkien järjestelyä, hoitoa ja kunnostusta sekä sankarivainajien muiston vaalimista ja veteraaniperinnön säilymistä. Sen ohessa säätiö voi muutenkin tukea maanpuolustusta edistävää toimintaa ja sitä käsittelevän tiedon julkaisemista.

Jotta toimintatavoitteiden toteuttaminen olisi mahdollista, edellyttää se säätiöltä tiettyä varallisuutta, varojen asiantuntevaa sijoittamista ja sitä kautta tulevaa vakaata tulovirtaa. Peruspääoman luomisessa oli Veikko Lopin hallituskaudella aivan ratkaiseva merkitys. Hänen puheenjohtajakaudellaan Helsingin kanssa tehty tonttinvaihto loi edellytykset säätiön omien asuntojen rakentamiselle ja niiden vuokrauksesta saataville tuloille.

Mikko Pohtolan puheenjohtajakaudella säätiön toiminta uudistui, joskin sitä edelleen ohjaa voimakas ajatus SAL-perinnön vaalimisesta. Säätiön työ on aikaan sidottua ja sitä on hoidettava perustajiensa tahtoa noudattaen kauas tulevaisuuteen. Mikko Pohtolan tiedetään todenneen: ”Kaatuneiden muisto on ikuinen”.

Säätiön nykyvarallisuus

Säätiön nykyisestä toiminnasta ja varallisuudesta kertovat hallituksen puheenjohtaja Ahti Sirkiä ja asiamies Helena Hakomäki. Heidän mukaan säätiön varallisuudesta kertova tasearvo on 15 milj. €.

Vaihtokaupalla Helsingin Munkkiniemestä saadulle tontille rakennettiin vuonna 1967 nykyiseltä nimeltään Asunto Oy Helsingin Lopinkulma. Yhtiössä on kaksi kerrostaloa, joissa yhteensä 50 asuinhuoneistoa, kooltaan yksiöitä – 3h+k asuntoja. Myöhemmin säätiölle ostettiin ydinkeskustasta toimistotilat ja muutama

Kaatuneiden Muistosäätiön hallituksen puheenjohtaja ekonomi Ahti Sirkiä on vilkas karjalainen, lähtöisin Ruokolahdelta. Sirkiä on työurallaan toiminut toimitusjohtajana Kaukomarkkinat, Gummerus Kustannus ja Yhtyneet Kuvalehdet -osakeyhtiöissä. Säätiön asiamies, varatuomari Helena Hakomäki on puolestaan toiminut valtion hallinnon eri aloilla, viimeksi puolustusministeriössä.

asuinhuoneisto. Arkadiankatu 12 B:ssä sijaitsevan kiinteistön peruskorjauksen yhteydessä säätiö osti asuinhuoneistoja vielä lisää. Nyt niitä säätiöllä on kiinteistössä yksitoista. Lisäksi säätiöllä on suomalaisten yhtiöiden osakkeita.

Vuokra- ja sijoitustoiminnasta saadut tuotot ovat vuositasolla noin miljoona euroa, josta summasta on maksettava säätiön hallinto- ja toimintakulut sekä vuosittain annettavat avustukset. Avustuksia säätiö antaa avustus- ja kuntoutustoimintaan.

Avustukset

Säätiö myöntää vuosittain avustuksia Kaatuneiden Omaisten Liitolle, Rintamanaisten Liitolle, Rintamaveteraaniliitolle ja Suomen Sotaveteraaniliitolle jäsenistöjensä kuntoutus- ja virkistystoimintaan. Lisäksi Sotaveteraaniliitolle myönnetään avustusta käytettäväksi veteraanien taloudelliseen tukeen.

Kohdeavustus voi olla suuruudeltaan 2 000–10 000 €. Sitä on myönnetty veteraanirikkeliin laadintaan, sotiin tai veteraaneihin liittyvän kirjallisuuden tai dokumenttifilmien julkaisuun sekä muistomerkkien hankintaan, sotahistorian

tutkimustyöhön ja sotaorpoyhdistyksen lipun tai muistomerkkin teettämiseen. Avustustoiminta on vuosittain yhteisarvoltaan 400 000 €.

Kuntoutus

Säätiö itse järjestää kesäisin noin sadalle veteraanille kahden viikon kuntoutuksen ulkomaisessa kohteessa. Kuntoutuksen alkuvuosina, vuodesta 1972 lähtien se tapahtui Espanjassa, sitten Bulgariassa ja viime vuosina Virossa. Kuntoutusmatka jakautuu kahteen ryhmään ja mukana niissä ovat matkanjohtaja, lääkäri ja vapaa-ajanohjaaja.

Säätiö tukee myös kotimaassa tapahtuvaa veteraanijärjestöjen, sotaaleskien ja veteraanien omaishoitajien kuntoutustoimintaa sekä virkistysviikkoja.

Veteraanipalkinto

Vuodesta 2009 lähtien on säätiö vuosittain jakanut kolme 2 000 €:n suuruista veteraanipalkintoa. Palkinto myönnetään henkilölle, joka esimerkiksi panoksellaan on tukenut sotiemme veteraaneja tai veteraaniperinteen säilyttämistä.

Kirveet uuskäyttöön

Mottitalkoiden yhteydessä mainitut kirvesmerkit ovat vuosikymmenten jälkeen nousseet uudelleen arvoonsa ja ovat olleet muunneltuina käytössä monissa eri yhteyksissä. Tällä hetkellä alkuperäistä mallia myydään veteraanien hyväksi 25 € kappalehintaan R-kioskeissa ja verkkokaupassa www.veteraanit.fi

Kaatuneiden Muistosäätiön hallitus

Pj.	Ahti Sirkiä, ekonomi
Vpj.	Eino Ketola, VTT
Kunniapj.	Väinö Vilponiemi, henkilöstöpäällikkö
Jäsen	Jan Lindgren, LKT
Jäsen	Esa Tarvainen, kenraaliluutnantti
Jäsen	Veikko Ylitalo, ekonomi
Jäsen	Pekka J. Korvenheimo, suurlähettiläs
Asiamies	Helena Hakomäki, hallitusneuvos

Joleta Floors Oy

Helsinki

Merkopaino Oy

Helsinki

Logistiikkayritysten liitto ry

Helsinki

Ramiair

Helsinki

**Asianajotoimisto
Nousiainen&Saares Oy**

Helsinki

Suomen Varustamot ry

Helsinki

Töölön Pianokeskus OyHelsinki
www.pianokeskus.fi**Arkkitehdit
Jurvainen ja Pesola Oy**

Helsinki

RGB OyHelsinki
www.rgb.fi**Brando Oy**

Helsinki

**Haagan
Kiinteistötoimisto Oy**

Helsinki

**Insinööritoimisto
Saanio&Riekkola Oy**

Helsinki, www.sroy.fi

Kaupunkien Joulutervehdys Sotaveteraaneille**Outokummun
kaupunki****Paimion
kaupunki****Parkanon
kaupunki****Pieksämäen
kaupunki****Pudasjärven
kaupunki****Pyhäjärven
kaupunki****Raahen
kaupunki**

www.rauma.fi/Joulu

SAARIJÄRVEN KAUPUNKI**Savonlinnan
kaupunki****Ulvilan
kaupunki****Uudenkaarlepyyn
kaupunki**
www.nykarleby.fi**VALKEAKOSKI****Viitasaaren
kaupunki****Ylivieskan
kaupunki***Ähtärin kaupunki
toivottaa
Rauhallista Joulua!***Äänekosken
kaupunki**

Vapaaehtoiset järjestön tukipilarina

Vapaaehtoisten työpanoksella järjestössä merkittävä osuus varainhankinnassa mutta myös neuvonta- ja ohjaustyössä.

Veteraanien ikääntyessä on pyrittävä siihen, että kukaan heistä ei jää palvelujen ulkopuolelle ja kysymyksiin on vastattava silloin, kun niitä tulee. Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö on kasvanut viime vuosina. Samoin omaiset tarvitsevat neuvoja yhä useammin hoitaessaan vanhempiansa asioita.

Suomen Sotaveteraaniliitossa on tunnuksen omaavia jäseniä n. 25 000 ja puoliso- ja leskijäseniä 14 000. Lienee selvää, että emme tavoita kaikkia jäseniämme henkilökohtaisesti ilman, että meihin ollaan yhteydessä. Liitto ei voi ottaa hoitovastuuta eikä toimeentulovastuuta, mutta parhaan kykymme mukaan olemme mukana, kuljemme vierellä ja autamme mahdollisuuksiemme mukaan.

Kun kysymyksessä on vapaaehtoistoiminta, ei voida edellyttää, että mukana olevilla olisi työaika ja he olisivat säännöllisesti tavattavissa. Mutta matkapuhelimien aikakaudella puhelimeen jää ”soittajan jälki” ja he ottavat soittajaan sitten yhteyttä.

Mitä veteraaniyhdyshenkilö tekee?

-Veteraaniyhdyshenkilö ohjaa, opastaa ja auttaa veteraaneja, heidän puolisoitaan ja leskiään veteraanietuuksien ja palveluiden saamisessa.

-Veteraaniyhdyshenkilö toimii yhdyssiteenä oman alueensa veteraanien sekä sosiaali- ja terveystieteiden kesken.

Jos luettelosta ei löydy oman alueen yhteyshenkilöä, silloin asioita hoitaa yhdistyksen puheenjohtaja tai sihteeri. Voitte myös olla yhteydessä Sotaveteraanipiiriin sosiaalineuvojaan tai toiminnanjohtajaan. Kaikkien heidän yhteystiedot löytyvät internet-osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi/yhteystiedot.

Älkää jääkö miettimään asioita yksin, kun voimme niitä yhdessä selvittää.

Jos joku lukijoistamme on kiinnostunut vapaaehtoistyöstä järjestössämme veteraanien hyväksi, voitte olla yhteydessä edellä mainittuihin henkilöihin.

Etelä-Karjala

Piirin sosiaalineuvoja /Lappeenranta
Leena Pesonen 050 360 0801
l.k.pesonen@elisanet.fi
Ruokolahti
Sinikka Ryöti 040 550 3411
Savitaipale
Jenny Lyijynen 0400 158 366

Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri

Piirin sosiaalineuvoja
Hillevi Mäenpää 044 272 1102
hillevi.maenpaa@gmail.com
Alahärmä
Seppo Kujala 050 5828 655

Alajärvi
Anna-Maija Uusitalo (06) 557 4786
Alavus
Kari Aholainen 040 508 0943
Evijärvi
Markku Toijala 050 327 3843
Ilmajoki
Samuli Niinistö 040 772 0437
Isojoki
Mauno Tyynismä 040 587 0459
Isokyrö
Veikko Hakala (06)472 4554
Jalasjärvi
Aarne Vuorenmaa 050 326 0565
Jurva
Paavo Nevala (06)363 7342
Karjajoki
Tuulikki Luoma 044 280 8393
Kauhajoki
Hillevi Mäenpää 044 272 1102
Kauhava
Maija-Liisa Olli 050 538 0058
Laihia
Jaakko Tuomela 050 521 8748
Lappajärvi
Kalevi Pölönen 044 369 9311
Lapua
Jaakko Palmu 0400 166 1214
Lehtimäki
Aarno Puumala 040 839 5384
Nurmo
Alarik Syrjä 050 337 7037
Peräseinäjoki
Eila Alanko 0400 757 195
Seinäjoki
Jarmo Lusa 044 272 1103
Soini
Hannu Penttinen 0400 367 196
Teuva
Osmo Ristiluoma 040 823 3926
Töysä
Laila Heikkola 040 847 7425
Vimpeli
Pekka Uusitupa 0400 668 109
Vähäkyrö
Hannu Härö 040 771 4511
Ylihärmä
Leena Mäkelä (06) 484 6637
Ylistaro
Hanna-Liisa Saari 040 843 2473
Ähtäri
Arja Hakala (06)252 57728

Helsingin seudun Sotaveteraanipiiri

Piirin sosiaalineuvoja
Anita Koskinen 0400 410 659
anita.koskinen@luukku.com
Espoo
Paavo Salo 050 555 9071
Helsingin Sotaveteraanit
Monika Ilmasti 0400 508138
monika@ilmasti.fi
Itä-Helsingin Sotaveteraanit
Mauri Jaakkola 040 552 3404
Kanta-Helsingin Sotaveteraanit
Leif Markio 0500 426 063
Keski-Helsingin Sotaveteraanit
Rauno Loukkola 050 4414703
toiminnanjohtaja.hssvp@kolumbus.fi

Vantaan Sotaveteraanit
Seppo Kuokkanen 040 525 0531

Inkeriläiset ja Karjalaiset Heimoveteraanit

Viktor Hyyrönen, 050 301 9140
viktor.hyyronen@24.fi

Kainuun Sotaveteraanipiiri

Maakunnallinen veteraanasiamies
Reijo Inget 044 7970310
reijo.inget@kainuu.fi
Kainuussa on nimetty veteraanasiamiehet kunnittain
Hyrnsalmi
Matti Kemppainen 044 570 5501
matt.a.kempp@suomi24.fi
Kajaani
Pekka Sivonen 044 710 0394
pekka.sivonen@kajaani.fi
Kuhmo
Leena Vähäkuopus 0400 593 120
leena.vahakuopus@kalevalankk.fi
Paltamo
Timo Toivanen 044 288 5330
ts.toivonen@gmail.com
Puolanka
Tuulikki Moilanen 0400 635 662
moilanen.tuulikki@elisanet.fi
Ristijärvi
Martti Romppainen 044 531 0349
martti.romppainen@ristijarvi.fi
Sotkamo
Aira Meriläinen 044 750 2438
aira.merilainen@kainuu.fi
Mika Kilpeläinen 044 750 3003
mika.kilpelainen@sotkamo.fi
Antti Lankinen 040 594 5622
antti.lankinen@evl.fi
Suomussalmi
Hannu Leinonen 044 777 3175
hannu.leinonen@suomussalmi.fi

Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri

Piirin sosiaalineuvoja
Helena Veräväinen 050 567 0696
helena.veravainen@aina.net

Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri

Piirin sosiaalineuvoja
Maria Kiviaho 040 775 7344
maria.kiviaho@sotaveteraaniliitto.fi
Hankasalmi
Niilo Rossi 0400 626 701
niilo.rossi@pp.inet.fi
Joutsa
Raija Ahola 040 563 1221
raija-inkeri.ahola@pp.inet.fi
Jyväskylä
Marjatta Linna 0400 645 389
marjatta.linna@gmail.com
Jämsä
Kaija Ahola 0400 826 643
aholakati@luukku.com
Jämsänkoski
Kaija Ahola 0400 826 643
aholakati@luukku.com
Kannonkoski
Martti Hämäläinen 0400 497 617
martti.hamalainen@pp6.inet.fi

Karstula
Tapani Lahti 040 723 2256
lahti13@omanetti.fi
Keuruu
Arja Orsila 0400 901 036
arja.orsila@gmail.com
Kinnula
Heikki Dahlbacka 040 762 7178
heikki.dahlbacka@kotinet.com
Kivijärvi
Markku Hakanen 040 572 1067
markku.hakanen@suomenselan-tili.inet.fi
Konginkangas
Raija Tuomi 040 5648 633
Konnevesi
Ritva Viiri 050 582 1422
ritva.viiri@luukku.com
Korpilahti
Paula Häyrynen 040 510 5081
paulaawake@gmail.com
Koskenpää
Mirjam Töyry 050 547 9407
mirjamkt@luukku.com
Kyyjärvi
Eila Koskinen 040 740 5601
eilakaarina40@suomi24.fi
Laukaa
Irma Moilanen 040 739 5876
Leivonmäki
Lahja Puura 0400 991 220
Lievestuore
Raija Kähkölä 0400 799 235
Luhanka
Alli Koskenniemi 040 7302 345
Multia
Ensio Toikkanen 040 737 3417
Muurame
Ritva Saras 040 866 7711
Petäjävesi
Yrjö Vakkilainen 040 828 8070
yrjo.vakkilainen@bastu.net
Pihlavesi
Mervi Korkeala 050 382 7846
mervi.korkeala@luukku.com
Pihtipudas
Vesa Kumpulainen 050 523 3035
vesa.kumpulainen@pp5.inet.fi
Saarijärvi
Maija Aarnio 040-024 1878 tai 040-571 0468
Sumiainen
Risto Miettinen (014) 586 105
Suolahti
Ahti Ojanen 0400 545 534
ahti.ojanen@gmail.com
Toivakka
Kalevi Jääskeläinen 0400 918 038
maire.jaaskelainen@elisanet.fi
Viitasaari
Isto Korhonen 050 350 8590
isto.korhonen@pp2.inet.fi
Äänekoski
Helena Kuorikoski 050 467 7907
helena.kuorikoski@pp2.inet.fi
Kymenlaakson Sotaveteraanipiiri
Piirin sosiaalineuvoja
Eila Kohopää 044 376 6321
eila.kohopaa@gmail.com
Hamina-Vehkalahti
Pauli Kettunen 050 380 1143

Iitti		
Eila Harve	040 849 7766	
Karhula-Kymi		
Hannu Valjus	040 8320 338	
hannu.valjus@hotmail.com		
Kotka		
Jaakko Leppänen	040 552 7354	
jaakko.ev.leppanen@kympp.net		
Kouvola		
Toivo Hartikainen	0400 655 283	
kymenlaakson.svp@sotaveteraaniliitto.fi		
Miehikkälä		
Reino Pietikäinen	0400 505 984	
reino.pietikainen@pp.inet.fi		
Pyhtää-Ruotsinpyhtää		
Kyösti Kakkonen	0400 993 621	
kyosti.kakkonen@pp.inet.fi		
Virolahti		
Jaakko Kotonen	(05) 347 1923	
Anjalankoski, Jaala, Kuusankoski, Inkeroinen ja Anjala, Elimäki ja Valkeala kuuluvat Kouvolan yhdistykseen.		
Lahden Sotaveteraanipiiri		
Piirin sosiaalineuvoja		
Risto Kajaste	045 277 6377	
risto.kajaste@kolumbus.fi		
Asikkala		
Esa Rouvila	041 457 3049	
esa.rouvila@hotmail.com, puh.		
Hartola		
Marja-Liisa Sarikka	0400 255 880	
Heinola		
Tuula Korjala	(03) 715 3129	
tuulakorjala@luukku.com		
Hollola		
Veikko Koivula	0400 255 880	
veikko@phnet.fi		
Keski-Lahden sv		
Seppo Nieminen	040 566 9298	
pertti.vesentera@phnet.fi		
Hämeenkoski		
Jorma Mänttari	(03) 764 1338	
jorma.manttari@phnet.fi		
Kuhmoinen		
Mirja Heinonen	040 581 5498	
mirja.aussi@netti.fi		
Kärkölä		
Matti Järvelä	(03)765 1277	
0400 870 651		
Lahden sv		
Pentti Sippo	(03) 733 0979	
pentti.sippo@fimnet.fi		
Nastola		
Jorma Klemetti	040 522 3418	
jorma.klemetti@phnet.fi		
Orimattila		
Arja Rötökö	040 238 9029	
arja.rotko@gmail.com		
Padasjoki		
Silja Savola	040 841 5124	
silja.savola@pp.inet.fi		
Sysmä		
Jocke Stjernvall	0440 550 0449	
jocke.stjernvall@gmail.com		
Lapin Sotaveteraanipiiri		
Piirin sosiaalineuvoja		
Mirja Kukka	0440 175 450	
mirja.kukka@elisanet.i		
Kemijärvi		
Tarja Helle	040 778 7751	
tarja.helle@gmail.com		

Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri		
Piirin sosiaalineuvoja		
Seija Vehmas	0400 927 252	
seija.vehmas@dnainternet.net		
Hämeenkyrö		
Leena Kyrojoki	050 593 6250	
Juupajoki		
Seija Nieminen	(03) 335 6735	
Kangasala		
Antti Riirakorpi	050 511 0031	
antti.riitakorpi@kolumbus.fi		
Kihniö		
Kosti Kuusisto	040 540 3521	
konstak@windowslive.com		
Kuru		
Anne Göös-Leppänen	040 321 6105	
anne.goos-leppanen@phpoint.fi		
Kuorevesi		
Taisto Lehtilä	050 344 7742	
taisto.lehtila@pp.inet.fi		
Annemari Leppä		
annemari.leppa@luukku.com		
Kylmäkoski		
Unto Tietäväinen	040 504 2485	
unto.tietavainen@pp.inet.fi		
Lempäälä		
Pertti Keinonen	040 570 6552	
keinope.38@gmail.com		
Luopioinen		
Leila Pahkamäki	050 347 1138	
Längelmäki		
Valtteri Erkkilä	0400 333 336	
Mouhijärvi		
Otto Linnikko	050 590 9539	
ottolinnikko90@hotmail.com		
Mänttä		
Mirja Waula	044 599 7151	
mirja.waula@gmail.com		
Nokia		
Marjatta Rautalin	040 537 2244	
Orivesi		
Pertti Karppanen	0400 636 775	
pertti.karppanen@gmail.com		
Parkano		
Eila Toriseva	044 786 5487	
Pirkkala		
Ilmari Palva	040 867 9312	
Ruovesi		
Yrjö Soranummi	(03) 476 2865	
Sahalahti		
Torsti Heikkilä	040 913 9164	
Sastamala		
Olavi Palomäki	0400 314 936	
Suodenniemi		
Ilkka Levola	(02) 553 4112	
ilkka.levola@pp.inet.fi		
Tampere		
Anna-Liisa Tapio	(03) 223 1428	
sotaveteraanitoimisto@gmail.com		
Teisko		
Erkki Taulaniemi	0400 992 740	
erkki.taulaniemi@elinet.fi		
Urpjala		
Seppo Kolu	044 336 3614	
Vilppula		
Anneli Lius	040 845 7333	
Viljakkala		
Tuula Isotalo	040 708 1805	
Virrat		
Riitta Kammonen	040 751 1712	
riitta.kammonen@virrat.fi		

Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri		
Piirin sosiaalineuvoja		
Risto Alanko	045 847 9333	
alanko.risto@gmail.com		
Eno		
Jouko Lempinen	050 555 8963	
jouko.lempinen@telemail.fi		
Juuka		
Elvi Porokka	040 964 1323	
Kitee		
Kirsti Rautiainen	040 585 7806	
kirsti.rautiainen@telemail.fi		
Lieksa		
Onni Toivanen	040 484 3508	
Nurmes		
Leena Moilanen	044 323 9131	
leenamoilanen@luukku.com		
Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri		
Piirin sosiaalineuvoja		
Seppo Matilainen	040 777 5107	
seppo.matilainen@suomi24.fi		
Haapavesi		
Erkki Marttila	0400 579 100	
Ii		
Matti Turtinen	0400 284 195	
matti.eraeemeli@gmail.com		
Kestilä		
Seppo Karppinen	0400 798 953	
seppo.karppinen@siikalatva.fi		
Kiiminki		
Seppo Matilainen	040777 5107	
seppo.matilainen@suomi24.fi		
Kuivaniemi		
Pekka Ellilä	0400 289 761	
pekka.ellila@pp.inet.fi		
Kuusamo		
Viljo Määttä	0440 200 430	
viljo.maatta@gmail.com		
Liminka-Lumijoki		
Tapio Junkkonen	040 5115 985	
tapio.junkkonen@mail.suomi.net		
Merijärvi		
Markku Sakko	044 337 0883	
markku.sakko@evl.fi		
Muhos		
Onni Myllymäki	040 5526 255	
Oulainen		
Seija Lepola	08 2794 710, 044 2560 460	
seija.lepola@taukokangas.fi		
Oulu		
Anja Halmetoja	(08) 379 000	
oulun.sotaveteraanit@co.inet.fi		
Paavola		
Anssi Pietarila	0400 7900 604	
Risto Kangastalo	0440 754 550	
into@oulunase.com		
Pudasjärvi		
Teuvo Törmänen	040 7150 413	
tormanen.teuvo@gmail.com		
Pyhäjoki		
Marja-Leena Sivonen	044 4393 754	
Raahe ja ympäristö		
Reino Nygård	(08) 241 177,	
050-548 6988		
Rantsila		
Raimo Karpakka	0500 159 570	
raimo.karpakka@kotinet.com		
Taivalkoski		
Raimo Aro	0400 184 227	
raimoaro@hotmail.com		

Utajärvi		
Risto Laitinen	040 5878 441	
risto.l@mail.suomi.net		
Vihanti		
Lauri Utunen	040 846 2025	
kirstiku@jippii.fi		
Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri		
Piirin sosiaalineuvoja		
Riitta Huittinen	040 537 0031	
riitta.huittinen@pp.inet.fi		
Heinävesi		
Leena Törhönen	040 836 2747	
Iisalmi		
Veijo Matkaniemi	0400 847 722	
veijo.matkaniemi@meili.fi		
Juankoski		
Ahti Latvala	040 550 3551	
ahhti.latvala@mbnet.fi		
Kaavi		
Alice Kekäläinen	0400 741027	
Keitele		
Ossi Salonen	0400 498642	
ossi.salonen@pp.inet.fi		
Kuopio		
Stiina Olkkola	(017) 281 1130	
kuopion.sotaveteraanit@dnainternet.net		
Karttula		
Seija Kajan	044 718 4912	
seija.kajan@karttula.fi		
Lapinlahti		
Anja Heikkinen	044 346 7738	
ukko-kiiskinen@luukku.com		
Leppävirta		
Yrjö Riihijärvi	040 727 0416	
Tuulikki Hokkanen	050 585 6040	
tuulikki.hokkanen@pp.sonera.net		
Maaninka		
Timo Ruuskanen	(017) 381 1989	
timopekka.ruuskanen@dnainternet.net		
Muuruvesi		
Veikko Karhunen	044 264 8265	
Pielavesi		
Paavo Leppänen	045 205 5288	
paavo.leppanen@pp.inet.fi		
Rautalampi		
Asta Lyyra	040 524 3770	
astalyyra@gmail.com		
Riistavesi		
Pekka Poikonen	0400 170 392	
pekka.poikonen@pp.inet.fi		
Siilinjärvi		
Seppo Roivainen	040 521 8802	
sroivainen@hotmail.com		
Sukeva		
Risto Vatanen	050 520 7017	
Suonenjoki		
Ismo Laine	0400 977 477	
ismo.laine@pp2.netsor.fi		
Tervo		
Seija Korhonen	040 835 055	
sieniseija@gmail.com		
Tuusniemi		
Esko Taskinen	0400 616 033	
eskoj.taskinen@gmail.com		
Vesanto		
Leena Jääskeläinen	040 568 4097	
Vieremä		
Eino Hukkanen	050 309 5244	
eino.hukkanen@luukku.com		

Satakunnan Sotaveteraaniپییری

Piirin sosiaalineuvoja
Raija Hatanpää, 044 283 7581
satakunnan.svp@sotaveteraaniپییری.fi

Eura
Leena Hailio 040 752 2094
leena.hailio@dnainternet.net

Harjavalta
Mauri Paavilainen 045 131 5601
mauri@paavilainen.com

Huittinen
Salme Toivola 040 569 8723
salme.toivola@suomi24.fi

Jämijärvi
Päivikki Majamäki 050 550 9325
paivikki.majamaki@pp.inet.fi

Kankaanpää
Anssi Joutsenlahti 044 572 2205

Keikyä
Jorma Virta 050 490 8999
jokavirta@luukku.com

Kiikoinen
Marita Janhunen 040 7663 751
kiikoinen@kiikoinen.fi

Kiukainen
Terttu Alho (02)864 7324
aterttu@dnainternet.net

Kokemäki
Anna-Kaisa Haavasoja 040 5922 432

Köyliö
Olavi Linturi 040 778 1816
olavi.linturi@pp.inet.fi

Lavia
Jukka Valtanen 050 303 2114

Merikarvia
Anne Tasanko 045 653 0598
anttu56@gmail.com

Nakkila
Raili Aalto 050 359 8422
raili.aalto@pp2.inet.fi

Noormarkku

Aulis Laakso 0400 364 808
aulislaakso@hotmail.com

Pomarkku
Timo Kytölaakso 050 357 3153
timo.kytolaakso@suomi24.fi

Pori
Pirjo Kallioinen (02) 633 6189
porinsotaveteraanit@wippies.fi

Punkalaidun
Sirkka Pärnistö 040 761 2254

Rauma
Ville Pertola 0500 922 664
ville.pertola@luukku.com

Siikainen
Keijo Silvola 040 514 4834
keijo.silvola@pp.inet.fi

Säkylä
Anita Tuominen 050 551 3341
anitamar.tuominen@suomi24.fi

Ulvila
Rainer Fallila 0500 722 878
rainer.fal@suomi24.fi

Suur-Savon Sotaveteraaniپییری
Piirin sosiaalineuvoja
Pirjo Lehtinen 040 838 1115
pirjo.lehtinen@surffi.fi

Hirvensalmi
Pirjo Lehtinen 040 8381115
pirjo.lehtinen@surffi.fi

Joroinen
Antti Kangaskesti 040 529 8875
antti.kangaskesti@pp.inet.fi

Juva
Reino Roikonen 050 525 8919
reino.roikonen@gmail.com)

Jäppilä
Anja Nokkala 050 4619260
anjanokkala@luukku.com

Mikkeli
Aira Saarenmaa (015) 362 290
aira.saarenmaa@surffi.fi

Pertunmaa
Olavi Tolonen 040 700 9951
olavi.tolonen@pp1.inet.fi

Pieksämäki
Juha Korhonen 050 5274320
juha.korhonen@evl.fi

Puumala
Heimo Laamanen 050 597 8479
heimo39@surffi.fi

Savonlinna
Kaija Vanhala 050 511 4779
kaijavanhala@windowslive.com

Sulkava
Teuvo Hintasanen 040 7494164
teuvo.hintasanen@gmail.com

Varkaus
Kirsti Alakoski 040 7473935

Uudenmaan Sotaveteraaniپییری
Sosiaalineuvoja
Raili Mankki 040 718 9659
raili.mankki@kolumbus.fi

Riihimäki
Varpu Heikkilä (019)-732136,
040-764 1066
varpu.k.heikkila@kolumbus.fi

Tuusula
Leena Jäntti 0400-626 757
leena.jantti@pp5.inet.fi

Kerava
Leena Koskela 040-590 6364
leena.koskela@pp.inet.fi

Hausjärvi
Satu Hietanen 040 727 6011
satu.hietanen@palvelunelio.fi

Järvenpää
Eeva Lindroos 040-756 8128
h.lindroos@pp.inet.fi

Loppi
Eila Peura 0400 744 008
eila.peura@pp.inet.i

Mäntsälä
Jukka Sipinen 040 743 4963
jukka.sipinen@msoynet.fi

Nurmijärvi
Irma Maasalo 050 500 1292
veikko.maasalo@kolumbus.fi

Pukkila
Pukkila, Aila 0400-505 462
aila.pukkila@kolumbus.fi

Porvoo
Rissanen Raija 040 589 7695
raija.rissanen@pp2.inet.fi

Varsinais-Suomen Sotaveteraaniپییری
Piirin sosiaalineuvoja
Arja Lassila 050 561 2210
artuul@gmail.com

Alastaro
Veikko Heikkilä 040 833 9046

Lieto
Tauno Peltola 0400 802 413
tauno.peltola@elisanet.fi

Kaarina-Piikkiö
Tuukka Alhonen 040 522 7717
tuukka.alhonen@elisanet.fi

Mynämäki
Antti Lujala 050 595 6093
antti.lujala@dnainternet.net

Naantali
Jaakko Ylitalo 040 742 5135
jaakko.ylitalo@pp1.inet.fi

Nousiainen
Ritva Tammi 0400 811 051
ritva.tammi@dnainternet.net

Paimio
Jorma Hanhiala 0400 824 500
hanhiala@gmail.com

Perniö-Särkisalo
Seppo Laitinen 045 137 8356
seppo.laitinen@ppd.inet.fi

Salon Seutu
Vicki Koskela 044 320 1048
vicki.koskela@netti.fi

Taivassalo-Kustavi
Katriina Mäntylä 0400 191 146
katriina.mantyla@taivassalo.fi

Turku
Pentti Pertula 0400 784 533
pentti.pertula@pp.inet.fi

Vakka-Suomi
Eero Katina 0440 535 774
eero.katina@uusikaupunki.fi

Vehmaa
Sirpa Manner 045 124 8944
teuvo.manner@dnainternet.net

Vasa Krigsveterandistrikt-Vaasan Sotaveteraaniپییری rf
Distriktets socialrådgivare
Piirin sosiaalineuvoja
Gunne Lax 0400 441 664,
06 3591 628
gunne.lax@netikka.fi

Karleby
Carl Kurte`n 0400 700 057,
(06) 831 6547
carl.kurten@gmail.com

Kronoby
Yvonne Kälđ 040 489 2043
yvonne.kald@kokkola.fi

Jakobstadsnejden /Pietarsaarensuutu
Sten Pettersson 040 704 2866
sten.pettersson@anvianet.fi

Nykarlebynejden
Odert von Essen 050 531 5698,
(06) 722 1023
odert@multi.fi

Maxmo-Oravais
Rolf Hägg 050 595 9566,
(06) 384 1626

Vörå
Bror Blusi
050 584 5815, (06) 383 2579
bblusi@hotmail.com

Korsholm
Gunne Lax 0400 441664,
(06) 359 1628
gunne.lax@netikka.fi

Vaasa Vasa
Sauli Lassila 0500 181 365,
(06) 312 0259
vaasanveteraanitoimisto@netikka.fi

Malax - Korsnäsnejden
Håkan Malm 0500 36 2236,
(06) 365 1505

Närpes
Mårten Vikberg 0400 28 3695
(06) 228 2800
marten.vikberg@op.fi

Kaskö Kaskinen
Lars Piira 044 7422 601
lars.piira@pp.inet.fi

Kristinestad
Tony Vesterlund 050 3252 343

Kanadan Sotaveteraaniپییری
Maire Laurikainen +075 560 4146
mairel@sympatico.ca

Ruotsin Sotaveteraaniپییری

Pirkko Sinkkonen
+46 73 556 0050 Suomesta
073 536 0050
pirkko.sinkkonen@telia.com

Sähköinsinööritoimisto
Poweron Oy
Helsinki

Maanrakennus Möller
Helsinki

apalojoki oy

varova oy

LÖNNE
DRIVE TECHNOLOGY

Urheiluhallit Oy
Helsinki

Arkkitehtitoimisto
Arknova Oy
Helsinki

S. Eklund-Consulting Oy Ab
Helsinki

Onnin Auto Oy
Helsinki

Cash Back Finland Oy Ab Helsinki	Lasihemmo Oy Helsinki lasihemmo@lasihemmo.fi	Olympiakylän Huolto Oy Helsinki
Terramare Oy Helsinki	Rail Partners Oy Helsinki	Sähkö-Jussi Oy Helsinki
Nastakiekko Oy Hyvinkää	Hyvinkään Kone ja Rautavälitys Oy Hyvinkää	www.betonivirtanen.fi
Kiljavan Lääketukimus Oy Hyvinkää	Tilintarkastustoimisto Vairimaa Ky Hyvinkää	Paletti Oy Hämeenlinna
Immuno Diagnostic Oy Hämeenlinna	Triplan Oy Hämeenlinna	Kuljetusliike Matti Löflund Oy Iittala
Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Hämeenlinnasta! Nro:116 	Kiinteistövälitys Kari Kivistö LKV Hämeenlinna, www.karikivistolkv.fi	Iittalan Putki ja Korjauspalvelu Oy Iittala
Pohjanmaan Sähköpalvelu Oy 60800 Ilmajoki, puh. 06-4246 640 61400 Ylistaro, puh. 06-4740 407 www.pohjanmaansahkopalvelu.com	Maalausliike E. Heiskanen Oy Iimatra, www.e-heiskanen.fi	Imatran Kone Oy Iimatra
Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Imatralta! nro 118 	Charterbus R. Lundström Ky Inkoo	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Janakkalasta! nro 99
Karjalan Louhinta ja Lujitustyö Oy Joensuu	Joensuun Lukituspiste Oy Joensuu	Kuljetus Risto Putkinen Oy Joensuu
Metsäkoneurakointi Veljekset Eronen Ky Kiihtelysvaara	Joensuun Laivaus Oy Joensuu	Isännöitsijätoimisto Pekka Kuparinen Oy Joensuu
NV-Palvelu Oy Jokela	Kuljetusapu Kimmo Taipale Oy Jyväskylä	Garantia Rakennus Oy Jyväskylä
Palokan Kuljetus ja Kiinteistö Oy Palokka	JP Konetyö Oy Keuruu	Erka Oy Järvenpää
Seripaino EAE Oy Ltd Järvenpää	Kaarinan Suodatintekniikka Oy Kaarina	LV-Keinoset Oy Kangasala
Saneeraus A. Luukkonen Oy Kangasala www.saneerausluukkonen.fi	Kuljetuspalvelu Vatiala Oy Kangasala	Ourex Oy Kangasala
Kuljetusliike Pasi Syrjälä Ky Kannus	 LAKEUDEN KESKUSPUHDISTAMO OY Kurikkatie 14, 90440 Kempele Puh. 08-882 8300	Suomen Vibrakone Oy Kerava

Veteraani tiettomien taipaleiden takaa

Einari Heikkinen syntyi Hyrynsalmen Hakokylässä 4.2.1924, vain 100 metrin päässä nykyisestä asuintalostaan. Syrjäinen kotikylä sijaitsi tiettomien taipaleiden takana, jonne ei ollut tieyhteyttä lainkaan. Vain polkuja ja pitkospuita kulkien oli yhteys kirkonkylään, talvisin sai käyntimatkan vaihtoehtoisesti tehdä myös hiihtäen.

Vaimo Irma löytyi kotikylältä, vain muutaman sadan metrin päästä.

Vakituista kansakoulua ei kylällä ollut, vaan se toimi tilapäissijoituksessa, noin 15 km:n päässä. Kansakoulua Einari kävi neljä luokkaa, joista kaksi ensimmäistä olivat vain muutaman viikon syksyisin pidettävää alakoulua. Kaksi ylintä luokkaa olivatkin jo lukukauden mittaisia. Matkaa lähimpään opikouluun Kajaaniin olisi ollut 90 km, eikä perheellä ollut varaa Einaria sinne lähettää.

Isä oli maanviljelijä, metsuri ja puuseppä, joka valmisti reikiä, kelkkoja, länkiä ja huonekaluja.

Koulun jälkeen Einari Heikkinen toimi isänsä apulaisena kaikissa hänen harjoittamisessaan töissä. Isä oli myös kolmen sodan sotilas. Hän osallistui vaupussotaan, talvisotaan ja jatkosotaan sen loppuvaiheessa.

Valtiolle töihin

15-vuotiaana Einari sai työpaikan postista, maalaiskirjeiden kantajana. Koska kylälle ei ollut tietä, oli posti noudettava Hyrynsalmelta jalkaisin, polkuja ja pitkospuita kävellen. Kolme kertaa viikossa tehdylle kantomatkalle kertyi pituutta 70 km/pv. Talvisin oli helpompaa, koska matkan voi tehdä hiihtäen.

Kesäaamuin, ennen posti-reissua Einari kävi niittämässä heinää luonnonniityiltä ja vesistöjen varsilta. Pituutta niittomat kallakin oli 10 km. Ei ihme, että yhteensä 80 km:n lenkki kolme kertaa viikossa tehtynä nosti nuorukaisen kunnan kilpaurheilijan tasolle.

Valmistautuminen sotatoimiin

Vuonna 1942 Einari Heikkinen sai kutsun JP 15:sta Ouluun suorittamaan asevelvollisuutta. Pataljoonan konekiväärikomppanian sijoituspaikka oli paikallinen kuuromykkäkoulu. Meluhaittaa alokkaat eivät koulun oppilaille aiheuttaneet, vaikka heitäkin siellä oli. Koulutus annettiin jalkaväkiaseille, pääaseena tietenkin konekivääri. Koulutus jatkui myöhemmin Hyrynsalmella, kolmannen armeijakunnan huoltokeskuksessa. Siellä Einarille annettiin radiosähkötäjän koulutus.

– Hyrynsalmelta saimme siirron Suomussalmelle ja sieltä edelleen desanttijahtiin Kuusamoon ja Sallaan, Einari kertoo. Desantit olivat tehtäviinsä koulutettua porukkaa, joiden kiinnisaanti oli kovin vaikeaa.

Sallasta Einarin yksikkö siirrettiin varsinaiselle sotatoimi-alueelle Kiesitingin suunnalle, Rajapataljoona 7:ään. Varsinaiset taistelut olivat alueella kuitenkin ohi, mutta venäläiset partiot jatkoivat suomalaisten kenttävartioiden tuhoamista.

– Välillä jouduimme varjostamaan suurta vihollisjoukkoa, jonka saksalainen lentotiedustelu oli havainnut liikkuvan meidän kenttävartioiden suuntaan, Einari Heikkinen kertoo. Suurta vihollisjoukkoa varjostimme aina juhannukseen 1944 asti, jolloin tilanne oli jo ohi.

Taistelukosketus saavutettiin

Kiesitingistä rajapataljoona siirrettiin Laatokan koillispuolelle Suojärvelle, jossa taistelut olivat kovat, suorastaan traumaattiset.

– Jäimme mottiin ja meidät lyötiin hajalleen, Einari toteaa. Hiljalleen kuitenkin onnistuimme palaamaan joukko-yksikköömme, viimeiset vasta viikon kuluttua. Samoihin aikoihin rajajääkäripataljoonista muodostettiin rajaprikaati.

– Perääntymisvaiheessa olin viestimiehenä tulenjohtoyksikössä. Tehtävänäni oli lähettää koodilukemat heittimelle, Einari Heikkinen kertoo. Usein meillä oli näköyhteys vihollisjoukkoihin ja kun oli pakko perääntyä, oli se väliin juoksua ja väliin kovaa taistelua. Perääntyminen eteni Tolvajärven eteläpäähän asti, jolloin syyskuulla 1944 saatiin välirauha.

Tolvajärveltä marssimme 80 km:n matkan rautatien varteen ja saimme härkävaunussa kuljetuksen Kontiomäkeen. Matka Lapin sotaan oli alkanut, Einari muistelee. Kontiomäessä sain tiedon, että Hyrynsalmi, niin kuin muutkin lähialueen kunnat oli evakuoitu. Olin huolissani siitä, mihin kuntoon kotipaikkani oli jäänyt.

Käynti kotona

– Sain komentajalta luvan poiketa kotonani. Yövyin hautausmaalla, koska muutakaan rau-

hallista paikkaa ei ollut, Einari sanoo. Saavuin kotitilalleni, jossa vastassa oli täydellinen kaaos. Korjailin hujinhajin olleet tavarat katon alle ja tuulen hajottamat viljankorret taas takaisin seipäille ja palasin yksikköni.

Kontiomäeltä matka jatkui Kemijärvelle, jossa olin jo pidempi pysähdys ja siitä edelleen Savukoskelle asti. Kemijärvellä olivat lähes kaikki tiet miinoitettu, mutta kun miehet eivät sitä aina muistaneet, astuivat he miinaan. Monet heistä menettivät jalkansa, usein molemmat. Eräskin hevosties ajoi miinaan sillä seurauksella, että hevonen ja kärryt hajosivat tuusan nuuskaksi ja miehet lensivät tien yli vastakkaiselle penkereelle, mutta selvisivät pelkillä mustelmilla. Siinä oli onni onnettomuudessa.

Saksalaiset perääntyivät kohti Ruotsin rajaa 35 km:n päivävauhdilla ja perääntyesään tuhosivat kaiken. Hajotivat tiet ja sillat sekä polttivat talot. Kovin usein eivät suomalaiset saksalaisten kanssa taistelukosketukseen joutuneet. Ajoimme saksalaisia takaa aina Savukoskelle saakka. Tässä vaiheessa irtaannuimme tehtävästämme ja siirryimme Taivalkoskelle.

– Taivalkoskella tapahtui meidän 1924 syntyneiden kotiuttaminen, koska osaltamme kahden vuoden palvelusai-

Yhdessä yksikköme luutnantin kanssa kirjoitimme kotiutettaville miehille sotilaspasstit, mutta 1925 syntyneet jäivät vielä jatkamaan. Heille kotiuttaminen koitti huhtikuulla 1945.

Työn ja oman perheen pariin

– Sodasta palasin takaisin kotitilani töihin. Mutta kun tila oli pieni, ei siitä työtä ja elantoa kaikille riittänyt vaan meidän poikien oli hakeuduttava ulkopuoliseen metsätyöhön, Einari Heikkinen kertoo. Vanhempi veljeni sai oikeutetusti ajomiehen työn ja minä nuorempana sen raskaamman metsurin osan.

– Nuori kun vielä olin, piti vaimokin saada, Einari kertoo. Karu nuoruus oli opettanut, ettei pidä lähteä merta edemmäs kalaan, näin vaimonkin hankinnassa. Vaimo Irma Elina (80) löytyi omalta kylältä, vain muutaman sadan metrin etäisyydeltä. Hyväkuntoiselta Einarilta olisi pidempikin kosiomatka onnistunut, mutta siihen ei ollut tarvetta. Lapsia perheeseen syntyi kolme, yksi poika ja kaksi tyttöä. Kaikki he ovat perheensä perustaneet ja taajamiin muuttaneet.

Rankka autoilijan työ

Vuonna 1946 Einari Heikkinen meni autokouluun ja ajokortin saatuaan osti kuorma-auton, jossain vaiheessa autoja oli jo kaksi. Työ kuorma-auton kans-

Aktiivisena yhdistysmiehenä on Einari Heikkisellä edelleen runsaasti kirjoitustöitä.

sa oli kuitenkin hyvin rankkaa, koska nostureita ei ollut. Pino-tavara oli käsin heitettävä kyytiin ja tukkien kuormauksessa käytettiin telapuita ja köysiä.

Työtä tehdessä terveys kuitenkin petti. Selkä oli leikattava jo useamman kerran ja lopullinen niitti tuli 1968, jolloin hän sairastui vaikeaan nivelreumaan. Edessä olivat eläkevuodet, jolloin aikaa liikeni myös yhdistystyölle.

Jäseneksi sotaveteraaniyhdistykseen

– Liityin jäseneksi Hyrynsalmen sotaveteraaniyhdistykseen vuonna 1970, Einari Heikkinen kertoo. Ensimmäiset kahdeksan kuukautta toimin yhdistyksen sihteerinä ja sen jälkeen puheenjohtajana peräti 40 vuotta, ja siitä lähtien olen ollut yhdistyksen kunniapuheenjohtaja. Lyhyet jaksot Einari asui välillä Kajaanissa ja Suomussalmella, jolloin hän oli jäsenenä myös näissä paikallisyhdistyksissä.

Einari Heikkinen kuului myös Kainuun Sotaveteraani-piirin hallitukseen 40 vuotta,

eli saman ajan, jolloin hän toimi myös yhdistyksen puheenjohtajana. Kuusi vuotta tuosta ajasta hän oli piirin hallituksen varapuheenjohtaja. Einari on ollut lyhyen jakson myös liiton valtuuston jäsenenä.

Hyrynsalmen Sotaveteraaniyhdistyksessä on tällä hetkellä rintamasotilastunnuksen saaneita jäseniä kahdeksan sekä kannattajajäseniä 28. Yhdistyksen tavanomaisia toimintamuotoja ovat olleet retket Kainuussa ja yhteiset matkat liittopäiville. Myös kunta on toistuvasti järjestänyt juhlan sotaveteraaneille sekä itenäisyyspäivänä että huhtikuulla sodan päättymisen johdosta.

Hyrynsalmen kunta antaa sotaveteraaneille ilmaisen terveyskeskuspalvelun, kuntoutusta ja kotipalvelua, rahallista tukea retkeilyyn ja joissakin tapauksissa myös matkakorvauksia.

Sotaveteraanityön lisäksi Einari Heikkinen on ollut mukana myös kunnallisessa luottamusmiestoiminnassa. Hän on kuulunut muun muassa muu-

taman vuoden kunnanhallitukseen. Hyrynsalmen Kuorma-autoilijat ry:n sihteerinä Einari toimi 15 vuotta ja on myös Hyrynsalmen-Ristijärven Reumayhdistyksen perustajajäsen ja oli yhdistyksen puheenjohtaja kuusi vuotta. Edelleen Einari toimii Hyrynsalmen Vanhustentaloyhdistyksen johtokunnassa.

Harrastuksena kalastus ja puutyöt

Harrastuksenaan hän jatkaa isältä saamaansa puutyötaitoa ja valmistaa mm. pieniä rokokoo-tyylisiä sisustuskalusteita. Toinen mieluisa harrastusmuoto on kalastus. Aikaisemmin hän harrasti myös soutuvenevalmistusta, joita hän valmisti 10.

Yhteiskunnan ja sotaveteraanien hyväksi tekemästään työstä Einari Heikkiselle on myönnetty Sotaveteraanien kultainen ansioristi, SL R ja SVR Ar.

Matti Värri

Einari Heikkisen harrastuksiin kuuluvat mm. puutyöt. Tässä komeat työnäytteet.

Luotettavaa rakennuspalvelua Uudellamaalla vuodesta 1972
erikoisalana teollisuus-, liike- ja julkinen rakentaminen

AV **rakennustoimisto**
nousiainen oy

Sementitehtaankatu 2, 04260 KERAVALA puh. (09) 2747 260 Fax (09) 2747 2690

MH-Trukkipalvelut Oy
Kerava
www.mh-trukkipalvelut.fi

Maansiirto ja Raivaus
Räsänen Oy
Kerimäki

Pa-Hu

www.nordstar.fi

Avection Ky Kauko Kivilehto
Kokkola

A ja T Myyry Oy
Kontiolahti

MPM LVI-Asennus Oy
Kotka

Makve-Systems Oy
Kerava

Teknikum Sekoitukset Oy
Kerava

Linja-autoliikenne
Helander ja K:nit Oy
Kestilä, puh.(08) 812 2325 ja 0400-890 753

Oy Dahlberg&Co Oy
Kirkkonummi

Kokkolan Pikahitsaus Oy
Kokkola

Kometko Oy
Konnevesi

OT-Yleispalvelu
Kotka

Kuljetus Lampinen Ky
Kotka

Trukkihuolto Marjeta Oy
Kerava

Maanrakennustyö
Hyttinen Oy
Kerava

Maa- ja Vesirakennus
Tuohimaa Oy
Kiiminki

www.golfsarfvik.fi

Hyvää Joulua Sotaveteraaneille
Kokkolasta!
Nro:115

EH-Service Oy
Kontiolahti

KT-Center Oy
Kotka

KKS-Kiinteistösähkö Ky
Kotka

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Jatkosotatapahtumia 1943

Tammikuu

- 8.1. Viholliskoneet hyökkäävät Nurmoilan kentälle. Venäläiset käyttävät ensimmäisen kerran raketteja tällä suunnalla.
- 10.1. Neuvostoliiton Donin rintama aloittaa viiden armeijan voimin suurhyökkäyksen Stalingradiin saarrettua Saksan 6. Armeijaa vastaan.
- 12.1. Himmler suunnitteli nopeuttavansa toukokuussa 1942 esitettyä Inkerinmaan saksalaistamissuunnitelmaa (Siedlungsmarken Ingermanland) siten, että alue saksalaistetaan täysin 20 vuodessa siirtämällä sinne 350 700 SS-järjestön jäsentä ja maanpuolustustalonpoikaa. Suunnitelmaa ei toteutettu.
- 15.1. Puna-armeijan suurhyökkäys Leningradin alueella alkaa.
- 18.1. Neuvostojoukot valtaavat Pähkinälinnan ja avaavat kulkuyhteyden Leningradiin.
- 19.1. Osasto Kuismasen Muurmannin radalla käynyt partio saapuu omille linjoille. Partio on ollut vihollisen takaa-ajamana lähtöpäivästään 15.1. lähtien. Välillä saarroksissa ollut 20-miehinen partio menettää yhden miehen kaatuneena ja yhden kotilinjailla miinakenttään.
- 22.1. Valtion tiedotuslaitoksen sensuurihje rajoittaa kirjoittelua Inkeristä väestönsiirtoneuvottelujen takia.
- 23.1. Saksan ulkoministeriö ilmoittaa, että miehityshallinnon omien tarpeiden takia inkeriläisten siirtojen enimmäismäärä voi olla Saksan miehittämältä alueelta korkeintaan 12 000 henkeä 40 000 sijasta.
- 28.1. Sotamarsalkka Keitel ehdottaa kevättalvella 1942 kirjeitse Mannerheimille hyökkäystä Muurmannin radalle Sorokkaan. Sellaisen Mannerheim oli kevättalvella 1942 torjunut.
- 29.1. USA:n Moskovan suurlähettiläs William Harrison Standley keskustelee ulkoministeri Molotovin kanssa Suomen sodasta irrottamisesta.

Helmikuu

- 2.2. Taistelut Stalingradissa päättyvät, kun myös Saksan 6. Armeijan pohjoinen ryhmä laskee aseensa.
- 3.2. Mannerheimin aloitteesta pidetään Mikkeliissä Stalingradin antautumisen takia poliittisen ja sotilaallisen johdon kokous.
- 10.2. Eversti Paasosen sotatilannetta käsittelevä esitelmä saa eduskunnassa tylyn vastaanoton. Paasonen joutuu pitämään uuden, optimistisemmän katsauksen 12.2.
- 15.2. Risto Ryti valitaan uudelleen tasavallan presidentiksi. Suomen Marsalkka Mannerheim oli kieltäytynyt ehdokkuudesta.
- 21.2. Presidentti Ryti ja USA:n edustaja Suomessa Robert McClintock keskustelevat. Rytin mielestä NL tulee voittamaan Saksan.
- 25.2. Inkeriläisten väestönsiirtovaltuuskunnan retkikunta matkustaa luutnantti Vilho Helasen johdolla Tallinnaan.

Joulun 1942 tunnelmia

Sodan pitkittyminen heijastui mielialoihin niin kotona kuin rintamallakin. Kansanedustaja Väinö Voionmaa kirjoitti pessimistisenä vuoden 1942 alussa:

Nyt ei kukaan enää ajattele sitä, kuinka loistavasti ja lopullisesti bolševismi muserrettaisiin, vaan kaikki ajattelevat jo sitä, kuinka tästä sotkusta pikimmin ja parhaiten päästäisiin eroon.

Voionmaan näkemys ei heijastellut yleistä mielipidettä. Syksyyn tullessa Suomessa seurattiin toiveikkaasti saksalaisten rynnistystä Volgalle ja Kaukasukselle. Neuvostoliiton luhistumisen odotettiin merkitsevän sodan päättymistä Suomen osalta.

Valtion tiedotuslaitoksen syyskuussa toimeenpaneman mielipidetutkimuksen mukaan kansan suuri enemmistö uskoi edelleen Saksan voittoon – sosialidemokraateistakin kaksi kolmasosaa.

Saksan häviön arvaamattomia seurauksia vain harva uskalsi ajatella. Kansan ja sotilaiden ajatukset olivat kiinni arkisemmissa askareissa. Innostus sadonkorjuu- ja mottitalkoisiin oli näihin aikoihin korkeimmillaan ja niiden tuottama puuha sai unohtamaan huolenaiheet ja karkotti tylsistymisen.

Vuoden 1942 loppuun mennessä armeijasta vapautettiin yli 70 000 miestä vuonna 1911 syntyneistä ja sitä vanhemmista ikäluokista. He ahkeroivat pelloilla ja metsissä nuorten, vanhusten ja naisten apuna. Saivat-

pa rintamamiehetkin lomillaan herkästi kirveen ja pokasahan käteensä. Jouten ei sota-aikana niin vain oltu, eipä usein kehdattukaan. Talkoot muodostuivat positiiviseksi mielialatekijäksi, jos kohta aina oli myös purnaaajia. Kaupunkilaiset pääsivät tutustumaan maalaisten hyvään ruokatilanteeseen, mikä oli omiaan lisäämään katkeruutta ja antamaan vauhtia salakaupalle.

Jo hyvissä ajoin pohdittiin, mitä saataisiin joulupöytään. Sota-ajan improvisoiduissa oloissa hätä keinon keksi monessakin tapauksessa. Onneksi sentään pelätty kato vältettiin ja myöhäissyksyn leutous ennakoi, ettei kansa joutuisi kärsimään neljännestä peräkkäisestä kovasta pakastalvesta.

Hyvissä ajoin odotukset kohdistuivat jouluun, rauhan juhlaan. Sota-ajan poikkeusoloissa joulunvieton merkitys korostui. Rintamalla palvelevien toivottiin silloin pääsevän läheistensä luo.

Heikki rakkaani! Sydämelliset kiitokset kaivatusta kirjeestäsi ja valokuvista, jotka tulivat niin pian... Olishan se mukavaa jos pääsisit sieltä jouluksi kotiin, kun vielä pappakin on joukossamme... Oli oikein hauska saada taas tuoreempi kuva yöpöydäleni armaastani. Ovathan hauskoja muistoja sitten näyttää lapsillemme. Kyllä me niitä vielä saamme.

Pääasia että pikku isi säilyisi terveenä siellä sodan tuoksinassa ja muutenkin voisit hyvin sielun ja ruu-

miin puolesta. Mikä kunnia sitten pojullemme olla sotasankarin poika, jolla taistelun kuuma veri on heti suonissaan.

Emme tiedä, pääsikö Heikki vaimonsa luo Savonlinnaan jouluksi. Lomat eivät osuneet läheskään kaikkien kohdalle. Lokakuussa muuan rintamamies ”täällä jossain” kirjoitti siskolleen vähemmän toiveikkaana.

Tervehdys kuin tuulahdus taas täältä Vienasta... Kyllähän tämä aika paha paikka onkin. Päiväs aikaan ei kyllä kärsi nostaa päätään juokshaudan yli tai muuten käy huonosti. Ryssä on tästä vajaan sadan metrin päässä. Ei ne ryssälläkään ole niin häävit olot. Aina kun vähänkin näkyy liikettä niin silloin pamahtaa. Minäkin olen monta kertaa ’tirauttanut’ ja varmasti joku on osunut.

Kyllä sitä on melko vaikea saada jouluksi lomaa. Ei muuten kuin jos sais jostakin sellaiset paperit jotka vetäisivät. Mutta mistäpä ne saa, täällä sitä täytyy ensi joulukin ’kököttää’. Saapa nähdä monta kertaa sitä kerkkiä täyttämään vuosia tämän sodan aikana. Ensi kuussa täytän 20 v. ja silloin täytän toisen kerran vuosia näissä hommissa.

Joulun lähestyessä kenttäposteissa piti kiirettä. Kirjeitä ja paketteja lähetettiin kotoa rintamalle ja päinvastoin. Kerttu-äiti muisti poikaansa vakavamielisin äänenpainoin.

Jos niin käy, että tulet avaamaan tämän paketin siellä jouluaattona, niin koeta olla hyvällä mielellä ja iloi-

Korsuun on tullut joulupukki mukanaan joululahjoja. Kuva: SA-kuva

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

nen ja kiittää Jumalaa, että sittenkin kaikesta huolimatta kohdallasi on kaikki vielä hyvin ja tulee olemaan jos edelleenkin uskot itsesi Jumalan haltuun ja kaikessa annat hänen johtaa.

Nuorille ja perheettömille sotilaille jaettiin tuntemattoman sotilaan paketteja. Ne lämmittivät mieltä. Muuankin rintamamies kiitti ”Hyväntekijäänsä, neiti Niemistä” riehakkaasti.

On Jouluaatto viime tunneillaan, kun tätä kirjeen-tapaista yritän kiitoskirjeeksi kyhätä, täällä – jossain Syvärin-rintaman mutkassa – olevassa korusussa... Löysin tämän ”joulu-lahjan” sisältä ”Juha”-nimisen kirjan ja sen välistä ”Tuntemattomalle sotilaalle” osoitetun joulukortin siinä olevin lähettäjän osoitteineen, joten allekirjoittaneella onkin paljon syytä tämän ”preivin” kirjoittamiseen.

Jos mistä ja mille, niin Teidänkaltaisellenne hyvälle teolle osaa sota-”jermu” antaa arvoa, vaikkei hän sitä sanoil-la osaa tarpeeksi kauniisti ilmi-tuoda... Siispä Teitä, Elsa-neiti, kiitollisin mielin muistaen toivon, että lähettäisitte tälle joulupakettinne onnellisele saajalle tervehdyksenne – vaikkapa vain posti-kortin-muodossa että tiedän onko mitätön kiitokseni tullu perille, olenko puhutellu Teitä (neiti-sanalla) oikein?!!

Kirjeen lähettäjä valitti oikeinkirjoituksen puutteita, mutta elätteli selvästi toivoa yhteydenpidosta. Jouluna poikamiehiä (joita rintamalla oli paljon nuorempien ikäluokkien saatua kutsun aseisiin) kalvoi normaalia enemmän vastakaisen sukupuolen kaipuu. Ystävälleen Lasselle tilitti joulun 1942 tuntojaan muuankin rintamamies suorasukaisesti.

Terve vaan täältä Jumalan hylkäämästä paikasta. Mutta silti täällä on jos-

kus kivaakin... Joulua meni kohtalaisen hyvin. Oli kaikkia. Mutta samalla puuttui yhtä. Ja Sinä tiedätkin hyvin mikä puuttui. Naiset tietenkin. Olis ollut kivaa, kun olis saanut näin Jouluna vetää v---ksi.

Täällä oli saakelin hyvät pöperöt Jouluna. Riisipuurot tai yleensä mitä aina Jouluna ennen saatiin. Illalla sitten alettiin ne ryyppytouhut. Minullakin oli hiukan lisää siihen annosviinaan. Sain nimittäin Sakulta kotoa pullon... Olin pirun hyvällä laulutuulessa. Saakeli vie jos olis ollut vielä joku natku niin kyllä olisin pistänyt hulinaksi.

Siellä täällä paineita purettiin liiankin railakkaasti. Mutta ymmärtäväisimmät komentajat osasivat katsoa yli lyöntejä läpi somien. Kunhan välttämättömä vartiopalvelusta ei laiminlyöty, eikä tappelemaan ja paikkoja hajottamaan ryhdytty.

Lottien joulunvietto sujui sävyisästi. Lotta Svärd oli kouluttanut nuoret naiset pidättyvyyteen ja omien tekemisten tarkkaan harkintaan. Velvollisuuden tunto ennen kaikkea. Rukajärven suunnalla Kyllikki Villan jouluyö meni päivystäessä, mutta

.. aattomme on ollut antoisa ja tunnelmallinen. On touhuttu koko päivä, koristeltu huoneita ja oltu hienoisessa jännityksessä. Puhtaissa lottapuvuissa sitten, valkoisiin kauluksiin ja kalvosimin kokoonnuimme päivällispöytään, joka oli runsas. Veisasimme Enkeli taivaan ja Anni luki jouluevankeliumin. Päivällisen jälkeen soittelimme tervehdyksiä ihmisille ja lauloimme puhelimessa. Sitten sytytimme kuusen kynttilät (kokonaisuudesta 6 kpl) ja istuimme niiden ja takan välillä kämpässämme, joka oli kauniimpi kuin koskaan. Lahjat jaettiin kahdeksan-

Jouluaaton harras tunnelma korusussa. Kuva: SA-kuva

maissa – olin niin liikuttunut ja tyytyväinen – ja sitten joimme korvikkeet monen monen ”sortin” kanssa.

Sota on joulunakin, Villan oli pakko todeta kuullessaan aaton aattona ystävänsä menehtymisestä toisella rintamalohkolla.

Syväriellä Kalevi pani mietteitään paperille jouluyönä.

Nyt korsu vavahtelee ja hopeanharmaan yön valaisee tykkien suuliekit tästä ikkunasta katsoen. Ajatukset siirtyvät pois kotoa, tänne arkiseen elämään. Jälleen ampuu naapuri, sekä omat patterit. Molemmiin puolin kylvetään kuolemaa,

hetkeäkään ajatellen: nyt on jouluyö! Mutta sodassa ei tunneta tätä lakia, joulun sanomaa, sillä on omat lakinsa. Sodan lait ovat ankarat, siksi niitä on tarkoin noudatettava.

On yli puolenyön, varmaan äiti on nukkunut jo... Jos äiti joskus lukee tämän, luulee äiti varmaan, että hänen poikansa on viettänyt surullisen joulun. Siinä hän erehtyy suuresti, sillä hänen poikansa on viettänyt yhden mieleenpainuvimmista ja muistorikkaimmista jouluistaan.

Ari Uino

Insinööritoimisto H. Eskelinen Oy

Kotka, www.ire.fi

PVK-Kaivu

Elimäki, Kouvola

GC Guaranty Cranes Oy

Kouvola

Ri-Plan Oy

Kouvola
www.ri-plan.fi

Hyvää Joulua Sotaveteraaneille
Valkealasta!
Nro:110

Hyvää Joulua Sotaveteraaneille
Kouvola!
Nro 112

Hyvää Joulua Sotaveteraaneille
Kuusankoskelta!
Nro:113

Kemas Oy

Kouvola

Emline Oy

Kouvola

Fatex Oy Ab

Kruunupyä

Rakennussuunnittelutoimisto Sormunen&Timonen Oy

Kuopio

Lyytisen RAK-välinevuokraus Oy

Pojutie 6, Kuopio, puh.04 248 441
Alakatu 28, Iisalmi, puh.017-824 005

Hyvää Joulua Sotaveteraaneille
Kuopiosta!
Nro:100

Suonentieto Oy

Kuopio

SMV Rakennus Oy

Kuopio

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Moottoritorpedoveneet toiminnassa 1942

Laivastomme perustan muodostivat vuodenvaihteen 1917/18 tapahtumien jälkeen maahamme jääneet tsaarin Venäjän alukset. Niiden joukossa oli kyllä torpedoveneitä, mutta ne eivät vastanneet uutta ajatusta nopeasta, keveästä ja iskukykyisestä torpedoja kantavasta alustyyppistä. Tällaisesta veneestä alettiin Suomessa käyttää nimeä **moottoritorpedovene**.

Suomenlahdella operoi englantilainen laivasto-osasto vuosina 1918-20. Kontra-amiraali Walter Cowan johti osastoa vuonna 1919. Tehtävänä oli tukea valkoisten venäläisten taistelua toimimalla punaisten venäläisten laivasto-voimia vastaan. Amiraali Cowan pyrki aktiiviseen toimintaan ja pian hän havaitsi, että paras tapa olisi käyttää moottoritorpedoveneitä suuria venäläisiä alusyksiköjä vastaan. Suomenlahdelle tuotiin nyt englantilaisia CMB-veneitä (Coastal Motor Boat = rannikkomoottorivene), jotka oli aseistettu torpedoin. Näillä veneillä upotettiin vuonna 1919 avomerellä yksi risteilijä ja torpedoitiin Kronstadtin sotasatamassa kaksi linjalaivaa toimintakyvyttömiksi ja upotettiin yksi emälaiva.

Suomessa seurattiin tarkasti näitä tapahtumia ja havaittiin, että moottoritorpedovene oli tehokas ja halpa sotalaiva. Kun sitten laivastoa varten tehtiin erilaisia laivastosuunnitelmia, moottoritorpedoveneiden osuus niissä oli merkittävä. Kaikissa vuosien 1921-23 välisenä aikana laadituissa suunnitelmissa veneitä oli 30-48.

Ensimmäiset moottoritorpedoveneet hankitaan

Ensimmäiset laivastomme uudishankinnat olivat vuonna 1920 kaksi Italias-ta ostettua MAS-tyyppistä (Motoscafo Anti Sommergibile = sukellusveneen-torjuntavene) moottoritorpedovenettä. Vastaavat veneet olivat toimineet ensimmäisen maailmansodan aikana menestyksellisesti Adrianmerellä.

Veneitten italialaiset nimet olivat **MAS 220** ja **MAS 221**. Suomessa veneet saivat nimekseen **MTV 1** ja **MTV 2**, vuonna 1936 uusiksi nimiksi tulivat mtv **Sisu** ja mtv **Hurja**.

Kokemukset tulivat osoittamaan, että malli ei oikein soveltunut Itämeren olosuhteisiin. Matala, terävä keulakan si upposi kovin herkästi aaltoihin, jonka seurauksena miehistö oli lähes aina märkä. Kylmissä säissä useinkin sekä miehet että aseet jäättyivät.

Mtv **Hurja** jouduttiin poistamaan vuoden 1941 alkukesästä liian heikkokuntoisena operatiivisista tehtävistä ja mtv **Sisu** keväällä 1942.

Seuraavaksi laivastollemme hankittu

Mtv:t Sisu ja Hurja olivat matalia ja niiden terävä keula upposi helposti aaltoon kasteen ohjaamossa olijat. Kuva: Meriupseeriyhdistys

moottoritorpedovene oli koevene, joka rakennettiin vuonna 1926 Porvoon venetelakalla. Sen mallina käytettiin englantilaisia Thornycroft-veneitä, mutta torpedojen ripustuksessa käytettiin italialaista tapaa, torpedot kummallakin kyljellä. Englantilaisissa veneissä torpedot olivat perässä olevassa kuilussa. Tämä vene sai nimekseen **MTV 3**, vuonna 1936 mtv **Isku**.

Mtv **Isku** poistettiin huonokuntoisuuden vuoksi operatiivisista tehtävistä vuoden 1942 keväällä.

Laivastolaki ja Thornycroftit

Vuonna 1927 voimaan tullut laivastolaki sisälsi neljä moottoritorpedovenettä. Niistä kaksi rakennettiin vuonna 1928 Englannissa ja kaksi Suomessa, toinen niistä Turussa ja toinen Porvoossa.

Suomessa rakennettujen veneiden moottorit hankittiin ensimmäisten veneiden rakennustelakan välityksellä. Näiden veneiden torpedot oli sijoitettu perän torpedokuiluihin. Tekniikkana oli, että torpedo laukaistiin pudottamalla se perästä mereen ja vene kaarsi

laukauksen jälkeen pois torpedon kuluradalta. Menetelmä koettiin käytännössä hyvin haastavaksi. Veneiden nimiksi tuli **MTV 4-7**, vuodesta 1936 mtv **Syöksy**, mtv **Nuoli**, mtv **Vinha** ja mtv **Raju**.

Talvisodan alkaessa kaikki 1920-luvulla hankitut moottoritorpedoveneemme olivat toimintakuntoisia. Vanhimmat niistä olivat 23- ja uusimmat 10-vuotiaita. Puurunkoisina veneinä ne olivat jo käyttöikänsä lopussa. Kuluneiden moottorien antamat tehot eivät riittäneet läheskään huippunopeuksiin, alukset vuotivat ja kovilla oleva tekniikka, kuten akselit ja peräsimet rikkoutuivat usein.

Länsimaisen ajattelun mukaan kaikki veneemme olivat jo vanhentuneita. Vasta vuonna 1943 laivastomme sai käyttöönsä uusia moottoritorpedoveneitä.

Kaikissa suomalaisissa veneissä oli perusmiehistöä 1 upseeri + 2 aliupseeria + 4 miestä.

Veneet olivat puurunkoisia ja niissä oli bensiinimoottorit. Kaikki veneet olivat melko ”märkiä”, joten syksyn sääolosuhteissa niillä operointi oli vaativaa.

Vuonna 1942 käytössä olleet moottoritorpedoveneet

Vuoden 1942 purjehduskaudelle oli valmistautumassa enää neljä vieressä olevan taulukon venettä, viimeksi hankitut Thornycroftit. Purjehdukseen valmistautuminen vaati paljon työtä, sillä veneiden vuotamisen estämiseksi niiden saumat oli pieltävä perusteellisesti. Kuvaavaa oli, että kun mtv **Syöksy** keväällä ajoi koeajojaan, sen akseli katkesi. Edelleen mtv **Raju** saatiin liukuun vain siten, että venettä ajettiin päin aallokkoa ja miehistö pomppi kannella, ja sekä mtv **Raju** että **Nuoli** vuotivat niin, että niitä oli koko ajan pumpattava.

Vuoden 1942 laivastovoimiin voitiin liittää vielä kolme sotasaaaliina saatua venettä. Näin veneitä oli vuonna 1942 kaikkiaan seitsemän.

Moottoritykkiveneet alustyyppinä tarvitsivat emälaivan, sillä veneissä ei voinut nukkua eikä niissä voinut valmistaa ruokaa. Emälaivaksi ostettiin jo vuonna 1940 laivastollemme entinen matkustajalaiva **von Döbeln**. Alus oli moottoritorpedoveneiden emälaivana koko jatkosodan.

Sotasaalisveneet

Ensimmäisenä jatkosodan vuonna laivastoomme voitiin liittää kolme sotasaaaliina saatua moottoritorpedovenettä. Vuoden 1941 lokakuussa joutui suomalaisten haltuun vaurioituneena Borstössä **TKA-5** -niminen vene, joka sai suomalaisen nimen **Vasama**. Alus oli yli

Laivastollemme 1920-luvulla hankitut moottoritorpedoveneet

Vene	Rakennus- vuosi	Mitat	Koneet /nopeus	Aseistus
Sisu	1916	16,2x3,0x1,2 m	2 x 250 hv /25 so	2x45 mm torp, 1 kk
Hurja	1916	16,2x3,0x1,2 m	2 x 250 hv /25 so	2x45 mm torp, 1 kk
Isku	1926	16,5x3,4x1,1 m	2 x 325 hv /31 so	2x45 mm torp, 1 kk
Syöksy	1928	16,8x3,4x1,0 m	2 x 375 hv /43 so	2x45 mm torp, 1x20 mm
Nuoli	1928	16,8x3,4x1,0 m	2 x 375 hv /43 so	2x45 mm torp, 1x20 mm
Vinha	1929	16,8x3,4x1,0 m	2 x 375 hv /43 so	2x45 mm torp, 1x20 mm
Raju	1929	16,8x3,4x1,0 m	2 x 375 hv /43 so	2x45 mm torp, 1x20 mm

Mtv Nuoli oli Thornycroft-veneitä, joiden huippunopeus oli parhaimmillaan 35 solmua. Kuva: SA-kuva

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Entinen matkustajalaiva von Döbeln oli koko sotiemme ajan moottoritorpedovenen emälaivana. Kuva on otettu Kuorsalossa 1941. Kuva: Allan Gustafsson

Mtv Syöksyn tunnus oli ruutuässä. Kuvassa kesältä 1942 veneellä on torpedokuilun päällä kolme kosketusmiinaa. Kuva: SA-kuva 101797

kaksi kertaa suomalaisia vastaavia veneitä suurempi ja se oli myös vahvemmin aseistettu. Se kunnostettiin ja liitettiin laivastovoimiimme vuoden 1942 kesällä. Tämä vene soveltui heikommin suomalaiseen torpedovenetaktiikkaan ja se muutettiin moottoritykkiveneeksi. Koiviston saarilta vuonna 1941 vetäytyneiltä venäläisiltä jäi jälkeen kaksi G-5 -tyypin moottoritorpedovenettä *TKA-64* ja *TKA-141*. Suomalaiset kunnostivat veneet ja antoivat niille nimet *Viima* ja *Vihuri*. Venäläiset veneet olivat alumiinirunkoisia. Ne olivat nopeita, mutta koneet eivät olleet kovinkaan toimintavarmoja. G-5 -veneissä miehistöä oli yhteensä 9, Vasamassa 11.

Toiminta alkaa

Moottoritorpedolaivue aloitti vuoden 1942 purjehduskauden toukokuussa ja

siirtyi emälaivoineen Viipurinlahdelle. Neuvostolaivasto oli tunnettu Suomenlahden perukkaan eikä torpedoil-le otollisia maaleja ollut helppo löytää. Niinpä moottoritorpedoveneitä käytettiin myös miinoittajina. Miinoitusoperaatiota varten veneiden torpedokuilujen päälle oli rakennettu kansi, jolle koosta riippuen voitiin lastata 2-3 miinaa. Lastin paino oli noin 3 tonnia, mikä oli ikääntyneille puuve-neille kova rasitus. Heinäkuussa *Syöksy*, *Vinha*, *Nuoli* ja *Raju* laskivat kolmessa erässä ”Sauna”-miinoitteet (yht. 27 miinaa). Miinoitteet laskettiin Kronstadt- Lavansaari välisen vihollisen huoltoliikenteen väylälle. Elokuun lopulla jouduttiin loppuun ajettu mtv *Nuoli* poistamaan taistelukelpoisten alusten joukosta.

Sotasaalisveneet

Vene	Rakennus- vuosi	Mitat	Koneet /nopeus	Aseistus
Viima	n. 1938	17,3x3,4x0,7 m	2 x n. 900 hv/50 so	2x53 mm torp, 1 kk
Vihuri	n. 1938	17,3x3,4x0,7 m	2 x n. 900 hv/50 so	2x53 mm torp, 1 kk
Vasama	n. 1935	21,7x3,9x0,8 m	3 x 750 hv /34 so	2x45 torp1x20 mm Mt-tykkiveneenä torp sijasta 1x40 mm

Suomalaisten käsiin joutui vuoden 1941 lopussa venäläinen G-5-tyypin vene TKA-64, joka sai suomalaisen nimen Viima. Kuvassa samalla merkinnällä varustettu alus harjoituksissa Itämerellä 1939. Kuva: C-F. Geust

Krasnoje Znamjan torpedoiminen

Moottoritykkiveneelaivueen (MtvLv) merkittävin taistelutapahtuma vuonna 1942 oli hyökkäys vihollisen Lavansaaren tukikohtaan 18.11.1942. Jo pidemmän aikaa oli ilmavoimien tiedustelun avulla seurattu tukikohdan liikennettä ja havaittu Lavansaaren satamassa suurehkoja torpedomaaleiksi soveltuvia aluksia. Lentotiedustelu ilmoitti 10.11.1942, että Lavansaaren satamassa oli tykkivene *Krasnoje Znamja*. MtvLv sai käskyn upottaa alus. Kapteeniluutnantti Jouko Pirhosen johtamat laivueen alukset *Syöksy*, *Vinha* ja *Vihuri* onnistuivat yön pimeydessä 17.11. hiipimään sataman suulle, mutta satama olikin tyhjä. Alukset palasivat tyhjin toimin tukikohtaansa. Seuraavana päivänä 18.11. lentotiedustelu havaitsi jälleen Lavansaaren satamassa useita suuria raivaajia ja *Krasnoje Znamjan*. Laivue lähti uudelleen hyökkäykseen. Hyökkäykseen osallistuivat kaptl Pirhosen johdolla samat kolme venettä kuin edellisenäkin yönä. Mukaan liittyi saksalainen nopeakulkuinen miinavene *KM-27*, jonka tehtäväksi tuli laskea magneettimiinoja Lavansaaren satamaan johtavalle väylälle.

Tyv *Krasnoje Znamja* (Красное Знамя = Punainen Lippu)
Uppouma: 1760 tonnia
Mitat: 72 x 13 x 3,5 metriä
Koneisto: 2100 hv = 14 solmua
Aseistus: 3x150 mm, 6x45 mm, 2x20 mm.

Suomalaisten veneiden lähestyessä satamaa Lavansaaren pohjoiskärjessä oleva vartioasema alkoi vaatia vilkulla niiltä tunnusta. Ne vastasivat epämääräisellä vilkutuksella, joka tyydytti tunnuksen vaatijaa. Satamaa vartioi kolme vihollisen vartiovenettä. Ilmeisesti ne havaitsivat lähestyvät veneet ja niiden ja vartioaseman välisen vilkkuliikenteen ja pitivät veneitä omina. Erehdystä aut-

toi ilmeisesti se, että *Vihuri* oli sotasaalisvene. Satamaan tultaessa suomalaisia odotti yllätys – vihollisaluksia ei havaittu ilmakuvien mukaisissa paikoissa. Tultaessa lähemmäs todettiin, että *Krasnoje Znamja* oli siirtynyt rannan viereen ja oli nyt selvästi havaittavissa. Hyökkäys saattoi alkaa. Ensin hyökkäsi johtovene *Syöksy* (sotilasmestari Toimi Ovaskainen). Veneen päästessä täyteen vauhtiin maali aloitti torjuntatulen. Valojuovat lensivät kuitenkin yli ja *Syöksy* ampuen kaksi torpedoa. Kun muita maaleja ei näkynyt, ampui *Vinha* (luutnantti Aarre Vuorensaari) yhden torpedon samaan maaliin. Vielä *Vihurikin* (luutnantti Kaarlo Salo, myöh. Kajatsalo) ampui yhden torpedon samaan maaliin. Hyökkäävistä veneistä nopein *Vihuri* laski savuverhon heti torpedojen ampu-misen jälkeen maalin ja veneiden väliin sekä satamasta poistuttaessa nyt havah-tuneiden vihollisen vartioveneidn ja hyökkääjien väliin. Satamasta poistuvista veneistä ha-vaittiin kolme räjähdystä, sitten savu esti näkyvyyden. Miinoja laskeneesta KM-veneestä räjähdyksiä oli havaittu neljä. Vielä samana päivänä lentotiedustelu totesi tykkivene *Krasnoje Znamjan* kadonneen ja myöhemmin selvisi, että se oli uponnut satamalahteen. Heti vuorokautta myöhemmin moottoritorpedoveneet olivat jälleen liikkeel-lä. Paluumatkalla tukikohtaan *Syöksyn* akseli katkesi, jo viidennen kerran pur-jehduskauden aikana. Vaurion seurauk-sena peräsin irtosi rungosta murtaen samalla rungon laudoitusta. Niin päät-tyi veneen ansiokas sotapalvelus.

Mannerheim-ristin ritareita

Moottoritorpedoveneistämme mtv *Syöksy* päällikkönään sotilasmestari (myöh. aliluutnantti) Toimi Ovaskainen oli menestyksellisin. Aluksen ja Ovas-kaisen meriittejä olivat mm. vuonna 1941 Hangon huoltoliikenteessä olleen kuunarin upottaminen sen eteen pudo-

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

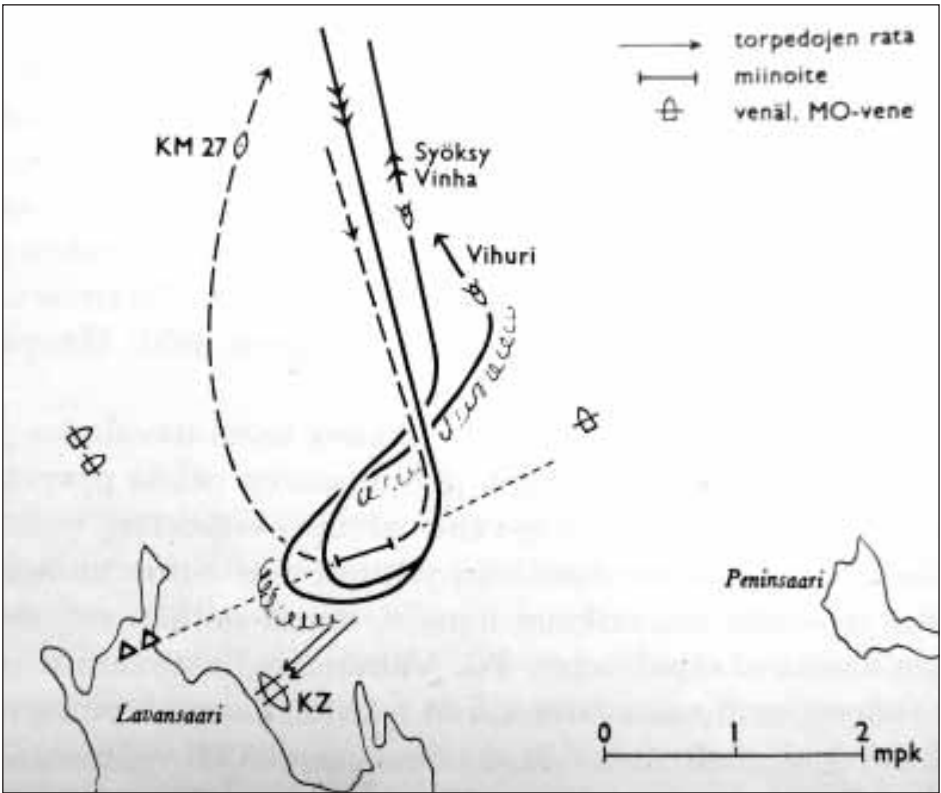
tetulla syvyyspommilla, Koivistonsal-
messä venäläisen s/s **Meeron** (1866 brt)
upotus torpedolla, Suursaaren alueel-
la raivaaja Kirovin upottaminen torpe-
dolla ja siis vuonna 1942 tapahtunut tyv
Krasnoje Znamjan upottaminen. To-
dettakoon kuitenkin, että **Syöksyn** me-
nestyksen taustalla oli koko laivueen
yhteistoiminta. Veneet olivat harvoin
yksin taistelutehtävissään ja saavutettu
menestys oli useinkin laskettava koko
laivueen yhteiseksi saavutukseksi.

Vuoden 1943 aikana Moottoritykki-
venelaivueelle alkoi uusi kukoistuskau-
si. Kotimaasta ja Italiasta hankittiin yh-

teensä 15 uutta tai uudenveroista venettä.
Rauhanteossa sotien jälkeen moottori-
torpedoveneet kiellettiin laivastoltam-
me, mikä omalta osaltaan kertoo siitä,
että venetyyppi oli koettu sotatoimissa
tehokkaaksi taisteluvälineeksi.

Visa Auvinen
Ye-komentaja evp

Lähteet
Suomen Laivasto 1918-68 osat 1 ja 2
Orvo Peuranheimo-Jouko Pirhonen-Kuller-
vo Killinen: Laivat puuta, miehet rautaa
Per-Olof Ekman: Meririntama
Visa Auvinen: Leijonalippu merellä

Kuvassa näkyvät Lavansaaren hyökkäneiden alusten reitit, Krasnoje Znamjan si-
jainti, venäläiset vartioveneet ja lasketut savuванat.
Kuva: Suomen Laivasto 1918-68, osa 2

Laivastomme Mannerheim-ristin ritarit

- komentajakapteeni Jouko Olavi Arho
- kapteeniluutnantti Osmo Kullervo Kivilinna
- sotilasmestari Toimi Ovaskainen
- kapteeniluutnantti Jouko Kalevi Esaias Pirhonen ja
- kapteeniluutnantti Kaarlo Viljam Kajatsalo.

Kaksi ensin mainittua ritaria olivat kunnostautuneet miinaupseereina, loput
kolme moottoritorpedovenemiehinä.
Saavutettujen upotusten lisäksi ansioiksi jälkimmäisille laskettiin myös par-
tiomatkojen lukumäärä:
sotmest Ovaskainen, 96 partiomatkaa
kaptl Pirhonen, 113 partiomatkaa ja
kaptl Kajatsalo, 87 partiomatkaa.

"palvelua iloisella mielellä" Kuopion Kiinteistöpalvelu Oy Kuopio	Betola Oy Kuopio	Pohjois-Savon Autoalanliikkeiden Yhdistys Ry Kuopio
Kuljetusliike Järvimäki Oy Kurikka www.jarvimaki.fi	JPT Jaskari Oy Köyliö	Kuljetus Timoset Oy Lahti
Riihelän Huolto Oy Lahti	Wellmatic Oy Lahti	LSK Electrics Oy Lahti
NRG International Ltd Oy Lahti	Lai-Teräs Mäkinen Ky Laihia www.laiteras.fi	Moto-Olli Oy Laitila
Etelä-Saimaan Sähkötyö Oy Lappeenranta www.esst.fi	Transsinkko Oy Lappeenranta	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Lappeenrannasta! Nro 106
Conexpress Oy Lappeenranta	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Lappeenrannasta! Nro 117 	Teleko Oy Lappeenranta www.teleko.fi
Kattasora Oy Laukaa	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Lempäälästä! Nro 119 	Leppävirran Tilausliikenne Oy Leppävirta
Liedon PK-Metalli Oy	Kuljetusliike Veljekset Matilainen Ky Liperi	MLB Electronics Oy Lohja

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Rukajärven suunnan merkki syntyi kilpailussa

Rukajärven suunnan joukot valtasivat Rukajärven kylän 11.9.1941. Valtauksen vuosipäivän johdosta julistettiin suunnan merkkikilpailu, joka sai joukkojen keskuudessa suuren mielenkiinnon osakseen. Toimikunnalle saapui 117 ehdotusta. Merkin ensimmäinen hopeinen kappale luovutettiin jouluna 1942 komentaja E. J. Raappanalle.

Merkkikilpailun tarkoituksena oli saada merkki, joka ulkonaiselta muodoltaan erottuu muista merkeistä. Toisena asiana oli merkin aatteellinen puoli, sen ”sisältö”. Parin kolmen selvästi ilmenevän tunnuksen avulla oli saatava sanotuksi se, mikä symbolisoi Rukajärven suuntaa ja sen taistelijoita sorretun heimomme vapauttajina ja perivihollisen karkottajina suomalaiselta maalta.

Toimikunnan suorittaman raakakarsinnan jälkeen 117 ehdotuksesta jäi 38, jotka lajiteltiin kolmeen ryhmään. Ensimmäisen ryhmän kolme parhaaksi katsottua ehdotusta otettiin tarkastelun alaiseksi. Näistä lautakunta asetti ensimmäiselle tilalle nimimerkki ”RRR”:n ehdotuksen, kolme miekan lävistämää ”R” -kirjainta, toisen sijan sai nimimerkki ”Karhunkäpälät katomassa kahleita ja keskellä ”R” -kirjain ja kolmannelle sijalle toimikunta asetti nimimerkin ”Ilveskorva”, ehdotus fraktuura-R, taustanaan miekka, kuusikulmion sisällä. Tämän jälkeen toimikunta antoi sijajärjestyksen kymmenelle parhaalle ehdotukselle.

Kersantti Bo Bjurströmin suunnittelema merkki ”RRR”

Alikersantti M. Sonkamon suunnittelema merkki ”Karhunkäpälät”

Luutnantti Matti Viherjuuren suunnittelema merkki ”Ilveskorva”

Kilpailun 10 parasta ehdotusta

1. ”RRR”, kers. Bo Bjurström,
2. ”Karhunkäpälät n:o 1, alik. M. Sonkamo,
3. ”Ilveskorva”, luutn. Matti Viherjuuri,
4. ”RRR”, luutn. Erkki Matilainen,
5. ”9 kk”, luutn. Veikko J. Kalminen,
6. ”Havu”, vänr. L. Lybeck,
7. ”Homo novus” vänr. K. Koskinen,
8. ”Kiro”, vänr. Manu Tikanoja,
9. alik. Lauri Koskinen,
10. ”EP”, luutn. Esko Pallasvirta.

Lautakunnan mielestä voittanut ehdotus ei soveltunut veistomalliksi puhdetyöesineisiin sellaisenaan, josta syystä lautakunta yhdisti kolmen ensimmäisen palkinnon saajien merkit, josta syntyi Rukajärven suosituksi tullut lopullinen merkki. Näin saadussa hyväksytyssä merkissä kuvaa miekka ja R-kirjain Rukajärven suunnan taistelujen tietä päin itää. Niiden kehiksenä on aarniokorpi, jota karhunkäpälät kuvaavat sekä vapautettava heimomaa, jota kuvaavat sen kärsimysten vuosisataiset kahleet ja jota karhunkäpälät voimalla katkovat.

Merkin etukäteen annettujen sääntöjen mukaan merkkiä kannetaan vasemman sivutaskun laskoksen päällä tai upseerit voivat kantaa sitä komentohihnassa. Merkkiä valmistetaan kahta eri kokoa ja myös miekalla ja ilman miekkaa. Jälkimmäinen on tarkoitettu rintamatyömiehille, jotka eivät ole reserviläisiä sekä lotille. Kaikki muut saavat miekalla varustetun merkin.

Yli 30 000 merkkiä

Merkin oli oikeutettu saamaan henkilö, joka on ollut suunnalla syksyllä -41 liikuntavaiheen aikana tai syyskuun 15. päivän jälkeen 1941 kuusi kuukautta.

Rukajärven suunnan merkki, joka syntyi kolme parasta ehdotusta yhdistämällä.

Merkkiä valmisti Suomen Kultasepä Oy. Merkki maksoi 27 mk ja valistustoimisto peri siitä 50 mk. Merkkien valmistamista varten kerättiin messinkiromua, joka toimitettiin valmistajalle. Suurikokoista rintamatunnusta tilattiin sotapäiväkirjan mukaan 26 000 kpl ja pienempää rähinäremmimerkkiä 6 000. Rukajärven rintaman vahvuus asemasodan aikaan oli n. 15 000.

Valistustoimisto antoi tarkat ohjeet merkin valmistamisesta puhdetyönä ja sitä tilattiin myyntiä varten. Tuotto ohjattiin kaatuneitten rintamaveljien perheiden auttamiseen, mm. kertyneillä varoilla rakennettiin rintamieskoteja.

Sotilaat, rintamatyömiehet ja lotat! Muistakaa, että kantaessanne Rukajärven suunnan kunniakasta merkkiä rinnassanne, sen velvoittavat tunnuskuvat on piirretty myös sydämiimme, to-

teaa 23.10.1942 Korven Kaiku -lehteen asiaa koskevan artikkelin kirjoittanut TK-mies, siviilissä opetusneuvos Ilmari Laukkonen. Hän toimi Vaasa-lehden päätoimittajana vuosina 1951 - 1980. Ilmari Laukkonen on syntynyt 6.1.1915 ja asuu edelleen Vaasassa ja voi hyvin.

Valistustoimiston päällikön luutnantti Matti Viherjuuren 15.12.1942 julkaistussa artikkelissa annetaan merkin valmistamisesta tarkkoja ohjeita puhdetyöntekijöille. Suurimmaksi virheeksi taidokkaasti muuten veistetyistä merkeistä ”Juuri” näki, että merkin keskiosan tummennukset oli tehty polttamalla. Valistustoimisto tarjoutui ostamaan kaikki merkit 150 markan hintaan, joita se myi edelleen ja luovutti tuotot kaatuneitten rintamasotilaitten perheille.

Tenho Tikkanen

Lähteet:

Korven Kaiku -lehti 23.10.42, Ilmari Laukkonen
Korven Kaiku -lehti 15.12.1942, Matti Viherjuuri

Korven Kaiku -lehdessä Marsalkka Mannerheim, komentaja Raappana ja kenttäpiispa J. Björklund esittävät joulutervehdyksensä.

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Hengellinen toiminta jatkosodan aikana

Talvisodan perintö

Kesällä 1941 syttynyt jatkosota ymmärrettiin Suomessa talvisodan jatkona: oli kysymys samasta kansallisen itsemääräämisoikeuden ja vapauden puolustamisesta. Tilanne oli kuitenkin toisaalta myös erilainen, sillä Suomi kävi jatkosotaan monin tavoin paremmin valmistautuneena kuin talvisotaan.

Edellä sanottu koski myös hengellistä toimintaa. Pappien määrä oli ennen talvisotaa tehdyissä suunnitelmissa arvioitu liian pieneksi. Sodassa toimivimmaksi ratkaisuksi havaittiin se, että pappi sijoitettiin pataljoonatasolle eli yksi pappi noin tuhatta miestä kohden. Kaatuneiden huollon suunnitelmat olivat pääosin perustuneet suomalaisen ajattelun kannalta vieraisiin kansainvälisiin malleihin. Ratkaisuksi tuli kuitenkin ainutlaatuinen käytäntö, kaatuneiden haudaus kotiseuduilleen.

Talvisota oli myös lähentänyt sotilaita ja kirkonmiehiä. Sodassa hengellisten asioiden merkitys oli kasvanut ja toisaalta pappien ymmärrys miesten elämänsymyksiin oli lisääntynyt. Asevelihenki oli yhdistänyt kansaa - myös yli hengellisten rajojen.

Jatkosodan hyökkäysvaihe

Jatkosodan alettua suomalaiset valtasivat ensi vaiheessa takaisin talvisodassa menetetyt alueet ja jatkoivat hyökkäystä edullisten puolustuslinjojen saamiseksi. Sodan tavoite ilmaistiin iskulauseella ”lyhyet rajat – pitkä rauha”. Tämä ajattelu sai laajaa ymmärrystä ja tukea suomalaisten keskuudessa.

Myös papistossa eli vahva isänmaallinen innostus. Lukuisat sotilaspapit oli koulutettu reservin upseereiksi. Jotkut

heistä toimivat sodassa myös upseereina ja saattoivat jopa tilanteen mukaan asetakkia vaihtamalla muuntaa papista upseeriksi ja päinvastoin. Papiston asenteista kertoi mm. se, että monet heistä olivat toimineet Akateemisen Karjala-Seurassa. Taistelu ateistista kommunismia vastaan, heimoaate ja toiminta kansakunnan eheyttämiseksi nähtiin tärkeäksi.

Jatkosodan alkuvaiheessa luterilaisessa papistossa esiintyi kannatusta saksalaislähtöiselle ajatukselle sodasta ”ristiretkenä” länsimaisen kulttuurin puolesta ateistista bolsevismia vastaan. Tämä johti joihinkin jännitteisiin ortodoksisten sotilaspappien kanssa. Ristiretkihenki kuitenkin laantui viimeistään Saksan Stalingradissa kokemman tappion myötä. Kirkollisen työn johto ohjeisti sotilaspappeina toimineet keskittymään pappien perustehtävään, evankeliumin julistamiseen.

Hyökkäysvaihe oli varsin verinen. Vuoden 1941 jälkipuoliskolla suomalaisten tappiot olivat suuremmat kuin talvisodassa. Tämä merkitsi hengellisen työn keskittymistä kaatuneiden huoltoon, yksilölliseen sielunhoitoon, miesten rinnalla kulkemiseen, haavoittuneiden parien äärellä viivähtämiin. Hengellinen työ sopeutettiin tilanteen mukaan.

Kenttäpiispan virka perustetaan

Hyökkäysvaiheen alettua myös hengellistä työtä armeijassa haluttiin vahvistaa. Jo talvisodassa kirkko oli liitetty osaksi kansallista puolustustaistelua. Taisteltiin ”kodin, uskonnon ja isänmaan puolesta”. Pappien toiminta oli saavuttanut vastakaikua ja arvostusta etulinjan korsuista päämajaan asti. Täs-

3. Pr/Rask Pstn II patterin kenttähartaus. Hartauden pitäjänä patteriston pastori Tarmo Nuotio (oik.) vierellään vänrikki Kalevi Korhonen.

tä syystä pyrittiin vahvistamaan myös sotilassielunhoidon johtajan, sotarovastin asemaa. Päämajasta ja sotilaspapeilta kirkon suuntaan tehdyt aloitteet eivät aluksi kuitenkaan tuottaneet tulosta.

Kun presidentti Risto Ryti kohta jatkosodan alettua, 11.7.1941 myönsi sotarovasti Johannes Björklundille kenttäpiispan nimen ja arvon, myös kirkolliskokous teki syksyn aikana asiaa koskevat säädösmuutokset. Ylipäällikkö, marsalkka Mannerheim oli osaltaan tukenut tätä muutosta ja ilmaisi vahvan tukensa paitsi sotilaspappien työlle, myös työn johtajalle Johannes Björklundille henkilökohtaisesti.

Sotavuosina kenttäpiispan alaisuudessa toimi lyhyen tai pitemmän ajan lähes kaksi kolmasosaa kaikista luterilaisen kirkon papeista. Samanaikaisesti heitä oli enimmillään ”rivissä” noin 500.

Huoli moraalista asemasotavaiheen aikana

Vuoden 1942 alkupuolella alkoi noin kaksi ja puoli vuotta kestänyt suhteellisen rauhallinen asemasotavaihe. Osa sotilaista kotiutettiin. Silti suuri määrä ihmisiä joutui elämään rintamalla pitkiäkin jaksoja. Aikaa kulutettiin mm. puhdetöitä tekemällä.

Hengelliselle työlle tämä merkitsi paluuta perinteisiin toimintatapoihin. Jumalanpalvelusten järjestäminen tuli uudella tavalla mahdolliseksi. Papit kiersivät korsuissa keskustelemassa ja pitämässä hartauksia. Sielunhoidollisille keskusteluille avautui monia mahdollisuuksia.

Myös uusia haasteita nousi esille. Eri-tyistä huolta kannettiin sotilaiden ja koko kansakunnan moraalista kestävydestä sodan jatkuessa. Asemasodan aika merkitsi esimerkiksi alkoholi- ja seksuaaliongelmien kasvua. Papeille lankesi kuin luonnostaan moraalinen vartijan ja hoitajan tehtävä, sillä herätysliikkeiden sävyttämä suomalainen kristillisuus oli perinteisesti ollut vahvasti moraalisesti painottunutta. Kuvaavaa on, että sotilaspappien määrä oli juuri asemasotavaiheen aikana suurimmillaan.

Asemasotavaihe loi edellytyksiä myös diakonian ulottuvuuden kehittämiseen. Rintamapapit esimerkiksi organisoivat keräyksiä, joilla tuettiin kaatuneiden aseveljien perheitä.

Sotilaspapit tehostavat toimintaansa

Papiston toimintaa tehostamaan ja kehittämään perustettiin lokakuussa 1942 Asevelipapit ry, joka kenttäpiispan myötävaikutuksella saavutti nopeasti vahvan aseman puolustusvoimien hengellisessä työssä. Yhdistyksen tavoitteisiin kuului mm. ”aineellisen ja siveellisen hädän lievittäminen”. Taustalla oli aja-

Ehtoollisen viettoa pataljoonan lepotaulla

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

tus kokonaisvaltaisesta sielunhoidosta, ihmisen tukemisesta hengellisesti, henkisesti ja aineellisesti. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi ryhdyttiin kehittämään erilaisia avustustoiminnan muotoja.

Erityisen tärkeää oli tiedotus- ja julkaisu toiminta. Yhdistys ryhtyi järjestämään hengellisiä asemiesiltoja. Vuoden 1943 aikana nämä ja muut asevelipap-pien järjestämät tilaisuudet tavoittivat 150 000 ihmistä. Määrä kasvoi vielä suuremmaksi, kun hengellisiä asemiesiltoja ryhdyttiin radioimaan lähes kuukausittain. Asevelipapeille uskottiin myös sodan ajaksi vastuu radion harta-uksista.

Yhdistyksen äänenkannattajaksi tuli joka toinen viikko ilmestynyt Koti ja Kasarmi -lehti, jonka 50.000 kappaleen painoksesta huomattava osa jaetiin Päämajan kirkollisasiainosaston toimesta rintamalla olleille.

Asevelipapit aloittivat myös oman kirjasarjan, jossa julkaistiin sodan aika- kana yli kaksikymmentä teosta. Monet niistä olivat pieniä, helppolukuisia, traktaattityyppisiä kirjasia, joissa käsiteltiin hartaudellisia, teologisia, asevel- jeyttä ja etiikkaa käsitteleviä kysymyk- siä. Tavoitteena oli ennen muuta sotilai- den moraalin vahvistaminen. Samaan tavoitteeseen tähtäsivät asevelipappien julkaisemat postikortit ja joululehdet. Mielenkiintoinen oli myös heidän jul-

Koti ja kasarmi -lehden etusivua lokakuulta 1943

kaisemansa korsukuvasarja, jolla py- rittiin kilpailemaan saksalaisen Signal- lehden arveluttavina pidettyjen naisku- vien kanssa.

Sodan loppuvaihe

Kesällä 1944 alkanut Neuvostoliiton suurhyökkäys merkitsi jälleen siirty- mistä asemasodasta liikuntasotaan. Ke- sän suurtaisteluissa varmistettiin Suo- men itsenäisyyden säilyminen, vaikka hinta oli jälleen hyvin korkea.

Sotilaspappien toiminnassa korostui- vat nyt samat tekijät kuin hyökkäysvai- heen aikana. Kaatuneiden huollon hoi- taminen vaati myös papeilta äärimmäi- siä ponnistuksia. Sielunhoidon avulla tuettiin mahdollisuuksien mukaan tais- telijoiden jaksamista.

Taistelujen päättyminen aselepoon syyskuussa merkitsi papeille aiempaa parempia mahdollisuuksia hoitaa omaa ydintehtäväänsä. Monet aseveljet hyvä- selivät toisensa ja lähtivät uuteen vaihee-

seen koruttomasta, metsään rakennetul- le alttarille katetusta ehtoollispöydästä tai tilanteen salliessa peräti kirkossa pi- detystä jumalanpalveluksesta.

Sodan loppuvaiheeseen kuitenkin kuului vielä Lapin sota. Sen tapahtu- miin liittyy äskettäin ilmestynyt Antti Tuurin teos Rauta-antura, jossa muun ohella kuvataan hyvin arvostavasti so- tilaspapin työtä. Tämän toiminnas- sa voidaan ehkä nähdä jotain keskeis- tä jatkosodan hengellisestä työstä. Tuu- rin kuvaama pappi asettuu heikoimpien puolelle. Hän pitää huolta haavoittu- neista ja vangituistakin. Hän ei ole niinkään julistaja, vaan ennen kaikkea konkreettinen miesten rinnalla kulkija.

Sodan päätyttyä elettiin epävarmois- sa ja alaspainuneissa tunnelmissa. Tu- levaisuus näytti epävarmalta, mennei- syyden ratkaisut asetettiin kyseenalai- siksi. Tiet lähes joka suuntaan tuntuivat sulkeutuneen. Yksi suunta oli kuiten- kin säilynyt muutoksissa avoimena; se oli tie ylöspäin. Jatkosodan hengelli- nen työ oli osaltaan pitänyt tätä näkö- alaa esillä. ”Valoa vaikk en näekään, sen tiedän loistavan”. Tämän sodan teräs- myrskyissä koetellun toivon varassa lu- kemattomat jakoivat käydä rauhanajan kamppailuihin.

Hannu Niskanen
Kenttäpiispa 1995-2012

Parkettiexpertti Mauri Kuivakangas Oy Lohja	AJS Sähkö ja Automaatio Oy Lohja	Hoffes El Ab Loviisa
Jari Tanskanen Oy Tesjoki	Mikkelin Vesilaitos	Maanrakennus Aappo Laitinen Ky Muhos, www.maanrakennusaappolaitinen.fi
Mäntän Rengaspiste Oy Mänttä	P. Dahlin Oy -eristysliike- Naantali	Juhani Ellä Oy Naantali
Octomeca Oy Naantali	Päijänne Sähkö Oy Nastola www.paijanne-sahko.fi	Dosetec Exact Oy Nastola www.dosetec.fi
Naficon Liitin Oy Nauvo	Laattatyö Wikman Oy Nokia	Tilintarkastustoimisto Jokiranta Jorma HTM Nummela
Valtimon Sähkötyö Oy Nurmes	Nurmijärven R. S Rakennus Oy Nurmijärvi	Rakennus Trowe Oy Nurmijärvi www.rakennustrowe.fi
Kuosan Betoni Oy Orimattila	Kiimingin SORA OY Rouskutie 1,90650 OULU Puh. 08-530 7068, Fax. 08-530 6679	Insinööri toimisto Erkki Heinonen Oy Oulu

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Tärkeimmät poliittiset ja sotilaalliset tapahtumat ja ratkaisut maassamme 1942

Valtakunnankansleri esitti onnentoivotuksensa Suomen Marsalkalle. Taustalla tasavallan presidentti ja marsalkka Keitel.

Kirjoitus perustuu Sotaveteraanikalenterissa vuonna 2002 julkaistuun katsaukseen. Asiatiedot on pyritty tarkistamaan uusimman tutkimustiedon mukaan.

Poliittiset tapahtumat

Saksan ja Italian julistettua Japanin kumppaneina sodan Yhdysvalloille joulukuussa 1941 Suomen asema vaikeutui. Englanti oli julistanut sodan Suomelle ja Yhdysvallat tuki Neuvostoliittoa entistä pontevammin pitäen Suomen taistelua ”yhdistyneiden kansakuntien” vastaisena. Kuitenkin Yhdysvallat tuki diplomaattisesti Suomea Englannin ja Neuvostoliiton välisissä neuvotteluissa, jotka koskivat Euroopan rajoja sodan jälkeen.

Helmikuussa 1942 Yhdysvallat halusi selvyyttä Suomen suhteisiin maassa olleisiin saksalaisvoimiin ja niiden tekemisiin. Suomen alueella. Suomen vastauksessa selvitettiin, että niiden saapuminen johtui syyskuun 1940 kauttakulkusopimuksesta ja maahan jääminen todetusta Neuvostoliiton aiheuttamasta hyökkäysuhasta. Erityisesti korostettiin, että Suomi haluaa säilyttää hyvät suhteet Yhdysvaltoihin eikä missään tapauksessa sekaannu Saksan ja Yhdysvaltain väliseen sotaan.

Yhdysvaltain hallituksen diplomaattinen toiminta aiheutti kuitenkin sen, että Suomen poliittinen ja sotilasjohto kieltäytyivät hyökkäämästä Sorokkaan ja Muurmannin radalle, kuten olivat kieltäytyneet edellisellä syksynä hyökkäyksestä Leningradiin saksalaisten maanittelusta ja uhkailusta huolimatta. Eikä haluttu hyökätä myöskään Kotshkomaan noin 60 kilometriä Sorokasta Karhumäen suuntaan. Yhdysvaltain hallitus palasi Suomen kysymykseen

heinäkuussa 1942 lopettamalla konsuli-edustuston Suomen kanssa. Suomi korosti koko ajan käyvänsä omaa puolustussotaansa Neuvostoliittoa vastaan ja pidättäytyvänsä enemmistä valloitusotatoimista.

Lokakuussa levisi Tukholmasta myöhemmin perättömäksi osoittautunut tieto Moskovon erillisrauhanneuvotteluhallukkuudesta Suomen kanssa vuoden 1939 rajojen pohjalta. Suomen hallitus kääntyi Saksan puoleen tiedustellen siltä, voisiko Suomi ottaa tarkemman selon tiedosta. Saksa piti sitä heikkouden merkinä, joten Suomessa ei tarkemmin tutustuttu huhun mahdolliseen todenperäisyyteen. Tähän päättyivät Suomen rauhantunnustelut vuoden 1942 aikana.

Saksan aloittama Operaatio Barbarossa kulminoituu

Saksan kesällä 1941 aloittama hyökkäys Venäjälle eteni aluksi varsin nopeasti. Kuitenkin hyökkäys kohti Leningradia ja Moskovaa hämärtäytyi sitä mukaa mitä pitemmälle saksalaiset etenivät. Joulukuussa hyökkäys tyrehtyi eikä tavoitteiksi asetettuja Leningradia ja Moskovaa saavutettu. Samoihin aikoihin neuvostojoukkojen vastahyökkäys työnsi talvisotaan varustamatonta ja kouluttamatonta Wehrmachtia taakse päin. Leningrad pysyi saksalaisten pihdeissä. Lapissakin eteneminen oli pysähtynyt.

Alkukesällä 1942 saksalaiset aloittivat uudelleen hyökkäyksensä tavoitteinaan Kaukasuksen öljykentät ja Leningradin liikennesolmukohta. Vuoden lopulla neuvostojoukkojen vastahyökkäys johti Stalingradin alueella olleiden saksalaisvoimien motittamiseen ja lopulta niiden antautumiseen seuraavan vuoden helmikuussa.

Suomen rintaman sotatapahtumat

Sotilaallinen tilanne vaikutti Suomen kannalta verrattain hyvältä, sillä puna-armeija oli kärsinyt vakavia tappioita ja sen päävoimat olivat sitoutuneet saksalaisia vastaan. Puolustusasemat oli työnnetty edullisille kannaksille Karjalan kannaksella, Aunuksessa ja Maaselässä. Pohjoisessa rintama oli Rukajärvellä, Uhtualla ja Kiestingissä. Sallan suunnassa rintama oli Vermanjoella ja Petsamossa saksalaisten hyökkäys oli hyytynyt Litsajoelle. Suomalaiset jäivät erillissotateorian mukaisesti ”kiväärin jalalla” omiin tavoitteisiinsa odottaen suurvaltojen yhteenoton tuloksia. Sen havaitsi Moskovakin siirtäen parhaita voimiaan Karjalan kannakselta saksalaisia vastaan Leningradin etelä- ja itäpuolelle. Kun suomalaiset ilmavoimat ja tykistö eivät pommittaneet Leningradia, rintamalla kahakoitiin, tehtiin varustustöitä sekä ammuskeltiin häiritsemismielessä. Neuvostolaivasto oli tungettu Suomenlahden perukkaan, sillä miinoitukset sekä sukellusveneverkko estivät sen pääsyn Itämerelle. Siis suurisuuntaisia hyökkäyksiä suomalaisia vastaan ei ollut odotettavissa. Laotokalle tuotiin Saksasta ja Italiastakin tykistölauttoja ja moottoritorpedoveneitä, mutta yritykset häiritä Leningradin huoltokuljetuksia eivät johtaneet tuloksiin. Mutta Syvärillä, Aunuksessa, Maaselässä ja Kiestingissä taisteltiin sitä enemmän.

Maaselkä tammi-helmikuussa 1942

Joulukuun lopulla 1941 rintama Maaselän kannaksella oli työnnetty Seesjärven Suurlahden - Krivin - Leppäjoen - Hiisjärven - Stalinin kanavan - Poventsan tasalle. Vaikeuttaakseen väsyneiden ja tappioita kärsineiden suomalaisten sotilaallista tilannetta sekä estääkseen suomalaisten mahdolliset hyökkäykset Maaselästä kohti Sorokkaa eli länsiavun kuljetusten kannalta elintärkeää Sorokan-Obozerskajan poikkirataa Vienanmeren etelärannalla, neuvostojoukot hyökkäsivät heti vuoden 1942 alussa Krivillä. Taistelut kestivät runsaan kuukauden, kunnes alueelle keskitetty 3. Prikaati huolellisesti valmistellulla vastahyökkäyksellä heitti venäläiset Krivin asemalta ja vakautti tilanteen. Neuvostoliittolaisen 367.D:n tappiot olivat kaatuneina 4 300 ja vankeina 152 miestä. Suomalaisten kokonaistappiot olivat yhteensä noin 500 miestä, joista vajaat 200 kaatuneina ja kadonneina.

Leppäjoella venäläiset aikaansaivat pienen painuman JR 35:n puolustuk-

seen eikä sitä saatu SissiP 2:n ja Er.P 21:n vastahyökkäyksellä tammikuun lopulla kokonaan painetuksi pois.

Hiisjärvellä JR 25:n puolustukseen syntynyt murto oli johtaa neuvostojoukkojen menestykseen. Saatuaan avuksi 2.JPr:n sekä osia JR 26:sta 4.D puhdisti Kämenniemen sekä Peukalonien ja miehitti entiset asemansa. Venäläisten tappiot kohosivat runsaaseen 1 800 kaatuneeseen, ja vankeja saatiin vain kuusi.

Pahin kriisi Maaselässä oli kehittyä Poventsan loholla 1.JPr:n alueella, missä venäläiset hiihtojoukot tammikuun puolivälissä iskivät yllättäen Valter Vallin johdolla ”Tapponiemeen”. Vaikeissa torjuntataisteluissa, joihin osallistui myös panssarivaunuja, ja hyytävissä kylmyydessä ne tuhottiin samoin kuin myöhemmin uusiutuneet hyökkäykset jääkäreiden sitkeällä taistelulla.

Kelirikko hyökkäykset Syvärillä ja Kiestingissä

Kelirikon alkaessa vaikuttaa kevään 1942 tullen neuvostojoukot hyökkäsivät huhtikuussa sekä Syvärillä että Kiestingissä odottaen kelirikon vaikeuttavan suomalaisten vastatoimenpiteitä erityisesti joukkojen keskitysten sekä huollon osalta.

Syvärille venäläiset keskittivät uusia tuoreita joukkoja, jotka 11. huhtikuuta aloittivat hyökkäyksen V ja VI Armeijakuntien saumalla murtaakseen suomalaisten puolustuksen Syvärin sillanpäässä ja työntääkseen suomalaiset Syvärin taakse. Yhteensä kuusi divisioonaa ja neljä prikaatia iski neljää suomalaista divisioonaa vastaan. Hyökkäykset torjuttiin kaikkialla muualla noin 150 kilometriä leveällä alueella paitsi Pertjärven-Shemenskin suunnalla, missä neuvostojoukot katkaisivat suomalaisten tärkeän huoltotien. Lisävoimia saatuaan suomalaiset tuhosivat Pertjärven suuntaan edenneet venäläiset, mutta Shemenskin Aukijärvelle saarrettu venäläisosa pääsi livahtamaan motista 20. huhtikuuta. Neuvostoliittolaisten tappiot Syvärillä olivat arviolta 14 000 miestä, suomalaisten 440 kaatunutta ja runsaat 1 700 haavoittunutta. Vaa-senin pommituksessa 12. huhtikuuta haavoittui kuolettavasti 17.D:n komentaja kenraalimajuri Aarne Snellman.

Kiestingissä kolme divisioonaa ja neljä prikaatia aloittivat 24. huhtikuuta 1942 hyökkäyksen juuri kelirikon alla estääkseen suomalais-saksalaisten joukkojen etenemisen Muurmannin radalle. Neuvostokiila pyrki etenemään Jelettjärven eteläpuolitse erämaassa Kiestingin-Ahvenlahden tielle. III Ar-

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

meijakunnan komentaja kenraalimajuri Siilasvuo harkitsi jo vetäytymistä Kies-tingistä Sohjananjoen linjalle, mutta La-pin ylin komentaja kenraalieversti Dietl käski suorittaa vastahyökkäyksen. Se al-ko toukokuun puolivälissä ja yhteisvoi-mien suomalaiset ja saksalaiset motit-tivat ja tuhosivat pääosan neuvostojou-koista ja työnsivät rintaman itään päin. Siilasvuo kieltäytyi jatkamasta hyök-käystä vedoten tappioihin, väsymyk-seen sekä siihen, ettei jatkamisella ollut enää merkitystä Kiestingin puolustuk-sen kannalta. Dietl ei pitänyt Siilasvuon ratkaisusta. Suomalaisen tappiot Kies-tingin kelirikkotaisteluissa olivat 170 kaatunutta ja 900 haavoittunutta, sak-salaisten 248 kaatunutta ja 1 200 haa-voittunutta. Neuvostotappiot kohosivat toiselle kymmenelle tuhannelle.

Maaliskuussa 1942 kenraalimajuri Aaro Pajarin komentamat joukot valta-sivat Suomenlahden Suursaaren rohke-alla hyökkäyksellä jäälaakeuden yli. Ty-tärsaari ja Lavansaari jäivät venäläisille, koska saksalaiset Suomenlahden ete-läpuolelta eivät kyenneet selviytymään omasta osuudestaan operaatiossa.

Kiestingin taistelujen seurauksena Syvärin Kuuttilahden alueella etulin-jassa ollut saksalainen 163.D siirrettiin pohjoiseen ja sen tilalle Kuuttilahteen ryhmittyi kenraalimajuri Winell'in ko-mentama 8.D toukokuussa 1942.

Vuonna 1942 ilmavoimat suorit-ti useita pommituslentoja hyökäten Muurmannin rataa vastaan huhtikuus-sa ja tukivat Syvärin taisteluja. Pitkin

kesää pommitettiin myös neuvostoryh-mityksiä sekä liikenteelle tärkeitä sil-toja. Maaliskuussa ilmavoimat tuki te-hokkaasti Suursaaren valtausta. Ilmati-lassa käytiin myös useita ilmataisteluja.

Partiotoiminta

Suomalaiset kaukopartiot tekivät 1942 useita hävitysretkiä neuvostoliittolais-ten puolelle, samoin he suomalaisten se-lustaan. Tammikuussa Osasto Majewski eteni erämaan kautta Muurmannin ra-dalle Maj Gubassa ja helmikuussa Osas-to Honkanen tuhosi suuren neuvosto-huoltotukikohdan Petrovski Jamissa Poventsasta 80 kilometriä pohjoiseen. Kesällä suomalaiset tuhosivat liki vii-meiseen mieheen venäläisten 1.Sissip-rikaatin (Puutoisten partisaaniprikaati) Seesjärven länsipuolisella korpialueella. Partiotoiminta olikin erityisen vilkasta pohjoisella rintamalla, missä erämaat kätkeivät suurenkin osaston jalanjäljet varsinkin kesäaikaan.

Kotiuttamistoimenpiteitä

Joulukuussa 1941 suomalaiset joukot olivat saavuttaneet niille käsketyt puo-lustustuasemat suurten järvien kannak-silla ja sota muuttui melkeinpä ”var-tioksi”. Oltiin vielä varmoja, että Saksan hyökkäys Venäjälle poistaisi Suomen kohdistuneen hyökkäysuhan. Lisäksi lähes koko asekuntoisen mies-puolisen väestön pitäminen aseissa oli tullut turhan kalliiksi, tappiot olivat olleet melkoiset ja kotirintama kärsi työ-voimapulasta. Presidentti Ryti kääntyi-

kin ylipäällikön, sotamarsalkka Man-nerheimin puoleen jo marraskuussa 1941 korostaen armeijan osan kotiut-tamisen välttämättömyyttä ja vastusti hyökkäyksellisten toimien laajentamis-ta. Ylipäällikkö ottikin asian omakseen.

Jo marraskuun puolivälissä 1941 an-nettiin ensimmäiset käskyt puolustus-voimien osittaisesta kotiuttamisesta, mutta sen laajuus ja ajankohdat jäisivät riippumaan Leningradin kukistumises-ta, jolloin suomalaisia joukkoja vapau-tuisi. Rykmenttien vanhemmat miehet koottiin omiin rykmentteihinsä ja nii-tä alettiin kotiuttaa rintamatilanteesta riippuen. Kesällä 1941 lkp:ssa muodos-tetuista 101 pataljoonasta kotiutettiin tammikuussa 1942 jo 14. Maaliskuuhun mennessä armeijasta oli kotiutettu noin 71 400 vanhempaa miestä. Kotiutetta-viksi suunniteltiin 1896-1911 syntyneet, ja palvelukseen jäisivät 1912-1918 synty-neet reserviläiset sekä 1919-1922 syn-tyneet varusmiehet. Kaiken kaikkiaan kotiutettiin noin 180 000 reserviläistä ja joukkoihin jäi noin 450 000 nuorempaa miestä. Eräitä joukkoja ja esikuntia ”lo-petettiin” ja uusia muodostettiin, mm. Panssaridivisioona. Keväällä 1942 rin-tamat organisoitiin Maaselän, Aunuk-sen ja Kannaksen Ryhmiksi, ja niiden taakse alettiin linnoittaa taempia ase-mia. Vuoden 1942 kokonaistappiot rin-tamilla olivat 7 600 henkeä.

Kotirintamalla ja miehitetillä alueella

Varsinkin kevättalvella 1942 kotirinta-

ma kärsi elintarvikepulaa. Musta pörs-si alkoi kukoistaa ja ruokkia, jos oli ra-haa. Karjalainen evakkoväestö pyrki melkein rintamien etenemisen myötä takaisin koteihinsa. Vuoden 1941 lop-puun mennessä jo 76 000 karjalaista oli palannut, kesään 1944 mennessä jo noin 282 000 henkeä. Sotateollisuudes-sa työskenteli noin 140 000 henkeä, jois-ta yli puolet oli naisia.

Suomalaisten miehittämälle alueelle oli jäänyt noin 40 000 suomensukuista ja saman verran vierasheimoista väes-töä. Miehitetillä alueella aloitettiin kou-lutoimi sekä perustettiin kauppaosake-yhtiö VAKO huolehtimaan väestön sekä sotilaiden tarpeista.

Juhlia ja juhlallisuuksia

Toukokuun 10. päivänä ylipäällikkö myönsi Suomen äideille päiväkäskys-sään yhteisesti vapaudenristin kiitokse-na heidän panoksestaan yhteiskunnan ylläpitäjinä.

Kesäkuun 4. päivänä koettiin yllä-tys, kun itse valtakunnankansleri Adolf Hitler lensi Suomeen onnittelemaan 75-vuotiaista sotamarsalkka Manner-heimiä. Presidentti Ryti soi Manner-heimille Suomen marsalkan arvonimen ja määräsi ko. päivän puolustusvoimi-en lippujuhlapäiväksi. Kesäkuun lopul-la ylipäällikkö suoritti vastavierailun Hitlerin luo tämän päämajaan Wolff-schantzeen.

Anssi Vuorenmaa

Oy SteelDone Group Oy Ltd Oulu	Katterla Oy Oulu	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Limingasta! Nro 108
Outokummun Energia Oy Outokumpu	Directio Oy Paimio	Virtasen Maalitehdas Työkuja 5, 21600 Parainen puh.02-454 4500
BH-Rör Oy Parainen	KH-Nuohous Oy Pattijoki	Oy Herrfors Ab Pietarsaari
Chematur Ecoplanning Oy Pori	Tiilimäen Romuliike Oy Pori	Technip Offshore Finland Oy Pori
Porvoon Vaihtokaluste Oy Porvoo	Vartioliike Edström Oy Ab Porvoo	 KONTO HIRSIKALOT JA -HUVI Konekaluste Oy
 yli 75 vuotta palvelua Kellosepäliike Naamanka Ky Jukolantie 2, 93100 PUDASJÄRVI Puh. (08) 822 084	Kuljetus Taponen A. Oy Pusula	Koneyhtymä Makkonen Alpo ja Aaro Pyhäntä

Mot jul och nyår

Ett händelserikt verksamhetsår håller på att gå till ända. Det är på sin plats att ta fram några centrala händelser, som under kommande år kommer att inverka på verksamheten i vårt förbund. De enhälliga besluten på förbundsmötet i Tammerfors ger klara linjer för verksamheten ända fram till 2020-talet. De godkända preciseringarna i stadgar- na ger möjlighet till utveckling av för- bundets struktur på ett ändamålsen- ligt sätt, ävensom de impulser framtid- sforumet gav. Under hösten har utförts förberedelsearbete och har kartlagts åt- gärder för den närmaste tiden, så att vi kan ge strukturgruppen, som påbör- jar sitt arbete i början av nästa år, gott grundmaterial för uppgörande av be- slutsförslag till förbundsmötet i Uleå- borg. Vi kan inte stanna upp i nuet, utan vi måste hela tiden se framåt för- domsfritt och förutseende. På så sätt får vi till stånd fungerande lösningar för utvecklingen av vårt förbunds stöd- och organisationsverksamhet ävensom för traditionsarbetet.

Det samarbetsprojekt vi under årets första hälft hade med fyra kommu- ner, en samkommun och Statskonto- ret, förverkligades i god anda och visa- de sig nödvändigt och det gav resultat. Det bekräftade förbundets uppfatt- ning att rehabiliteringsanslagen är otillräckliga och att det finns problem beträffande användningen av medlen. Men projektet visade också, att vi måste, särskilt på det lokala planet, skapa och upprätthålla goda och fungerande kontakter till de kommunala tjänste-

männen och till förtroendepersoner- na. God kommunikation är grundfö- rutsättningen för att de stödåtgärder, som anvisats för veteranerna, även när- dem, som är i behov av sådana

Det gångna året var ur synpunkten att bevaka förmånerna, mycket intres- sant och rikt på olika skeden. I Tam- merfors på förbundsfesten fick vi i såväl festtalet som i statsmaktens häls- ning positiva signaler. På hösten gjor- des i regeringens budgetria tillägg till anslaget för rehabilitering för år 2013. Detta var redan ett positivt steg. Kul- mineringen fick vi erfara den sista sep- tember, då alla riksdagsgruppers ord- förande undertecknade och inlämna- de en anslagsmotion till riksdagen. I motionen ingår också ett viljeyttran- de om rambeslut för åren 2014 – 2017 om anslag för frontveteranernas reha- bilitering – den årliga rehabiliterin- gen måste förverkligas. Vi har full or- sak att visa stort tack mot riksdagen för dessa linjedragningar, som sker vid en tidpunkt, då vårt land firar sin 95:te självständighetsdag. ”En broder/ en syster lämnas inte i sticket”

Som i rubriken säges närmar vi oss Julen och i all brådska och allt stök bör vi ändå lugna ner oss till stillhet. Jag vill tacka hela medlemskåren och våra samarbetspartner för allt bety- delsefullt arbete under året och samti- digt tillönska krafter och allt gott för år 2013.

Finn-Göran Wennström
Översättning Holger Strandberg

Kommande åtgärder till förmån för krigsveteranerna

De förhöjningar, som i år gjorts i förbät- randet av frontveteranernas förmåner, är nästan de största, som på en gång gjorts för att förbättra förmånerna. Nästa år sti- ger rehabiliteringsanslaget med 6 milj. euro och förhöjningen av veteran tillägget är 3 milj. euro. Som jämförelse kan näm- nas år 2004, då man beslöt om en förhöj- ning om 12 milj. euro som tillägg till re- habiliteringen och det torde ha varit den största förhöjningen på en gång av ansla- get för frontveteranernas förmåner.

En berättigad fråga är: Är allt bra nu? Till framtiden hör osäkerhetsfakto- rer. Kommer man att minska anslagen för rehabilitering under kommande år? Riksdagsgruppernas ordföranden kon- staterar i sin anslagsmotion, att i bere- dandet av rambeslutet för åren 2014 – 2017 reserveras tillräckligt anslag för veteranernas årliga rehabilitering. Vi li- tar på detta löfte.

Sedan år 2011 har i rehabiliterings- anslaget inbegripits även anslag för servicetjänster att utföras i veteranens hem. Andelen var 2011 2,3 milj. euro och 2012 3,6 milj. euro och för nästa år stiger anslaget till 5,5 milj. euro.

Vad behöver då den äldre vetera- nen under de kommande åren? Veteranorganisationerna har fram- ställt att rehabiliterings- och service- plan skall uppgöras varje år, att veteran- tillägget skall höjas till 200 euro och att alla veteraner från våra krig skall få in- tervallvård i sjuk- och brödrahemmen.

Veterantillägget är riktat till de vete- raner, som har små inkomster och som mest är i behov av stöd. Nästa år beräk- nas veteran tillägget erläggas åt 7 000 ve- teraner. Veterantillägget håller nu på att höjas till den målsatta nivån. Från bör- jan av nästa år är tillägget 104,42 euro i månaden.

Sjuk- och brödrahemmen, som har byggts för anstaltvård för krigsinvalider och för rehabilitering av krigsveteraner, är enheter med specialkunnande inom geriatrin. För att veteranerna skall reda sig hemma, bör man i allt större omfatt- ning kunna stöda dem även med korta vårdperioder.

Målsättningen med intervallvård el- ler kortvariga vårdperioder kan vara vila och rekreation för anhängvår- daren, uppehållande och stödande av vårdtagarens funktionsförmåga samt möjliggörande att bo hemma.

Denna diskussion är i startgroparna. Målsättningen är att tillförsäkra vete- ranerna funktionsförmåga och på detta sätt skulle sjuk- och brödrahemmen få de klienter de är i behov av för sitt kärn- specialområde.

Rehabiliteringsperioderna som ord- nas i Finland för veteraner från våra krig, vilka är bosatta i Kanada, Sverige och Estland, har minskat i antal. Även för dem finns behov att tillfredställa, så att de kan reda sig hemma. Oftast får dessa finländska veteraner inte förmå- ner i dessa länder. Därför bör Finland ihågkomma även sina egna äldre veteraner i dessa länder.

Markku Seppä
Översättning Holger Strandberg

Med Tack för gott samarbete.
En Välsignad Julhögtid och Ett Gott Nytt År 2013

Borgå svenska domkyrkoförsamling	Ekenäs församling	<i>Fridfull Jul!</i> <i>Rauhallista Joulua!</i>
Kimitoöns församling / Kemiönsaaren seurakunta	Malax församling	Mariehamn församling
Munsala församling	Pernå församling Pernajan seurakunta	Vanda svenska församling, Vanda
	Vörå församling	Åbo svenska församling

Veterankontaktpersonerna veteranernas stöd

Arbetsinsatserna från de frivilliga funktionärernas sida utgör en betydande andel i vårt organisationsarbete i hela landet, såväl i penninginsamlingarna som även i det rådgivande arbetet och i deltagandet i de olika stödtåtgärder, som veteranerna i allt högre grad har behov av.

Det är inte enbart veteranerna, som behöver hjälp och stöd. Det är också makorna/makarna och änkorna/änklingarna. Från andra organisationer vänder man sig ofta också till våra rådgivare. Distriktens socialrådgivare är ett gott stöd för våra föreningars aktiva kontaktpersoner. Här finner man också viljan och intresset att utöva praktiskt frivilligarbete, som är nog så viktigt för både veteranen och hans anhöriga, när nöden – behovet infinner sig.

Då det ju är fråga om frivil-

ligt arbete, kan man inte förutsätta, att de, som anmält sig villiga att hjälpa, skulle kunna ha någon bestämd arbetstid eller vara regelbundet anträffbara. Men i mobiltelefonens tidevarv lämnas ju i telefonen besked om vem som har ringt och så kan kontakt fås, fastän det inte lyckades första gången.

Vad gör en veterankontaktperson?

Veterankontaktpersonen styr, leder och hjälper veteranerna och deras makor/makar och änkor/änklingar så att dessa skall få alla de förmåner och tjänster, som samhället och krigsveteranföreningen har beslutat om.

Veterankontaktpersonen fungerar på sitt område som en förenande länk mellan veteranerna och social- och hälsovårdsmyndigheterna samt övriga serviceproducenter.

Om i förteckningen saknas namnet på kontaktpersonen på föreningens område, så är det föreningens ordförande eller sekreterare eller verksamhetsledare, om föreningen har en sådan, som sköter ärendena. Men det går också att vända sig till Krigsveterandistriktets socialrådgivare eller verksamhetsledare. Kontaktuppgifterna för dessa finns på internet adress www.sotaveteraaniliitto.fi/yhteystiedot

Grubbla inte i ensamheten på era problem, då vi tillsammans kan sköta dem!

Om någon, som läser dessa rader, är intresserad av frivilligt arbete till förmån för veteraner i vår organisation, tag då kontakt till någon av ovan nämnda personer.

Anni Grundström
Översättning
Holger Strandberg

REPUBLIKENS PRESIDENTS HÄLSNING

Ärade veteraner,

Ni var i huvudrollen för sju årtionden sedan, när nationens hela existens stod på spel. Priset var högt, men Finland kvarstod som ett fritt land. Ni hade också huvudrollen, när Finland med årtiondens arbete byggdes till ett av de främsta välståndsländerna i världen.

Veteranernas arbete har skapat en grund, varifrån de yngre generationerna har haft det lättare att fortsätta. Må era prestationer vara en grund för det arbete och de beslut, med vilka vi tryggar det finska samhällets starka sidor långt fram i framtiden. Vår internationella ställning är nu stark och vi kan besluta om vår framtid självständigt. Nu, om någonsin, behöver vi samma starka, framåtblickande vilja som under kriget och återuppbyggnadstiden.

Största delen av den veterangeneration som tryggade vår självständighet finns inte längre bland oss. Under juletiden visar vi vår tacksamhet både till de bortgångna som till er, som ännu är bland oss.

Jag önskar er veteraner, era närmaste och alla läsare av denna tidning en fridfull jul, styrka och hälsa i vårt kära fosterland.

Sauli Niinistö
Sauli Niinistö
Republikens president

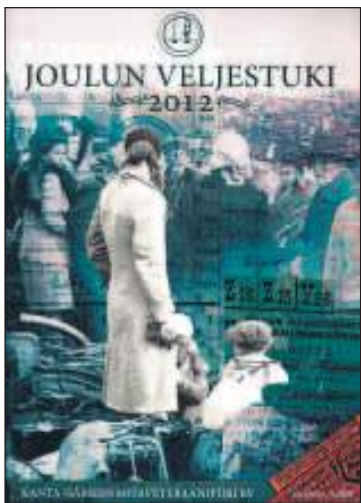
NC-Taso Oy Pyhäsalmi	Rakennusliike Raktek Kukkia Oy Luopioinen,puh.040-540 9305	Koneurakointi EJM Markula Oy Pöytyä
Rakennuspalvelu Lahtinen Oy Raasepori	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Raisiosta! Nro 103 	Ruutuneliö Oy Raisio
S-Taroil Oy Raisio		SuurSavohalli Rantasalmi www.suursavohalli.net
Jahtec Oy Rauma www.jahtec.fi	Muoviura Oy Riihimäki www.muoviura.fi	Komtek Oy Riihimäki
Maanrakennus Javanainen Ay Riihimäki	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Riihimäeltä! Nro 104 	Maanrakennusliike Manninen Ky Ruovesi
Maansiirto Ku-Ru Ky Saarijärvi	Wallius Hitsauskoneet Oy Muurla, Salo	Rakennusliike T. Rauman Oy Salo
Pensi Rescue Oy Sastamala	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Savitaipaleelta! Nro 107 	Kiinteistöpalvelu Savotek Oy Savonlinna
Plantool Oy Seinäjoki www.plantool.fi	SIKAJOEN NUORISOKOTI	KoneNeliö Oy Siilinjärvi

Sotaveteraanipiirien joululehdistä poimittua

Perinteiseen tapaan joululehdet tarjoavat runsaasti kiinnostavaa tietoa, mutta myös koskettavia kertomuksia, runoja ja pakinoita.

Tommi Syrjänen kirjoittaa **Etelä-Pohjanmaan** lehdessä ”Kadonnut kannaksella” -otsikolla saarroksiin joutuneiden miesten pyrkimyksestä päästä rintaman oikealle puolelle kesäkuussa 1944. Heillä oli kolme suurta ongelmaa: suunta, ruoka ja vihollinen. Useimmilla ei ollut karttaa tai kompassia, kuivamuonat oli käytetty eikä alkukesän luontokaan tarjonnut juuri syötävää. Unto Mäkinen jäi sotavangiksi jatkosodan loppuvaiheessa. Uuteen paikkaan siirryttäessä kuulusteluissa toistuivat samat kysymykset. ”Siinä olikin tekemistä muistaa, mitä oli edellisessä paikassa sanonu”, toteaa Mäkinen.

VTT Esko Vuorisjärvi päättää **Kanta-Hämeen** lehdes-
sä Petsamoon liittyvän kirjoitussarjansa. Hän toteaa lopuksi, että Petsamon nikkeli pelasti välirauhan aikana Suomen – vähättelemättä lainkaan suomalaissotilaiden talvi- ja jatkosodassa osoittamaa taistelukuntoa ja uhrivalmiutta. Ilmavalvontalotta Eila Pennanen kertoo kunnioituksestaan kaikkia veteraaneja ja erityisesti etulinjan veljiä kohtaan. He

olivat suojamuuri, jonka turvin muut saattoivat hoitaa tehtävänsä. Kiitollisuuttaan hän osoittaa myös kotirintamalle, pehmentäville ja lämmittäville taustatukijoille.

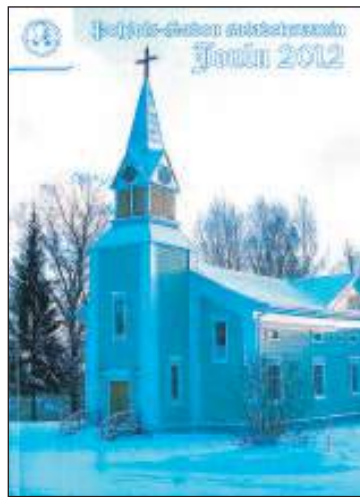

Lapsuusmuistoistaan sotavuosilta kertoo Lea Häkli **Keski-Suomen** Sotaveteraanin Joulussa. Hänelle on jäänyt mieleen kotikylän voimakas talkoohenki, naapurien autettiin ja jokainen teki parhaansa. Sota-aika opetti tekemään kaikenlaista, mistä on ollut hyötyä elämän varrella. Viljo Mehtolan kirjoituksessa muistellaan säännöstelyä ja siihen liittyviä ostokortteja, joita Kansanministeriöllä oli parhaimmillaan 51 erilaista. Korttiannosten lisäksi kerättiin kahvinkorvikkeeksi mm. ruista, kauraa ja voikukanjuurta. Jopa kaupunkien kellareissa kasvatettiin kesäpossuja ja maitohinkki kädessä käveltiin maidonhaku-reissuille maaseudulle.

Lahden jouluviestissä on mielenkiintoinen artikkeli sotaja sotilassairaaloista. Sotavuosina sairaalahoidon tarve lisääntyi voimakkaasti tuho-voimaisten sodankäyntikeinojen ja poikkeuksellisten olojen seurauksena. Vaikka talvisotaa edeltäneiden poikkeusolojen suunnitelmat olivat jääneet puutteelliseksi, pystyttiin vaikeissa oloissa luomaan varsin tyydyttävä lääkintähuolto. Pik-

kupojan sota-ajan muistoista kirjoittaa Antero Koivula. ”Eräänä jouluna ei pukki käynyt. Ovensuusta löytyi pussi, jossa oli osaksi palaneita vehnäpullia. Mieleeni ei jäänyt kuitenkaan ankeita muistoja sotien ajalta”.

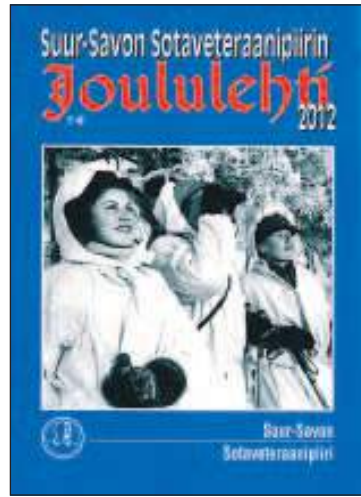

Lottalupauksen toteuttamisesta kirjoittaa Aino-Ester Niemelä **Pohjois-Savon** lehdessä. Asemasodan aikana lentotoimintaa oli jatkuvasti, minkä vuoksi piti olla alati valppaana yllätyshyökkäysten ja kranaattikeskitysten vuoksi. Kranaattien vaarallisuus koettiin, kun joukkosidontapaikka sai täysosuman. Hän toteaa kuitenkin lopuksi, että vuodet rintamaloissa olivat nuoren lotan antoisaa oppimisaikaa, oli opittava asumaan ahtaissa tiloissa ja tulemaan toimeen vähällä. Yhdistysten edustajat tuovat omia terveisiään muisteloiden, kuvakimaroiden ja katsauksien muodossa.

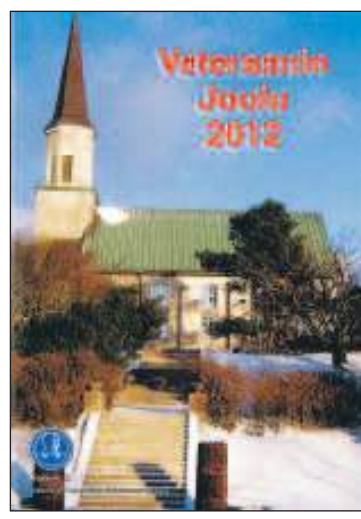

Satakunnan joululehti esittelee erään perheen sodanaikaisesta kirjeenvaihdosta koostetun kirjan. Kirjeissään ison perheen isä jakoi ohjeita niin perheen taloudenhoitoon kuin lasten kasvatukseenkin. Syvä hätä koko kansan puolesta purkautui myös näissä viesteissä. Juha-Pekka Haavisto valottaa artikkelissaan asekatkentaan liittyvä toimintaa ja taustaa.

Asekatkenta oli varautumista pahimpaan ja se oli perinteinen ilmaus siitä, että Suomen kansa on valmis toivottomassakin tilanteessa puolustamaan maataan, kuten asekatkenta-tilin säilytysrasian pohjassa todetaan.

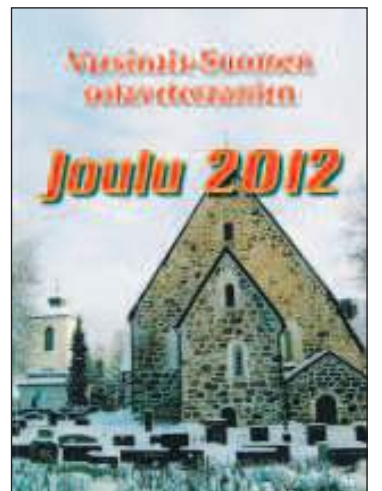

Sotilaan elämä etulinjassa oli varsin raskasta ja toisinaan yksitoikkoista, toteaa Reijo Mäkeläinen **Suur-Savon** lehdessä jatkosodan asematavaiheesta. Pitkä rintamalinja vaati miehiä pysymään asemissa myös hiljaisina kausina. Vanginsieppaukset olivat varsin yleisiä, kun molemmat osapuolet halusivat saada selville vastustajan aiheet. Aira Soosalu kirjoittaa pikkulotan muistikuvista. Hän kertoo saaneensa olla kinttu-piikana sotapoikien muonituksessa. Vanhemmat siskot olivat hänelle tärkeitä esikuvia ja kannustajia. Pikkulotta-merkistään muistan olleeni onnellinen ja ylpeä, hän toteaa.

Uudenmaan Veteraanin Joulussa Matti Lappalainen kirjoittaa mm. kotirintaman tilanteesta sotien aikana. Kotijoukot huolehtivat sotarintaman moninaisista tukitoimista ja välttämättömän kansantaloudellisen toiminnan ylläpidosta niukoin resurssein ja huonolla ravitsemustilanteella. Naisia sotatarviketeollisuuden palveluksessa oli n. 72 000. Suomen

sotarintama kesti, koska kotirintama kesti, Lappalainen toteaa. Lehti palauttaa kansikuvien ja vuoden tapahtumien mieliin 36 vuoden ajan ilmestyneen joululehden runsaan ja monipuolisen sisällön.

Ari Vilénin **Varsinais-Suomen** lehdessä olevassa kirjoituksessa kerrotaan maamme jälleenrakentamisesta. Jälleenrakennuksen sankarit, sodan uuvuttama sukupolvi rakensi Suomen uudestaan. Jälleenrakennuskauden katsotaan virallisesti päättyneen 1952, jolloin sotakorvausten viimeinen erä maksettiin. Sodan tuhoja toki korjattiin vielä senkin jälkeen. Laaksosta kuitenkin noustiin, kuten Vilén toteaa. Ruisleipää armeijalle YH:n ja sodan aikana leipoivat maamme leipätehtäiden ohella myös monet lotatapiirit. Laadultaan leipä oli kovaa reikäleipää, jota sotapojat kutsuivat vaneriksi.

Lehdet ovat erinomaisia lukupaketteja tarjoten paljon myös henkilökohtaisia kertomuksia ja kokemuksia, perinteensiirtoa parhaimmillaan. Päätoimittaja Heikki Hakala tervehtii veteraaneja Suur-Savon joululehdessä: ”Vastuu Suomen rakentamisesta on ollut veteraanisukupolvella, jolle olemme velkaa niin paljon, että emme sitä ikinä kykene maksamaan”. Tähän voimme varmasti kaikki yhtyä.

Marja Riukka

Minun mottitarinani

Sotiemme veteraanien hyväksi järjestettävässä kampanjassa myydään veteraanien hyväksi mottimerkkiä, joka on taottu alkuperäisen kirvesmerkin mukaan. Sotavuosina 1942-1944 suomalaiset hakkasivat talkoilla yli 3,4 miljoonaa halkomottia. Yhden halkomotin tekemisestä sai tunnustukseksi rautaisen kirvesmerkin.

Nyt avataan lyhyesti lahtelaisen Vappu Koiviston tarina. Hän esiintyy kampanjan tunnukseen valokuvassa. Sodan aikana Vappu työskenteli Lahdessa Tornatorin tehtaalla valmistaen puisia kierrekorkkeja. Tornatorin tehdas oli suuri ja siellä oli töissä satoja ihmisiä. Työvuorot olivat pitkiä ja koneet tehtaalla pitivät kovaa ääntä. Kuulo- tai silmäsuojaimia ei työntekijöillä ollut ja sormia piti varoa jatkuvasti. Turvallisuusvaatimukset eivät olleet nykyisellä tasolla.

Kutsu mottitaloiisiin

Eräänä päivänä Vapun ollessa työn parissa työt keskeytettiin. Tehtaalle saapunut mies kysyi tehtaasta työntekijöiden halukkuutta lähteä tekemään motteja metsään. Sodan aikana koettiin velvollisuudeksi isänmaan auttaminen ja niin myös Vappu lähti metsään tekemään mottia.

Vappu asteli ulos tehtaasta. Pihalla odotti tehtaasta kuorma-

autoja, joilla väki kuljetettiin metsään. Matka kesti muutamman tovin ja välillä jouduttiin tekemään pysähdyksiä, sillä autoa lämmitettiin koksilla. Koksi haisi ja värjäsi lavalla olleet kuljetettavat mustiksi.

Metsään päästyä alkoi työ. Normaalisti jokaisen tehtävänä oli kaataa, karsia, pätkiä puut metrin mittaisiksi ja halkoa. Lopuksi puut tuli asetella suoriksi ja siisteiksi pinoiksi.

Urakka alkoi

Väkeä oli sillä kertaa mottimetsässä normaalia enemmän ja työt jaettiin. Miehet kaatoivat puut pokasahoilla ja naiset halkoivat ne kirveillä. Ensimmäisten puiden kaaduttua pääsi myös Vappu aloittamaan urakansa. Vappu kohotti kirveensä ja aloitti puiden halkomisen rivakalla tahdilla. Kerran kirves kuitenkin lipsahti ja osui Vappua jalkaan. Hänen onnekseen jalka kuitenkin säästyi. Iltaan mennessä halkomotti jos toi-

Vappu täytti joulukuun toisen päivänä 89 vuotta. Hän asuu edelleen omassa kodissaan Lahdessa.

nenkin oli porukalla saatu aikaiseksi ja väsyneet talkoolaiset kiipesivät kuorma-auton lavalle. Kuorma-auton lähtiessä takaisin kohti Lahtea, oli Vappu uupunut mutta onnellinen suorittamastaan työstä. Vapun uupumusta lisäsi tuolloin myös se, että hän odotti esikoistaan. Esikoisen odottaminen ei kuitenkaan estänyt Vappua palaamasta pian uudelleen halkomotteja tekemään.

Mottitalkoilla yhteishenkeä

Vapun tarina osoittaa, miten siukkaasti suomalaiset lähtivät

talkoohengessä töitä tekemään. Mottitalkoot valoisivat suomalaisiin yhteishenkeä ja uskoa luottamaan omiin kykyihinsä. Tämä itseluottamuksen ja uskon kasvaminen olikin arvokasta myös tulevaisuutta varten, sillä samat ihmiset jälleenrakensivat Suomen.

Osta mottimerkki lahjaksi tai muistoksi

Veteraanivastuu ry puhalttaa-

kin myyntikampanjallaan suomalaisiin mottitalkoiden yhteishenkeä. Mottimerkkiä myydään 25 euron hintaan sotiemme veteraanien hyväksi ja kampanjalla kerätään rahaa keski-ikältään 89-vuotiaiden veteraanien hyväksi.

Mottimerkin voi hankki R-Kioskilta tai verkkokaupasta www.veteraanit.fi

Matti Liuhto

Vappu Koivistoinen on kuvassa toinen vasemmalta.

Ylipäällikkö kiitti mottimestaria kultakirveestä

Mikkelin suojeluskuntapiirin talkoöpäällikkönä toimi luutnantti **Eino Vahvaselkä**. Hänen järjestämiinsä talkoisiin osallistui muun muassa anttolalainen metsuri **Matti Montonen**, joka tunnettiin Anttolan Urheilijoiden hyvänä hiihtäjänä. Matti Montonen löi siihenastiset ennätykset yhden päivän mottimäärässä. Hän hakkasi ja pinosi yhden päivän kilparupeaman aikana 17 mottia. Mottimestarin ja talkoöpäällikön mieliin syttyi rohkea ajatus: Lähetetään mottimestarin saama kultakirves kiitoksena Päämajaan Suomen marsalkalle. Niin tehtiin.

Luutnantti Eino Vahvaselkä sai Päämajasta sotamarsalkka, vapaaherra Mannerheimin vaakunalla ja allekirjoituksella varustetun postisähkeen, jossa oli seuraava teksti:

”Mottitalkoisiin sisältyvän merkittävän ajatuksen ymmärtäen ja saavutetut kauniit tulokset todeten, kiitän sotilaitani, erikoi-

sesti korpraali Matti Montosta, heidän vapaaehtoisessa kamppailussa minulle osoittamastaan hyväntahtoisuudesta. Lähettämänne mottimerkin haluan vastaanottaa ja säilyttää muistona kansamme ponnistuksista nykyaikajan vaikeuksien voittamiseksi.”

Maininta korpraalin arvosta merkitsi ylipäällikön itsensä antamaa ylennystä sotamies Matti Montoselle.

Sähkeen saatteena oli ylipäällikön adjutanttin, kapteeni O.R. Bäckmanin käsin kirjoitettu saatekirje, jossa hän ilmoitti marsalkan kiitokseen liittyneen vaatimuksen, ettei hänen vastaanottamastaan merkistä saa panna mainintaa lehteen eikä tapahtumasta tehdä propagandanumeroa.

Ylipäällikkö halusi varmaan tällä tavoin torjua Mikkelin mottimiesten esimerkin mahdollisesti innoittamaa postitilvää.

Mottimestari ja talkoöpäällikkö ovat jo siirtyneet ajan rajan takaisin ikilehtoihin. Hei-

dän osoittamaansa talkoohenkeä tarvitaan tämänkin päivän Suomessa. Suurten taloustal-

koiden ohella jokainen voi osallistua Veteraanivastuun järjestämään Mottimerkki -kam-

panjaan, jonka tuotolla tuetaan sotiemme veteraaneja

Antti Henttonen

Eino Vahvaselkä (vielä vänrikkinä) tunnistamattomaksi jääneen halkojen ostajan kanssa.

Aika on jättänyt jälkensä Matti Montosen työtodistukseen.

Optinen panssari helpotti sodan kauhuissa

Kuvaaminen sota-aikana on ollut tapa purkaa sodan mielettömyyttä ja kauheutta.

Kaarinalainen Olli Kleemola valmistele Turun yliopiston poliittisen historian laitoksella väitöskirjaansa siitä, millä tavalla viholliseksi mielletyn venäläisen kaatuneen tai sotavangin kohtaaminen heijastuu suomalaisissa ja saksalaisissa toisen maailmansodan sotakuvissa. Arvokkainta tutkimukselle olisi tieto, miksi joitakin epävirallisia kuvia on otettu.

– Olen 20 vuotta myöhässä. Veteraaneja on vähemmän, eikä yksityiskohtaisia muistoja enää ole kovinkaan laajasti saatavissa, huokaisee tutkija.

Kleemola tutkii väitöstyösäänsä sitä, miten sotavankeja, kaatuneita tai siviiliväestöä on kuvattu epävirallisissa – yksityisten ottamissa kuvissa – ja virallisissa propagandakuvissa. Yleinen havainto on, etteivät suomalaisten viralliset kuvat olleet niin propagandistisia kuin saksalaisten.

– Esimerkiksi naissotavangit ovat virallisissa suomalaisissa kuvissa ihmisiä siinä, missä omat miehetkin. Saksalaisille taas venäläinen naissotavanki oli pääpirun ilmentymä. Kansallissosialistisen käsityksen mukaan naisen paikka oli kotona. Kirche, Küche und Kinder (kirkko, keittiö ja lapset), miettii Kleemola.

Valokuvaus, keino purkaa pahaa oloa

Taistelukuvia ei tuohon aikaan juuri otettu, koska siihen ei ollut teknisiä edellytyksiä. Sen sijaan rintamakuvaajat ottivat vihollisen kaatuneista passikuvien omaisia lähikuvia, joita tutkija kutsuu sodan potretti-kuviksi.

– Syynä tähän oli luultavasti se, että kasvokuvapotretteja ammattikuvaajat olivat kuvanneet ennen sotaakin, eivätkä siviilistä rintamalle käsketyt kuvaajat saaneet erillistä tiedotuskoulutusta.

Epävirallisissa, yksityishenkilöiden ottamissa kuvissa

puolestaan on kuvattu sodan epäjärjestystä, suuria määriä kaatuneita, kasvottomia vihollisia. On haluttu tallentaa ihmismielelle täysin absurdeja näkyjä.

– Kuvaaminen on ollut tapa purkaa asiaa. Sodan mielettömyyksiä ja kauheuksia on ollut vaikea käsittää. Elettiinhan kuitenkin jo 1900-lukua. Oli olemassa jopa lääketieteen keinoja ihmiselämän pelastamiseksi, miettii Kleemola.

Toisaalta epäviralliset kuvat heijastavat pitkälle samaa kuin viralliset propagandakuvatkin, vaikka sotilaita on kuvattu enemmän yksilöinä.

– Kun joukkueeseen on saatu ensimmäinen vanki, on otettu kuvia, joissa kaikki hymyilevät, jopa vangitkin. On päästy hetkeksi karkuun sodan kauhuilta.

Kaiken kaikkiaan valokuvaaminen toimi optisena panssarina kauhun ja oman sielun välillä. Kuvaamalla esimerkiksi kaatunutta sijoitettiin kameran linssi kuoleman ja oman elämän väliin. Kaatunutta ei enää voinut auttaa, mutta kyettiin ehkä dokumentoimaan sodan kauheet.

Selattavana satoja tuhansia sotakuvia

Tutkimusaiheen rajaaminen Suomen ja Saksan välille oli Kleemolalle helppoa, koska hän on lukenut koulussa pitkän saksan, joten saksankielisen tutkimusmateriaalin koluaminen ei ole tuottanut ongelmia.

– Olen vierailut Saksassa ar-

kistoja tutkimassa ja erilaisissa tutkimukseeni liittyvissä seminaareissa muutamia kertoja. Nyt olen lähdössä Saksaan puoleksi vuodeksi käymään läpi arkistoja.

Suomessa on 170 000 virallista TK-kuvaa eli sodan ajan tiedotuskomppanian ottamaa kuvaa. Saksassa vastaavia kuvia on 1,5 miljoonaa. Näistä saksalaisten kuvista noin 300 000 on niitä, joita Kleemola väitöstään varten tutkii.

– Määrällisesti kuvistani yli puolet, tutkimuksellisesti kuitenkin noin puolet, on Saksassa.

Näiden päälle tulevat sitten vielä rintamasotilaiden ja yksityishenkilöiden ottamat epäviralliset kuvat molemmissa maissa. Omassa yksityisessä kuvakokoelmassaan Kleemolalla on jo yli 10 000 tutkimusaiheeseen liittyvää sota-ajan kuvaa.

Kiitos sotaveteraani-isoisälle

Siitä, miten nuori mies päätyi sotahistorian pariin, on kiittäminen Kleemolan edesmenneestä isoisästä.

– Oli onni, että isoisäni kertoi sotakokemuksistaan minulle. Vuonna 1916 syntynyt isoisäni kuoli hiljattain, loppuun asti mieleltään terävänä 96-vuotiaana. Hän oli käynyt läpi talvisodan Summan taistelut ja jatkosodan Karhumäen taistelut. Isoisä oli varsinainen tarinaniskijä, vaikka hän olikin omien sotakokemustensa myötä sodan vastainen.

Kuvista Kleemola kiinnostui puolestaan siksi, että kuvien merkitys tiedottamisessa on kasvanut jatkuvasti viime vuosikymmeninä. Sotakuvia on käytetty paljon kirjojen ja dokumenttien kuvituksissa, mutta niitä ei ole tutkittu paljoakaan.

– Tein ensin aiheesta kandin työni, sitten pro gradun ja nyt työn alla on väitöskirja aiheesta. Etsin kuitenkin aina uusia lähestymistapoja aiheeseen.

Kleemola on saanut Historiatieteiden tutkijakoululta nelivuotisen tutkijapaikan. Tämän myötä siunaantui myös oma työhuone Turun yliopiston poliittisen historian laitokselta. Myös erilaiset matka-apurahat ovat auttaneet eteenpäin mielenkiintoisen työn parissa.

Kleemolalla on monta rautaa tulella myös väitöskirja-

tutkimuksen ohella. Vireillä on kirjahanke, joka valmistuu vuonna 2014. Lisäksi hän julkaisi yhdessä kihlattunsa, tutkija Virpi Kiviojan sekä toimittaja Simo Holopaisen kanssa kuukausi sitten jatkosodan aikaisen taistelulentäjä Olavi Kauppilan päiväkirjamerkintöihin pohjaavan teoksen.

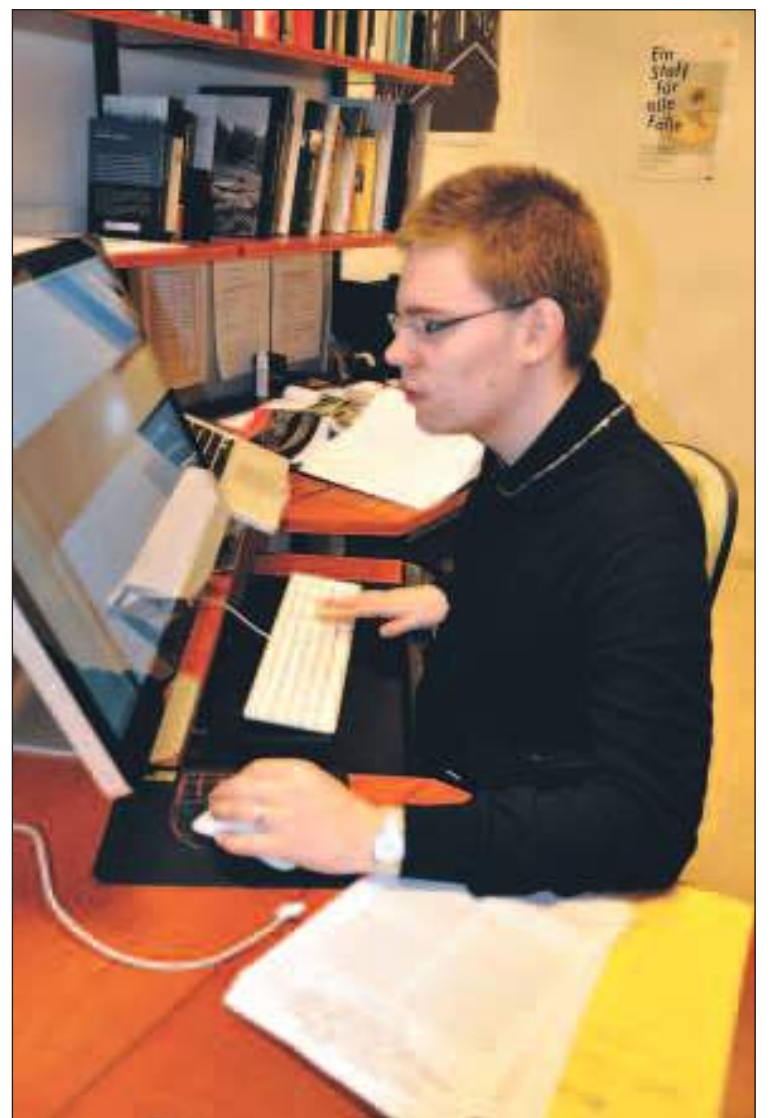
– Kauppila kuoli vuonna 2008. Hänen tyttärensä löysi yllätyksekseen isänsä jäämistöistä päiväkirjan ja otti yhteyttä minuun. Innostuin tietysti kovin, sillä mukana oli myös kymmeniä valokuvia, virmistää Kleemola.

Susanne Hiltunen

Olli Kleemola

- valtiotieteiden maisteri, aloitti poliittisen historian opinnot vuonna 2006 Turun yliopistossa. Vuodesta 2011 tohtorikoulutettava.
- s. 20.6.1987 Kaarina
- suomalainen sotahistoriakeräilijä, jonka kokoelma on yksi Suomen laajimmista. Kokoelmaan sisältyy noin 700 jatkosodan aikana tehtyä puhdetyötä sekä 10 000 sota-ajan valokuvaa.
- Gustav Hägglundin, John Lagerbohmin ja Matti Simulan kirjoittaman kirjan Me olimme nuoria sotilaita kuvitus on Kleemolan kokoelmasta
- yksi Me puolustimme elämää teoksen kirjoittajista ja kuvittajista
- Karjalan taivaalla – lentäjän päiväkirjat jatkosodasta, Olavi Kauppilan päiväkirjamerkintöihin perustuvan teoksen laatija yhdessä Virpi Kiviojan ja Simo Holopaisen kanssa

Olli Kleemolan väitöstutkimukseen liittyvää materiaalia voit toimittaa osoitteella olli.kleemola@utu.fi

Olli Kleemolalla (25) on 700 esineen puhdetyökokoelma. Väitöskirjatyö on parhaillaan käynnissä.

Maailman Veteraanijärjestön yleiskokous Jordaniassa

Maailman Veteraanijärjestön (MVJ) 27. yleiskokous järjestettiin 18.-22. marraskuuta 2012 Jordanian kuolleella merellä. Sotiemme veteraaneja ja Suomen Rauhanturvaajaliittoa edustivat tällä kertaa Jordaniassa Rauhanturvaajaliiton puheenjohtaja Paavo Kiljunen ja varapuheenjohtaja Tom Asplund.

Maailman Veteraanijärjestö edustaa 30 miljoonaa veteraania yli 93 maasta. Jordanian kuolleella merellä oli paikalla osallistujatilastoja mukaan noin 170 osallistujaa 75 organisaatiosta yli 60 maasta. Edellinen maailmankokous järjestettiin Kööpenhaminassa lokakuussa 2009. Muista Pohjoismaista paikalla oli vahvat kansalliset delegaatiot, jotka edustivat Norjan, Ruotsin ja Tanskan veteraanijärjestöjä rauhanturvaajina sekä myös kansallista veteraanityön hallintoa.

Yleiskokous järjestettiin Jordanian puolustushallinnon vahvalla tuella. Viikko vietettiin komeissa puitteissa. Tunteittoman sotilaan muistomerkillä järjestettiin tavanomainen muistotilaisuus. Avausillallisella Jordanian asevoimien soitto-kunta säesti paikallisen laulu-

ja tanssiesityksen osallistujia. Myös Jordanian puolisolitalisten poliisijoukkojen (Gendarmerie) koulutuskeskuksen komentaja kenraaliluutnantti Thawaal tarjosi kokouksen aikana perinteisen illallisen musiikkiesityksineen.

Uusia jäseniä

Uusia jäsenjärjestöjä liittyi yleiskokouksen päätöksellä yhdeksän, eräänä merkittävänä Saksan jäsenyys, joka edustaa 300 000:a kylmän sodan ajan jälkeen ulkomailla palvellutta veteraania. Samoin uusi MVJ:n jäsen, Puolan Association of UN Peacekeeping Missions edustaa Puolan pitkää historiaa rauhanturvaajina. MVJ:n puheenjohtaja Abdul Hamid Ibrahim korosti avauspuheensa erityisesti rauhanturvatoiminnan veteraanien merkitystä maailmanjärjestössä ja varsinkin psyykkisesti vammautuneiden kuntoutusta ja hyväksyntää.

Vanha johto jatkaa

Kokouksessa toinen merkittävä ja järjestön tulevaisuutta ohjaava valinta koski järjestön johtoa. Yleiskokouksessa tehdyt henkilövalinnat osoittivat, että MVJ:n enemmistö ei ole valmis järjestön toimintaa tehostaviin muutoksiin. Maailma jaka-

tui ehdokkaiden esityksissä ja valinnoissa tavanomaiseen tapaan Euroopan ja muun maailman sekä frankofonien välillä. Lisäksi maailmankokous äänesti uudesta puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta, pääsihteeristä ja järjestön talouspäälliköstä, jotka kaikki saivat luottamuksen jatkaa seuraavalle kolmevuotiskaudelle.

MVJ:n naisten järjestö (SCOW) valitsi uudestaan Norjan **Elisabeth Sverin** puheenjohtajaksi ja siten MVJ:n varapuheenjohtajaksi. Alustavia keskusteluja seuraavasta SCOW:n kokouksesta on käyty Etelä-Afrikan ja Marokon kanssa vuodelle 2013 tai 2014. Euroopan Pysyväiskomitea (SCEA) päätti yksimielisesti valita istuvan SCEA:n puheenjohtajan ja MVJ:n varapuheenjohtajan Norjan **Dan-Viggo Bergtunin** jatkamaan seuraavalle kolmevuotiskaudelle.

Yleiskokouksessa muistettiin hiljaisella hetkellä kahta joukostamme poistunutta veteraaniveljeä. MVJ:n istuva talouspäällikkö (Treasury General) **David Knowles** (UK) menehtyi syyskuussa 2012 pitkän sairauden murtamana. Kokouksen aikana Venäjän kokousedustaja, samana päivänä 50 vuotta täyttänyt **Evgeny Denisenko**, kuoli yllättäen sydän-

MVJ:n yleiskokouksen Pohjoismainen delegaatio Jordanian tunteittoman sotilaan muistomerkillä. Paavo Kiljunen toinen oikealta ja Tom Asplund neljäs oikealta.

kohtaukseen toisen kokouspäivän aamuna harjoitellessaan hotellin kuntosalilla.

Ensi keväänä Tukholmassa

Ruotsin delegaatiolla oli kunia toivottava tervetulleeksi kaikki osallistujat ja MVJ:n jäsenet ensi toukokuussa järjestettäviin "WVF Peace and Security Summit" -kokoukseen. Tukholmassa 28.-31.5.2013 järjestettävä seminaari on ensimmäinen laatuaan. Kokouksessa halutaan alleviivata nimen omaan rauhanturvatyössä palvelleiden merkitystä veteraanijärjestössä. Kokouksen suojelijana on Ruotsin Prinssi **Carl Philip**. Venäjän veteraanijärjestö järjestää kansainvälisen veteraanimarssin (moottorimarssi) maailman ympäri vuosina 2013-2015. Moskovassa Sankarien kukkulalle päättyvä marssi juhlii 70-vuotispäi-

vää II Maailmansodan päättymisestä.

Yleiskokouksen kokoustekniikka takkuili kokouksen alussa, mutta kaiken huomiota ottaen sujui myöhemmin varsin hyvin. Kaikki puheet ja alustukset pidettiin kokouksessa kahdella kielellä. Joukossa on kuitenkin useiden järjestöjen jäseniä, jotka eivät ymmärrä englantia eivätkä ranskaa.

Suomen delegaatio välitti Suomen ja sotiemme veteraanijärjestöjen lämpimät terveiset MVJ:n puheenjohtajalle Abdul Hamid Ibrahimille ja kunniapuheenjohtajalle Président d'Honneur Serge Wourgaftille.

Tom Asplund

Maailman Veteraanijärjestö
Euroopan Pysyväiskomitean
Pohjois-Euroopan työryhmän
puheenjohtaja

Jyväskylän Sotaveteraanikuoro juhli 40 vuotta

Jyväskylän yliopistolla pidetty kuoron juhla veti salin täyteen yleisöä. Musiikkipainotteisesta ohjelmasta vastasivat Sotaveteraanikuoron 16 laulajaa ja heidän tukenaan esiintyneet Harmaat Herrat sekä omalla ohjelmallaan mieskuoro Sirkat. Kuorojen johtajina toimivat **Nikke Isomöttönen** ja **Timo Laakso**.

Kuoron puheenjohtaja **Antero Lahdensuo** kertoi katkelmia kuoron historiikista ja lotti **Marjatta Kianto** esitti runonlausuntaa. Eversti **Petri Tolla** toi juhlaan Puolustusvoimien tervehdyksen. Veteraanien muistelmia kuoron ajoilta esitti opetusneuvos **Kaarlo Mirkola**.

Antero Lahdensuo

Jyväskylän Sotaveteraanien puheenjohtaja Kari Korhonen kukitti kuoron kuusi varsinaista sotaveteraania.

Jyväskylän Sotaveteraanikuoro esiintyi Ilmavoimien soittokunnan ja Harmaiden Herrojen avustamana.

Kun matkustaminen vaatii erityisjärjestelyitä

Hyvän Olon matkat

Fuengirolaan, Espanjan aurinkorannikolle

Loistavaa palautetta saaneet Hyvän Olon matkat on suunniteltu erityisesti senioreiden, liikuntarajoitteisten ja omaishoitajaa tarvitsevien matkustajien tarpeisiin. Matkoilla on mukana fysioterapeutti yleensä jo Suomesta lähtiessä.

Helppoa ja turvallista!
Henkilökohtaiset hoidot, ohjatut aamulenkit, venyttely-rentoutusryhmät, ohjausta, neuvontaa, yhteinen illallinen ja retkipäivä.

Varaa matkasi!
Lähdöt Helsingistä 13.4., 18.5., 5.10. ja 19.10.
Myös maakunnista suoria lentoja. Kysy lisää. Tilausryhmät sovitusti. — 10 henkilön ryhmän keräajälle ilmainen matka

Viikon matka alk. 1290,-

Tiedustelut ja varaukset:
Maarit Eskola-Heikkinen, Fysio-Eskola, p. 0400 777 272, 0207 437 290, maarit.eskola-heikkinen@fysio-eskola.fi

Vastuullinen matkanjärjestäjä Matkatoimisto Oy Matka-Vekka

Bienvenidos a Costa del Sol! For your health & active life

Perinneseminaari naisten asialla

Marraskuussa pidetty Tammenlehvän Perinneliiton kahdeksas veteraaniperinteen seminaari oli omistettu sodan ajan naisille. Ajatus seminaarin teemasta syntyi osana meneillään olevaa Perinneliiton sodan ajan naisten työryhmän työskentelyä. Seminaarilla haluttiin erityisesti muistaa myös ensi vuoden alkupuolella toimintansa päättävää Rintamanaisten Liittoa, joka vuonna 2003 oli muiden veteraanijärjestöjen rinnalla perustamassa Perinneliittoa.

Seminaarin alustajiksi oli saatu erinomaisia asiantuntijoita, jotka jo aiemmin tutkimuksissaan ovat käsitelleet sotasukupolven naisten asemaa ja toimintaa. Heistä teologian tohtori **Marjo-Riitta Antikainen** tarkasteli puheenvuorossaan naisten asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa sotia edeltäneinä vuosikymmeninä. Antikaisen mukaan naisten tie äidin ja kasvattajan roolista tieteen ja politiikan vaikuttajiksi tai työelämän toimijoiksi oli pitkä. Voitettavana oli monia esteitä. Erääksi keskeiseksi asenteiden muuttajaksi Antikainen nosti Lotta Svärd -järjestön toiminnan kasvun ja sitä myötä tapahtuneen naisten tulo kodin piiristä aktiiviseen maanpuolustustyöhön.

Filosofian tohtori **Maritta Pohls** palautti alustuksessaan kuulijoiden mieliin naisten merkittävän osuuden erilaisissa tehtävissä niin sotatoimialueella kuin kotirintamallakin.

Erityisesti Pohls painotti naisten valmiutta sopeutua eteen tulleisiin uusiin, yllättäviinkin tehtäviin. Tällaisia olivat muun muassa ilmavalvontatehtävät sekä viesti- ja toimistotehtävät, joihin ryhdyttiin hyvin nopeasti järjestämään koulutusta. Myös kotirintaman monet huoltotehtävät, vaikkapa vain joukkojen ja lomalaisten kuljetuksiin käytettyjen junien siivous, yllättivät laajuudellaan. Nykyistä perusteellisemmin ansaitsisi Pohlsin mielestä tulla tutkituksi naisten tekemä yhteiskunnallinen huoltotyö. Esimerkkeinä tästä hän mainitsi evakkojen huollon ja erilaisten kansalaisheräysten avun jakamisen tarpeessa oleville.

Äskettäin julkaistussa ja seminaarialustuksen pohjana olleessa väitöskirjassaan ”Perhe maanpuolustajana” filosofian tohtori **Seija-Leena Nevala-Nurmi** on luonut käsitteen suojeluskuntaperheestä. Niissä Nevala-Nurmen mukaan yhdistyivät viimeistään sota-aikoihin tultaessa sekä järjestö- että yksilötason roolit. Kullakin perheenjäsenellä, isillä, äideillä, työillä ja pojilla oli tässä kokonaisuudessa omat, samaa aate- maailmaa edustavat järjestönsä: suojeluskunnat, Lotta Svärd, pikkulotat ja sotilaspojat. Lotta-äitejä Nevala-Nurmi luonnehti ennen muuta kasvattajiksi. 1930-luvulta lähtien heistä alkoi yhä selvemmin tulla suojeluskuntaperheiden keskushahmoja ja lopulta eräänlaisia koko kansakuntaperheen äitejä.

Alustuksista käytyyn keskusteluun osallistuneen kenraali **Jaakko Valtasen** mukaan Nevala-Nurmen kuvaamille pohjalaisille ominaisia suojeluskuntaperheitä ei ehkä voi valtakunnanlaajuisesti yleistää. Sodassa kyse oli ennen muuta kansakunnan olemassaolosta ja hengissä pysymisestä, ja se selittää naisten ja tyttöjenkin aktivoitumisen, Valtanen totesi.

Rauhaan paluun kysymyksiin tutkijantyössään erikoistunut filosofian tohtori **Antero Holmila** puolestaan tarkasteli alustuksessaan naisten asemaa ensimmäisinä sodan jälkeisinä vuosina aikalaiskirjoittelun valossa. Holmilan mukaan keskustelun ja lehtikirjoittelun kohteena olivat erityisesti naisten suhde työhön ja perheeseen. Aikakauden ristiriitaisuutta kuvaa, että yhtäältä, jopa vasemmiston piirissä, oltiin vaatimassa naisia pois miesten työpaikoilta, mutta toisaalta taas oli kaikin keinoin pyrittävä työn tasa-arvoisuuteen. Kuva naisten asemasta olikin Holmilan tulkinnan mukaan moniulotteisempi ja pirstaleisempi kuin yleinen käsitys kaiken paluusta entiseen eli miehet työhön ja naiset kotiaskareisiin.

Rintamanaisten liiton puheenjohtaja **Kaarina Pelto-la** huomautti kommentissaan, että sodasta palattaessa naisilla ei juuri ollut työtä eikä koulutusta. Niissä olosuhteissa Lotta Svärdin jäljille syntyneellä Työmaahuollolla olikin hyvin mer-

Tammenlehvän Perinneliiton sodan ajan naisten perinneseminaarissa oli noin 60 osanottajaa. Etualalla vuorineuvos Juhani Pesonen, vakuutusneuvos Peter Küttner, kenraali Jaakko Valtanen ja valtioneuvos Riitta Uosukainen.

kittävä osuus naisten työllistämisenä.

Naisten perinnettä tulevaisuuden näkökulmasta tarkastellut Syvärannan Lottamuseon johtaja **Saija Ylitalo** iloitsi siitä, että pitkän vaikenemisen jälkeen 1990-luvulla oli vihdoin päästy puhumaan lottaperinteestä ja tallentamaan sitä. Syvärannan museon tallennus- ja tutkimuskohteena on Ylitalon mukaan lottatoiminnan ohella naisten perinne laajemminkin. Näyttelytoiminnan rinnalla Syvärannassa on kehitetty muun muassa lapset ja nuoret huomioon ottavaa museopedagogista ohjelmaa. Uudelle vuosikymmenelle tähtävistä hankkeista Ylitalo mainitsi museon verkostoitumisen vahvistamisen sekä valtakunnalliseen kulttuurin ja tieteen digitointihankkeeseen osallistumisen. Sen toteutumisen

myötä myös Lottamuseon koelmadokumentaatiot ovat helposti kaikkien tutkijoiden ja asian harrastajien saavutettavissa.

Seminaarin päätössanoissaan valtioneuvos **Riitta Uosukainen** kiinnitti vielä huomiota siihen velvollisuudentuntoon ja uhrautuvaisuuteen, millä naiset ja miehet tehtäviinsä sota-aikoina suhtautuivat. Uosukainen muistutti, että enemmän kuin asema tai aate, olosuhteet ja tilanne sanelivat sen, miten naiset omilla paikoillaan kotiseudulla ja sotatoimialueella toimivat. Tulevien sukupolvienkin Uosukainen toivoi ottavan ohjenuorakseen lottien tunnuslauseen: ”Vaadi aina enin itseltäsi”.

Teksti: Pertti Suominen

Kuva: Markku Seppä

Berner Oy
Helsinki

I H M I S E N H Y V Ä K S I

*Toivotamme
asiakkaillemme ja
yhteistyökumppaneillemme
Rauhaa joulunaikaa
ja
Onnea tulevalle vuodelle!*

TAUKOKANGAS

www.taukokangas.fi
p. 08-4794700, Oulainen

Pro patria -muistotaulu Virtain viidellesadalle sankarivainajalle

Viime sodissamme Virrat menetti asukkaistaan 500 henkeä isänmaansa puolesta kaatuneina. Itsenäisyyspäivänä 6.12. paljastettiin Pro patria -muistotaulu Virtain seurakuntasalissa heidän uhriensa muistoksi ja kunnianosoitukseksi.

- Yli 90 000 nuorta elämää päättyi sodassa. Tätä menetystä ei mikään voi korvata. Monet heille läheiset ihmiset kaipaavat heitä koko elämänsä, luonnehti muistotaulun paljastuspuheessaan **Onni Holttinen**, Virtain Sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja.

Tänäänkin tarvitaan isänmaallisuutta

Juhlapuheessaan kenraalimajuri **Kalervo Sipi** kiitti veteraaneja siitä, että he ovat taanneet suomalaisille mahdollisuuden elää vapaassa ja turvallisessa maassa.

- On kunnia-asia huolehtia veteraaneista heidän viimeisinä vuosinaan. Mikään taantuma ei oikeuta säästämään veteraanien etuuksista, totesi Sipi.

- Tämä henki meidän tulisi istuttaa myös nuorisoomme, jotta heillekään ei ole tärkeintä se, mitä he ovat oikeutettuja maaltaan vaatimaan, vaan se, mitä he ovat velvollisia maalleen antamaan, totesi Sipi.

Vaativa hanke vei vuoden Virtain muistotauluun on kir-

Virtain sotaveteraanien puheenjohtaja Onni Holttinen (oik.) luovuttamassa Pro patria -muistotaulun lahjakirjoineen ja selitekansioineen Virtain kirkkoherralle Hannu Haukkalalle ja kirkkovaltuuston puheenjohtajalle Reijo Herraselle.

joitettu Virroilla syntyneiden tai sinne haudattujen sekä 30:n Virroilta sotaan lähteneen karkalaisen sankarivainajan nimet.

- Pentti Jouttijärvi selvitti, keiden kaikkien nimet tauluihin tulee saada. Viisisataa sankarivainajaa on lähes neljä prosenttia Virtain silloisesta asukasluvusta - se on niitä Suomen suurimpia, totesi Holttinen kiittäen Jouttijärveä erittäin suuresta ja vaativasta työstä.

Ajatus nimitaulusta on itänyt vuosia. Onni Holttinen ja Perinnetoimikunnan puheenjohtaja **Pentti Vaara** lähtivät ajamaan asiaa kotikaupungissaan.

Viime keväänä seurakunta hyväksyi taulujen sijoittamisen seurakuntasaliin. Niiden valmistajaksi valittiin Kiviliike Sairanen Hämeenkyrös-

tä. Kansalaiskeräys varojen hankkimiseksi jatkui syksyyn saakka. Yksityisten, yritysten, ja yhdistysten lisäksi Virtain kaupunki ja seurakunta ovat tukeneet hanketta eri tavoin.

- Tämä taulu on kunnianteko sankarivainajille, jotka ovat antaneet suurimman uhrin, minkä ihminen voi antaa kotiseutunsa ja vapaan isänmaan puolesta. Se on myös veteraanisukupolven lahja tuleville sukupolville, lausui Onni Holttinen luovuttaessaan Pro patria -muistotaulun lahjakirjoineen ja selitekansioineen Virtain kirkkoherralle **Hannu Haukkalalle** ja kirkkovaltuuston puheenjohtajalle **Reijo Herraselle**.

Teksti ja kuva: Erja Niemelä

Mitaleita Rauhanturvaajaliitolta

YK-päiväksi 24.10. Suomen Rauhanturvaajaliitto myönsi huomio-
onosoituksiaan veteraanijärjestöjen johdolle.

Suomen Rauhanturvaajaliiton ansioristin saivat
Louekoski, Matti Rintamaveteraaniliitto
Peltola, Kaarina Rintamanaisten Liitto
Strömmer, Aarno Suomen Sotaveteraaniliitto

Suomen Rauhanturvaajaliiton kultaisen ansiomitalin saivat
Grundström, Anni Rintamanaisten Liitto/
Suomen Sotaveteraaniliitto

Honkasalo, Markku Sotainvalidien Veljesliitto
Jaakola, Pirjo Rintamaveteraaniliitto
Myllys, Soili Rintamanaisten Liitto
Seppä, Markku Suomen Sotaveteraaniliitto

Suomen Rauhanturvaajaliiton 2.lk ansioristi myönnettiin Veli Särämäkarille. Hän toimii puolustusvoimien sosiaalipäällikkönä pääesikunnassa.

Suomen Rauhanturvaajaliiton ansioristin saivat mm. Kaarina Peltola ja Aarno Strömmer.

Uusi CD - Rauhan ajan marssit

Puolustusvoimat julkaisi marraskuussa Jukka Perkon ja Kaartin Seitsikon Rauhan ajan marssit -äänitteen. Suomen puolustusvoimien kunniamarssien säveltäjät olivat maamme musiikin suurmestareita. Rauhanajan marssien sovittajat Pessi Levanto, Marzi Nyman, Vellu Halkosalmi ja Mikko Hassinen ovat muuttaneet tutun marssipoljennon soljuvaksi taidemusiikiksi.

Äänitettä on saatavana 22 euron hintaan Fuga-musiikki-
kaupasta, osoite Mannerheimintie 13 a B.

VETERAANIVÄESTÖN JA MUIDEN IKÄIHMISTEN TUTKIMUS-, HOITO- JA KUNTOUTUSLAITOS

Laitoshoido
Laitoskuntoutus
Päiväkuntoutus
Kotikuntoutus
Avokuntoutus
Kuntouttava päivätoiminta
Ennaltaehkäisevä kuntoutus
Terveysliikuntapalvelut

*Asiakaslähtöinen, osaava ja ystävällinen henkilökunta
toivottaa Sinut tervetulleeksi Ähtärin Veljeskotiin!*

Puh. (06) 415 7731

www2.6net.fi/veljeskoti

Puoli vuosisataa täyteen Vehmaalla

Toukokuun 27 p:nä 1962 kokoontui 24 vehmaalaista sotaveteraania VPK:n talolle. Kokoontumisen avauksen suoritti maanviljelijä Eino Manner selostaen eri näkökohtia veteraaniyhdistyksen perustamisen tarpeellisuudesta. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Pekka Aaltonen ja sihteeriksi Eino Manner. Kokouksessa käytiin vilkas keskustelu tulevasta toiminnasta ja esitettiin sääntöehdotus. Sääntöjen 2 §:ssä määriteltiin toimintatavoitteet seuraavasti: ”Yhdistyksen tarkoituksena on työskennellä sosiaalisen huollon turvaamiseksi vähävaraisille sotaveteraaneille ja heistä riippuvaisuussuhteessa oleville omaisille, ylläpitää yhteenkuuluvaisuutta eri rintamaosilla taistelleitten kesken ja valvoa heidän yhteisiä ammatillisia ja yhteiskunnallisia etujaan”. Kokouksen lopputuloksena päätettiin yksimielisesti perus-

taa Vehmaan Sotaveteraanien Huoltoyhdistys ry, jonka kotipaikka on Vehmaa. Näin sai alkunsa maamme 16. vanhin sotaveteraaniyhdistys. Ja taival jatkuu yhä.

Välittömästi aloitettiin tehokas jäsenhankinta. Kunta jaettiin 12 jäsenkeräysalueeseen, joissa oli 1-3 jäsenkeräijää kullakin alueella. Vuodelta 1967 säilyneessä jäsenluettelossa on 249 jäsentä. Jos jäsenmäärä oli suuri, niin oli myös ”viimeiseen iltahuutoon” kutsuttujen määrä, esimerkiksi 23 veteraania v. 1986. Jo vuonna 1966 päätettiin muistaa poiskutsuttuja veteraaniveljiä havuseppeleellä heidän siunaustilaisuudessaan. Tätä tapaa on jatkettu tähän asti ja jatketaan aina viimeisen veteraaniin asti. Nykyinen veteraanien jäsenmäärä on enää 14, joista 13 miestä ja 1 naisjäsen, kannattajajäseniä on 58. Naisjaoston jäsenmäärä on 70, joista veteraanien puolisoita on 4,

leskiä 27, sotaleskiä 4 ja kannattajajäseniä 35.

Varainhankinta näyttelee aina tärkeää osaa yhdistystoiminnassa. Vehmaan Sotaveteraanit ei tee tästä poikkeusta. Jo ensimmäisessä yhdistyksen johtokunnan kokouksessa 28.9.1962 keskusteltiin taloudellisissa vaikeuksissa olevien sotaveteraanien ja omaisten tukemistoiminnasta. Avun tarpeessa olevien lukumäärä oli tuolloin suuri. Silloin järjestettiin esim. viljakeräyksiä. Kunnan ja manttaalikunnan tuki oli merkittävä. Ensimmäiset tanssit Vehmassalmella aloitettiin 1985. Tanssit saivat hyvän vastaanoton ja antoivat oivan lisäpanoksen yhdistyksen talouteen. Kesäiset tanssit jatkuivat aina v. 2000 saakka. Myyjäiset oli toinen merkittävä tulolähde. Alkuun vähävaraisia veteraaneja muistettiin jouluna rahalahjan tai joulupaketin muodossa. Kun yhdistyksen talous vahvistui, myös puoliset ja lesket pääsivät avustusten piiriin ja tarjonta monipuolistui. 1990 aloitettiin jalkahoito- ja hierontapalvelut ja 2000-luvulla kotiapupalvelut. Viime vuosina yhdistyksen merkittävimmät tulot ovat olleet piirin ja kunnan toimintatuki, joululehden ilmoitus- ja myyntitulot ja ”Sotiemme Veteraanit”-keräys. Vuosien varrella monet ovat ohjanneet merkkipäivänsä lahjoitukset, kuten myös ”viimeiseen iltahuutoon” kutsuttujen muistoadressien varat veteraanityön tukemiseen.

Vehmaan Sotaveteraanit juhli 50-vuotista taivaltaan kevään 2012 ollessa kauneimmillaan. Kirkossa saarnasi teologian tohtori Seppo Haavisto ja juhlapuheen piti Varsinais-Suomen sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Osmo Suominen. Puheissa korostui syvä kiitollisuus veteraanisukupolven työtä ja taistelua kohtaan. Haavisto totesi perustamispäätöksen olleen ilmaus sotaveteraanien ja lottien aktiivisuudesta ja yhteyden tar-

peesta sekä sen kertovan edelleen lujasta ja rohkeasta isänmaallisuudesta. Hän korosti, että veteraanit halusivat turvata kristillisen uskon jatkuvuuden. Juhlapuhuja taas käsitteli mm. veteraanien perintöä ja totesi: ”Mikä sitten on veteraanien perintö? Tärkein on luonnollisesti itsenäinen isänmaa. Mitä se on käytännössä merkinnyt? Valta-kuntamme johto kykeni palauttamaan rauhan itsenäisyytemme ja vapautemme säilyttäen. Perustuslakimme säilyivät koskemattomina. Pohjoismaiseen perinteeseen nojaava demokratiamme säilyi. Meille jäi oikeus monipuoluejärjestelmään sekä sen myötä oikeus lailliseen poliittiseen oppositioon. Meille jäi vapaus harjoittaa uskontoa, yleinen asevelvollisuus ja suomalaisten itsensä johtamat puolustusvoimat. Kaikki itsenäisyytemme symbolit jäivät näkyväksi. Vapautemme turvin saatoimme kehittää elämän-

Puheenjohtaja Manner lausui tervetuliaissanat.

tapaamme ja kulttuuriamme omin arvostuksin ja omin päätöksin. Veteraanien työ loi perustan kansakunnan keskeisille arvoille, vapaudelle ja vastuulle sekä yhtenäisyydelle ja yhteistyölle”.

Teksti: Osmo Suominen
Kuvat: Vehmaan Sotaveteraanit

Seppeleet vietiin muistomerkeille ja kukat entisten puheenjohtajien haudoille.

Sotaveteraanipiiri onnittelee juhlivaa yhdistystä.

Sotaveteraaniliiton kunniamarssi ”Sillanpään marssilaulu” laulettiin yhdessä.

Puolustusvoimien edustaja evl Jukka Nikkari tervehtii.

IIVON LEIPÄ

FENNO MEDICAL OY
Terveystieteiden palveluksessa

Heinolan Sotaveteraanit 45 vuotta

I lman jokaista sodassa mukana ollutta, siellä menettänyttä, haavoittunutta tai selviytynyttä sankaria en tänä päivänä voisi olla se henkilö, joka olen, lausui juhlassa Nuoren sanan esittänyt **Aino Marttinen**.

Heinolan Sotaveteraanit viettivät 45-vuotisjuhlaansa WPK-talossa 13. lokakuuta. Juhlan aluksi rovasti **Ahti Peltonen** sytytti veteraanikynttilän ja lähetti puheensa jälkeen seppelpartiot Lahden Veteraanisoyttokunnan esittämän Narvan marssin soudessa sankarihaudoille ja Karjalaan jääneiden muistomerkille.

Juhliva yhdistystä onnittelevat Heinolan kaupunki, seurakunta, Hämeen Rykmentti, Lahden Sotaveteraanipiiri sekä useat maanpuolustus- ja veteraanijhdistykset. Juhlapuheen pitänyt kontra-amiraali **Heimo Iivonen** kertoi Heinolan miesten sotataipaleista talvi- ja jatkosodassa ja totesi veteraanien turvanneen Suomen itsenäisyyden ja sen lisäksi rakentaneen meille nykyisen hyvinvointiyhteiskunnan. Hän mainitsi Suomen puolustusvoimauudistuksen etenevän suunnitellusti, mutta riski syntyy vuodesta 2015 alkaen, ellei

Ansiomerkin saajat oikealta: Anja Haavisto, Heimo Iivonen, Sakari Liljaniemi, Paavo Luoranen, Raimo Nurminen.

puolustusvoimien kehystä tarkisteta.

Lahden Sotaveteraanipiirin varapuheenjohtaja **Seppo Vohlonen** korosti veteraanien puolisoitten ja leskien pääsyä veteraanijhdistyksen jäseniksi vasta 2005. Tällä sääntömuutoksella sodanaikainen sukupolvi pääsi yhdistyksessä samalle tasolle ja samojen etujen saajaksi.

Yhdistyksen varapuheenjohtaja **Yrjö Koho** luovutti Suomen Sotaveteraaniliiton kultaisen ansiomerkin viidelle jäselle.

Nuoren tervehdyksen esittäneen Aino Marttisen satuttavat kiitoksen sanat veteraaneille

liikuttivat kuulijoita: ”Te olette jättäneet jokaiselle suomalaiselle ikuisen perinnön. Teidän ansiostanne saan elää itsenäisessä Suomessa”. Veteraanin tervehdyksen ja kiitokset esitti **Veikko Punakallio**.

Yhdistyksessä on noin 100 tunnuksen omaavaa jäsentä, joista puolet on naisia. Kerran kuukaudessa seurakuntakeskuksessa järjestettävä teemalaisuus asiantuntijavieraineen kokoa jäsenet jonkin ajankohittaisen asian merkeissä.

Teksti: Asko Alho
Kuva: Veikko Koivula

MOVAX™

MEKA

WWW.MEKA.EU

AP-TELA

VAAHTO GROUP

Täyden palvelun
autoliike.

KUOPION AUTO KAUPPA.fi

Kallantie 11, puh (017) 364 2211, avoinna ark. 8-17, la 10-14.

KUNTOUTUS-, HOITO- JA VIRKISTYMISPALVELUA SOTIEMME VETERAANEILLE

Saarenvireen kuntoutuslaitos on rakennettu Sotiemme veteraaneille, jotka ovat taistelleet isänmaamme puolesta. Tarjoamme laadukasta kuntoutusta yksilöllisesti ja joustavasti toimintakykyne huomioiden.

Kuntoutusjakso Saarenvireessä sisältää monipuolisia toimintakykyä ja omatoimisuutta tukevia palveluja:

- viihtyisä ja turvallinen ympäristö
- monipuolinen ohjelma
- ammattitaitoinen hoitohenkilökunta
- apunasi ympäri vuorokauden
- yksilöllinen hoiva ja huolenpito
- maittava kotiruoka
- kodikas ilmapiiri
- oma lääkäri

Kunniakansalaistemme kuntouttaminen on ollut päätehtävämme jo yli 20 vuotta ja tätä työtä jatkamme edelleen!

Ota yhteyttä ja kysy lisää puh, (016) 226 4400 | www.saarenvire.fi

TERVETULOA
kuntoutumaan
Saarenvireeseen
Tornioon!

SAARENVIRE®

Tornion Sairaskotisäätiö
Pitkäkatu 7, 95400 Tornio
saarenvire@saarenvire.fi

Tuemme veteraanien kotona selviytymistä monin eri tavoin

Tule tutustumaan !

Sosiaalityöntekijä tietää
varaustilanteestamme,
puh. 014 -690 606

HYVÄN JOULUN TOIVOTUKSIN

www.keski-suomensairaskotisaatio.fi

Padasjoen veteraanit juhlivat 45 vuottaan

Padasjoen Sotaveteraanien 45-vuotisjuhla alkoi 21.10. juhlamessulla Padasjoen kirkossa, jossa saarnasi

kenttäpiispa **Pekka Särkiö**. Yli 200-henkinen juhlayleisö sai Kullasvuoren koululla pöytiin tarjoiltuna lihasoppalounaan.

Kenttäpiispa Pekka Särkiö ja isänsä, kenraali Hannu Särkiö, joka on syntynyt Padasjoella.

Juhlan tervehdyssanat esitti yhdistyksen puheenjohtaja **Heikki Hokka**. Rintamatunnuksen omaavia veteraaneja on Padasjoella enää 26. Puoliso- ja leskijäsenten määrä kuten myös tukijäsenten osuus sen sijaan on kasvanut.

Padasjoen kunnan tervehdyksen juhlaan toi kunnanhallituksen puheenjohtaja **Antti Räsänen**: ”Joukkonne on harvareva ja siksi jokaiseen tapaamiseen liittyy myös haikeutta. Tästä syystä jokainen veteraanitapaaminen ja myös tämä juhla on erityisen arvokas”. Räsänen uskoo, että tieto veteraanisukupolven kohtaloista on välttämätön tietopääoma tulevaisuuden vastuunkantajille. Lahden Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Jukka Simola** toi omassa puheenvuorossaan esille saman; veteraanien urakka on pian loppuun saatettu, ja on nuorempien vuoro tarttua toimeen ja saattaa veteraanityö tulevienkin sukupolvien tietoisuuteen.

Juhlapuheen piti FM **Mari Pulkkinen**. 35 vuotta täyttävän naisjaoston puheenjohtaja **Eira Häkkä** muistutti lopuksi, että veteraanityö siirtyy pian perinneyhdistykselle.

Teksti ja kuva: Jaana Tanner

SUOMEN RATSASTAJAINLIITTO RY
FINLANDS RYTTFÖRBUND RF.

Radiokatu 20, FIN-00093 SLU, puh. 09-229 4510, fax 09-149 6864
Sähköpostiosoite: ratsastus@ratsastus.fi Internetsivut: www.ratsastus.fi

KUUNTELE RADIO DEI

	taajuus	kaapelissa
Oulu	106,9	94,1
Rovaniemi	93,4	96
Lahti	106,4	99,1
Helsinki	89,0	101,9
Turku	107,3	99,4
Tampere	98,8	87,5
Lohja	107,2	
Kokkola	104,3	88,9
Keski-Suomi	94,1	93,4
Espoo	103,1	

USKO AINOASTAAN
JEESUKSEEN PELASTAA

	taajuus	kaapelissa
Hämeenlinna	105,9	103,6
Pohjanmaa	89,4	102,7
Kuopio	106,1	103,3
Satakunta	95,7	94,4
Pohjois-Karjala	107,4	89,5
Mikkeli	87,8	105,0
Savonlinna	91,3	
Lappeenranta ja Imatra	96,0	
Kouvola	96,2	

Insinöörioppilastalo Oy

Tampere
Isännöitsijä Matti J. Mäkelä
0400-637 402

PHOENIX CONTACT
INSPIRING INNOVATIONS

**Hyvästä yhteistyöstä
kiittäen toivotamme
Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta vuotta**

4+ PALVELUT

HYVINVOINTIA KOTIIN

Kokonaisvaltaiset kotipalvelut:

- hoito ja hoiva
- siivous
- piha- ja puutarhatyöt

Puh. 020 793 1444

Sotakorvausaikaa ja sen merkitystä muisteltiin

Vuosi 1952 muistetaan ensisijaisesti Helsingissä pidetyistä kesäolympialaisista. Silloin tapahtui toki muutakin huomionarvoista. Syyskuussa höyrysi mm. viimeinen juna itään, viimeinen juna, joka oli lastattu täyteen Neuvostoliittoon meneviä sotakorvaustuotteita. Tapauksen johdosta - ei varmaankaan kannata sanoa kunniaksi - järjestettiin marraskuun 7. päivänä Helsingissä seminaari nimellä "Sotakorvauksista 60 vuotta".

Arvovaltaisessa seminaarissa - järjestäjänä valtioneuvoston kanslia ja Helsingin yliopisto - muisteltiin monella suulla sotakorvausten historiallista taustaa, sotakorvaustuotantoprosessia ja sen yhteiskunnallisia vaikutuksia ja korvausten vaikutusta Suomen sodanjälkeisen teollisuuden kehittymiseen. Kansleri **Ilkka Niiniluodon** avaussanojen jälkeen valtiovalan tervehdyksen esitti pääministeri Jyrki Kataisen ollessa estyneenä maa- ja metsätalousministeri **Jari Koskinen**. Hän loi puheessaan tiiviin katsauksen tähän nykypölylle melko tuntemattomaksi jääneeseen tapahtumakokonaisuuteen. Suomi tuotti lyhyessä ajassa aluksi ylivoimaisen suurlta tuntuneen määrän koneita ja muuta tavaraa korvaukseksi Neuvostoliitolle aiheutetuista sotavahingoista. Se meni vastikkeetta tukemaan sodan voittaneen osapuolen kansantaloutta. Tavaramäärän rahalliseksi arvoksi sovittiin 300 milj. dollaria, mutta määrä nousi kurssimuutosten takia yli 500 milj. dollarin ja oikeasti määrä nousi vieläkin suuremmaksi, kun tuotteet arvioitiin käyvän hinnan mukaan, arvioijana tavarantoimittaja.

Ministeri Koskisen puheessa korostettiin sitä, että urakasta selvittiin, kun oli pakko selvittää ja sanoa "pakko" korostivat useat muutkin esitelmöitsijät,

joihin kuului mm. järjestävää tahoa edustaneet prof. **Henrik Meinander** ja dos. **Hannu Rautkallio**.

Kilpailukykyä ja uutta teknologiaa

Sotakorvaustavaroiden valmistajan näkökulmasta kertoi vuorineuvos **Tauno Matomäki**. Hänen mukaansa tuotantoprosessi kehitti suomalaisen teollisuuden selviytymis- ja kilpailukykyä ja ohjasi sitä rationaalisuuteen.

Neuvostoliittolaista näkökulmaa toi esiin Venäjän tiedeakatemian tutkija, tohtori **Tatjana Androsova**. Maa tietysti hyötyi saamistaan tavaroista arkipäivän tasolla, mutta myös niin, että se pystyi hyödyntämään omassa tuotekehittelyssään korvaustavaroiden mukana tullutta länsimaista teknologiaa.

Sotakorvaustuotteet valmistivat pääasiassa samat miehet, jot-

ka olivat viisi vuotta puolustaneet rintamalla siihen mennessä rakennettua yhteiskuntaa. Aikamoinen voimanponnistus näiltä miehiltä - tämän päivän sotaveteraaneilta - tehdä oman maan jälleenrakentamisen ohella tavaraa seitsemän vuoden ajan vielä naapurimaankin hyväksi. Siitäkin selvittiin, kun oli "pakko", vaihtoehtona venäläisten suorittama teollisuuden tuotantokoneistojen haltuunotto, millä uhattiin, ja maan miehitys.

Edellä mainittujen lisäksi tilaisuudessa esiintyivät prof. **Sakari Heikkinen**, vuorineuvos **Ole Johansson**, dos. **Eino Ketola**, filtri **Kari Ketola**, puh. joht. **Lauri Lyly**, tutk.joht. **Douglas Selvage** ja dos. **Pekka Sutela**.

Tilaisuudessa valiteltiin sitä, että sotakorvausajasta ei ole juuri tutkimuskirjallisuutta. Todetakaan, että tänä syksynä on aiheesta ilmestynyt kirja nimeltä *Maa, joka maksoi velkansa, Suomen sotakorvaukset 1944-1952*. Jukka Vesterisen kirjoittamassa mielenkiintoisessa, asiapitoisessa kirjassa on 175 sivua ja runsas, tiiviisti aiheeseen liittyvä aiemmin julkaisematon kuvitus.

Esko Vuorisjärvi

Sotakorvaustuotteita oli yli 200. Tässä 10 esimerkkiä toimitetuista määristä.

Ketjuja sahatavaran vierittämistä varten	6157 tonnia
Haponkestäviä pumppuja	1 128 kpl
Moottoreita 100 Kw asti	27 431 kpl
Vannesahan teriä	20 000 metriä
Puisia merikuunareita purjeilla ja moottorilla 300 tonnia	200 kpl
Koottavia puutaloja	400 000 m2
Sahatavaraa	1 105 797 m3
Lankarullatehtaita, vuosituotanto 500 milj. rullaa	1 kpl
Puutalotehtaita, täydellinen voima-asemineen	9 kpl
Meriproomuja 3000 tonnia	30 kpl

DirektMedia 121

VETREA
TEKEE HYVÄÄ

*Leppoisaa
joulunaikaa
ja mitä
parhainta
uutta vuotta!*

Vetrea Terveys Oy
Iisalmi—Joensuu—Siilinjärvi
Puh. 020 775 1360

Hoiku, Virkistystä ja Hyvää Oloa Haminasta !

Meiltä saat:

- laadukkaat fysioterapiapalvelut
- majoituksen viihtyisissä, turvallisissa tiloissa
- maistuvaa ruokaa aamusta iltaan
- virkistävää vapaa-ajan ohjelmaa ja askartelumahdollisuuden

Asiakkaat kiittävät:

- talon iloista ilmettä
- auttavaista ja opastavaa henkilökuntaa; asiakas kohdataan yksilöllisesti

Arvomme ovat terveellä, veteraanien tekemää työtä arvostavalla pohjalla.

Haminassa olet Hyvissä Käsissä !

HOIKU
KYMEN HOITO- JA KUNTOUTUSKESKUS

Kokkokallionkatu 2, 49400 HAMINA
Puh. 020 7761 700
www.hoiku.fi
neuvonta@hoiku.fi
etunimi.sukunimi@hoiku.fi

Oy Puhois Ab

Suurkiitokset Teille Sotaveteraanit!

Raimo Hakkarainen Oy

Mustijärventie 25, Ruutana
puh.03-358 3100

www.tstopehkonen.fi

DUODECIM

Kaikki terveydestä – www.terveysportti.fi

Hyvän Palvelun Koti

Tarjoamme palveluja vanhuksille, sotainvalideille ja vammaisille 20 vuoden kokemuksella:

- Lyhyt- ja pitkäaikaista kuntouttavaa ja ennaltaehkäisevää asumispalvelua kodinomaisissa olosuhteissa
- päivätoimintapalvelua
- ammattitaitoisen henkilökunnan hoitoa ja huolenpitoa

Soita tai tule käymään kerromme lisää!

Pyhäsalmen

PALVELUKOTI

JAATINEN OY

Toipilapolku 4 86800 Pyhäsalmi p. 08-782 210
www.palvelukotijaatinen.fi

Pohjois-Pohjanmaan veteraaniväkeä neuvonpidossa

Pohjois-Pohjanmaan sotaveteraanipiirin neuvottelupäivät pidettiin Oulun Edenissä 7.-8. marraskuuta. Esillä oleviin asioihin kuuluivat muun muassa perinnekautteen siirtymisen valmistelu sekä veteraanien sosiaalisten etuuksien ja palvelujen järjestämiseen liittyvät kysymykset.

Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön puheenjohtaja **Pirkko Kuorehjärvi** kertoi järjestön uudesta toiminnanjohtajasta ja päivä kuntoutusta varten saadusta avustuksesta sekä Tammenehjän Perinneliiton naisten työryhmän työstä.

Piirin perinneyhteyshenkilö **Paavo Kurttila** kertoi perinnekautteen siirtymiseen liittyvistä valmistelutöistä. Tärkeintä on edelleenkin sotaveteraanien huoltotyön jatkuminen, sen rinnalla tehdään perinnetyötä. Kurttilan mukaan ei ole järkevää, jos jokainen sotaveteraaniyhdistys muuttuisi perinneyhdistykseksi tai lopettaisi toimintansa. Pohjois-Pohjanmaan sotaveteraaniyhdistyksistä lähes kaikki ovat jo valinneet oman perinneyhteyshenkilönsä.

Alustavan perinnetyön mallin mukaan Pohjois-Pohjanmaan eri puolille voitaisiin luoda viisi alueellista perinnetyön yhdistystä, joihin toimintansa lopettavat yhdistykset voisivat aikanaan liittyä. Kurttilan mukaan myös rintamaveteraani-

en ja sotainvalidien yhdistykset voisivat halutessaan liittyä alueellisiin perinnetyön yhdistyksiin. Lähikuukausien aikana Kurttila käy pitämässä yhteis- palaverit jokaisen alueen edustajien kanssa.

Sosiaalisihtööri **Anni Grundström** antoi puheenvuorossaan runsaasti tietoa veteraanien sosiaalisten kysymysten hoitamisesta ja kotiin suunnattavien palvelujen järjestämisestä. Sotaveteraanipiirien sosiaalineuvojien sekä yhdistysten veteraaniasiamiesten tehtävät ovat entisestään korostuneet tiedottamisessa ja yhteyksien hoitamisessa kunnallisten viranomaisten suuntaan. Grundström korosti sotaveteraanijärjestön vastuuta epäkohtien ja ratkaisumallien esil-

letuomisessa ja vaikuttamista päättäjiin.

Hengellisestä toiminnasta raportin esitteli **Paavo Pikkuaho** ja keräysasioita esitteli **Antti Pesälä**.

Liittokokousvalmistelut vauhdissa

Oulussa 11.-12. kesäkuuta 2014 järjestettävien Sotaveteraaniliiton liittopäivien valmisteluita kertoi tapahtuman pääsihteerin tehtävät vastaanottanut **Terho Lipsonen**. Järjestelytoimikuntaa johtaa **Aarno Strömmer** ja varapuheenjohtajana on Paavo Pikkuaho. Päivien tapahtumapaikka on Ouluhalli.

Teksti ja kuva: Pekka Koivisto

Aarno Strömmer jakoi Martti Lamminahon avustamana joukon huomionosoituksia, joita saivat vastaanottaa (oik.) Ahti Karvonen, Anja Lämsä, Pertti Hankonen ja Anja Halmetoja.

Monitoimivaikuttajalle kultainen ansioristi

Lahden piirin hallituksen kokouksen yhteydessä luovutettiin huomionosituksia.

Manne Saloselle luovutettiin Sotaveteraanien kultainen ansioristi. Hän on vaikuttanut ratkaisevasti siihen, että erityisesti Lahden alueella, mutta myös muualla Suomessa sotiemme veteraanit kutsutaan kunniavieraiksi useisiin urheilutapahtumiin. Monilla paikkakunnilla on lisäksi erillinen sotaveteraanikatsomo.

Sotaveteraaniliiton ansiomitali luovutettiin **Antti Havialle**, **Mikko Myllykankaalle**, **Olli-Pekka Peltolalle** ja **Kari Vedenpäälle**.

Teksti: Pertti Vesenterä

Kuva: Risto Kajaste

Kuvassa palkitut (vas.) Manne Salonen, Antti Havia, Mikko Myllykangas, Olli-Pekka Peltola ja Kari Vedenpää.

Varsinais-Suomen naisjaostot seminaarissa

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin naisjaostojen johto kokoon-tui laivaseminaariin lokakuun lopulla. Päivän tärkeänä aiheena olivat etuudet ja avustukset, joista alustivat Naisjärjestön puheenjohtaja **Pirkko Kuorehjärvi** ja Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja **Osmo Suominen**.

Teksti ja kuva:
Osmo Suominen

Piirin naistoimikunnan puheenjohtaja Mirja Läärä toivottaa osanottajat tervetulleiksi.

Varsinais-Suomessa seminaaripäivä

Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiri vietti perinteistä syysseminaarina Maskun Kiisan Pirtillä 15.11. Sotaveteraaniliiton sosiaalisuhteeri **Anni Grundström** luennoi ajankohtaisista asioista tarkkaavaisille kuulijoille, joita paikalla oli runsaat 100.

Anni Grundström alusti seminaarissa.

Rosvopaistitapahtumia 2013

Finnairin lentävän henkilökunnan ja Puolustusvoimien kanssa jatketaan ensi vuonna rosvopaistitapahtumien järjestämistä. Tapahtu-

mapaikkakunnat ja -ajat ovat alustavasti seuraavat: Oulunkylä 31.5. Hämeenlinna 23.5. Vekaranjärvi 14.6. ja ja Dragsvik (mahdollinen 7.6.) sekä

Kuopio ja Oulu elokuussa.

Tapahtumapaikat ja -ajat varmistuvat lopullisesti helmikuussa.

RUK:n kenraalikurssit Katajanokalla

Niinisalon veteraanikurssi - RUK 48 12.7.-8.11.1940 - oli jo kuummen kerran kummikurssi RUK 148 Nuijamiesten vieraina vuosipäivälounaalla, isäntänä nyt ylijohtaja **Esa Härmälä** (TEM) Paikalla oli vielä kaksi veteraania ja neljä Nui-

jamiestä. Nuijamiehet-kurssilta on neljä kenraalia, joista lounaalla puolustusvoimauudistuksesta kertoi vara-amiraali **Juha Rannikko** (PE).

Teksti: Pekka Jokela
Kuva: K.E. Koskinen

Vas. RUK 48:n Matti Niemi, Sargit ja Walter Breitenstein, takana vas. RUK 148:n Juha E Tetri, Juha Rannikko, Juhani Wiio ja Esa Härmälä

Toiminnanjohtaja vaihtuu

Kaatuneitten Omaisten Liiton toiminnanjohtaja Jarmo Hietanen

Kaatuneitten Omaisten Liiton toiminnanjohtajana on 15.11.2012 aloittanut ekonomi Jarmo Hietanen (55). Samalla hänet on nimitetty Huoltoviestin päätoimittajaksi 2013 alusta.

Lähes 7 vuotta toiminnanjohtajana toiminut Leena Mankkinen siirtyy eläkkeelle tammikuussa 2013.

**KUN HALUAT HYVÄÄ
TILAUSAJOPALVELUA
SOITA**

P. Tyllilä Linja Oy.

Hyljekuja 6, 02270 ESPOO
(09) 888 1269 tai 888 1312

SOTAINVALIDI- JA VETERAANIKUNTOUTUSTA
laitos-, päivä- ja avokuntoutusta
Veteraanipolku 3, 13600 Hämeenlinna
Puh. 03-5706 100, fax 03-5706 119
www.ilveskoti.com

Hammaslääkäri
A S E M A

Espoo/Leppävaara p. 5123500

OULUNKYLÄN SAIRASKOTISÄÄTIÖ
OULUNKYLÄN KUNTOUTUSSAIRAALA
Käskynhaltijantie 5, 00640 Helsinki
Puh. (09) 752 712

Tarjoamme veteraanikuntoutusta:

Avokuntoutus

Yhteydenotot puh. (09) 7527 1546

Laitos- ja päiväkuntoutus

Yhteydenotot puh. (09) 7527 2026

- Käyntipäivinä mahdollisuus osallistua liikuntaryhmiin ja valvottuun uintiin sekä saunaan.
- Lisäksi ruokailumahdollisuus. Keittiöstä voi ostaa mukaan myös valmisruoka-annoksen.

TERVETULOA!

www.okks.fi

Fazer

**Pirkanmaan
Avo-Asunnot Oy**
www.avoasunnot.fi

STEN
teräksellä tulokseen

Veteraanit tapasivat nuoria huippuampujia Tanhuvaarassa

Pohjois-Karjalan sotaveteraanit tutustuivat Tanhuvaaran liikuntaleirin yhteydessä ilma-aseammuntaan ja tapasivat samalla puolustusvoimain Lahden urheilukoulussa varusmiespalvelustaan suorittavia maamme nuoria edustusampujia. Ampumaleirille osallistuneiden varusmiesten ja -naisten tavoitteena on, että heidän nimiään löytyy tulevien kansainvälisten ampumakoisojen tuloslistojen kärkisijoilta.

Lähes tunnin kestäneen tapaamisen aikana veteraanit saivat monipuolisen tietoisuuden huippuampujien arkipäivästä.

Lahden urheilukoulun nuoret olivat Tanhuvaaran urheiluopis-

tolla hiomassa taitojaan kulu- van joulukuun aikana Kiinassa järjestettäviin sotilaiden MM-kilpailuihin. Mukaan kisamatkalle lähtevät maajoukkue- ja tulevaan olympiavalmennettaviin kuuluvat **Riikka Parviai- nen, Annika Sihvonen ja Katarina Långström**. Nuoresta iästään (19) huolimatta ryhmän jäsenillä on jo tällä hetkellä useita EM-arvokisamitaleita. Tyttöjen mukana Tanhuvaaran harjoitteluleirille osallistuivat myös yhdellä pisteellä Lontoon olympiakisoista karsiutunut kersantti **Juho Kurki** ja jo 10 MM-mitalia ja 15 EM-mitalia saavuttanut **Sami Heikkilä** (19).

Maamme ampujat ovat tuoneet kaikista kulu- van vuositu- tuhannen olympialaisista mitalin. Lontoossa ketju katkesi. Seuraavat olympialaiset järjestetään vuonna 2016 Rio De Janeirossa. Tavoite on, että tästä ampujaryhmästä löytyy silloin tarkkuutta palauttaa Suomi takaisin olympiamitalikantaan, toteaa nuoria valmentava Lahden urheilukoulun yliluutnantti **Marko Leppä**.

Leppä toimii myös puolustusvoimain pistooliampujien ja Suomen ampumaurheiluliiton laji- valmentajana.

Ampujat veteraanien tentissä

Veteraanien tenttiin ”joutu- neet” nuoret kertoivat harjoittele- vansa ammuntaa noin 300 tehotuntia vuodessa. Fyysisen kunnon ylläpitoon käytetään vuodessa noin 200 tuntia, sillä ammun- nassa hyvään menestykseen tarvitaan sekä tark-

kuutta että hyvää kisakuntoa ja hermojen hallintaa.

Ammunta vie opiskelun rinnalla lähes kaiken vapaa-ajan. Muu harrastustoiminta jää vähemmälle ja on lähinnä ammun- taa tukevaa, kertoo Annika Sihvonen. Annika on uusi ylioppilas, eikä kilpa-ammun- nan viemä aika näy heikentä- västi todistuksen arvosanoissa.

Liitto kustantaa edustus- matkat mutta harjoittelu tapah- tuu pääsääntöisesti ampujan ja vanhempien kustantamana. Varusteet, ase mukaan lukien, maksavat noin 3500 euroa ja vuosiharjoittelukulut lähente- levät 10 000 euroa.

Sponsoreiden tuki on kus- tannuksista minimaalinen. Osaltaan tähän vaikuttaa vali- tettavat ampumatragediat, joil- la todellisuudessa ei ole mitään tekemistä ampumaharrastuk- sen kanssa, valmentaja Leppä tilittää.

Puolustusvoimien Lahden urheilukouluun ja siellä val- mennettavien ryhmään pääse- minen on sekä ajankäytön että kustannusten osalta merkittä- vä. Varusmiesaikana ampujille järjestetään 5–6 viikon mittai- ta leiriä. Valmentajan laatima leiriohjelma muodostuu pää- osin ammunasta ja monipuol- lisesta liikunnasta kuten uin- nista, sauvakävelystä ja kunto- salista. Riittävä lepo on myös tärkeää.

Tanhuvaaran urheiluopis- to tarjoaa kilpa-ampujille erin- omaiset harjoittelupuitteet. Siksi Lahden urheilukoulun ampumaleirit pidetään pää- sääntöisesti Tanhuvaarassa, Marko Leppä kertoo.

Nuoret ampujat esittivät tarkkuustaitojaan veteraanien seuratussa monitoreista lauka- usten osumia, pääsääntöisesti eriasteisia kympejä. Ammun- ta innosti veteraaneja ja nuor- ten nimiä raapustettiin jälki- seurantaa ja kilpailumenestystä varten muistilappuihin. Tyttö- jen osalta nimelistaa vertaillaan näinä päivinä Etelä-Kiinassa järjestettävien sotilaiden MM- kilpailujen tulostilastaan. Kiinan kisa ammutaan ruutiaseella 60 ls makuu ja 3x20 asentokilpai- luna.

Teksti ja kuva: Risto Alanko
P-K:n sotaveteraanipiirin sosiaalineuvoja

*Mottimerkki,
talkoohengessä sotiemme
sankareiden puolesta*

**Osta Mottimerkki
R-kioskilta tai
veteraanit.fi**

Sota-aikana Suomi oli kirjaimellisesti motissa – myös kotirintamalla. Vuosina 1942–44 suomalaiset hakkasivat talkoilla yli 3 miljoonaa halkomottia, jotta ankarasta polttopuupulasta selvitettiin. Halkomottien teosta sai tunnustukseksi rautaisen kirvesmerkin.

Mottimerkki on taottu tarkasti alkuperäisen kirvesmerkin mukaan.

Merkin hinta on 25 €. Myyntituotto käytetään itsenäisyytemme puolustajien, nykyisten sotiemme veteraanien kotona asumisen tukemiseen.

Sotiemme veteraanit kiittävät.

R kiosk

**SOTIEMME
VETERAANIT**
VETERANERNA FRÅN VÅRA KRIG

www.veteraanit.fi

”Pikkutietoutta kauniista Karjalasta” Raivolan lehtikuuset

Historia tietää kertoa, että Venäjän mahtava tsaari Pietari teki paljon matkoja laajassa valtakunnassaan ja matkusteli myös muualla Euroopassa uutta oppiakseen. Erityisesti häntä kiinnosti laivanrakennustekniikka, koska hän halusi valtakunnastaan myös merkittävän merivallan. Pietari kuitenkin kuoli 1726 ennen tuon tavoitteen saavuttamista, mutta taivote jäi elämään.

Venäjän Amiraliteetin kollegio keskusteli yllä mainittuna vuonna siitä, miksi vasta valmistuneet laivat lahosivat nopeasti ja menettivät laatunsa. Syyksi havaittiin laivanrakennuspuiden valikoimaton kaato kesällä sekä puiden ikä ja kunto, joita ei osattu määrittellä kasvun merkeistä. Tiedettiin, että ulkomailla - etenkin Saksassa - laivanrakennuspuut

kaadettiin talvella valitsemalla kaadettaviksi vain tietyn ikäiset puut. Niinpä päätettiin kutsua Saksasta Pietariin asiantuntijoita, jotka tietäisivät, milloin olisi parasta kaataa laivojen rakennuspuiksi tarvittavat rungot sekä tietäisivät puun iän ja lujuuden määrittelyn, jotteivät puut lahoaisi liian nopeasti. Saksasta saapuikin kahden muun asiantuntijan kanssa Ferdinand Gabriel Vokel, joka kokeneimpana jäi Pietariin Hänen Majesteettillisen Ylhäisyytensä metsänhoitajaksi. Vokel luetteloi laivanrakennusteollisuuteen sopivat metsät laajalla alueella lähinnä Pohjois-Venäjällä, hankki siemeniä, kasvat ti taimia sekä hoiti taimistoja tehden samalla kokeita ja tutkimuksia.

Vuoteen 1735 mennessä Vokel määrittä joitakin alueita sopiviksi puiden kasvattamiseen.

Tutkimusten jälkeen vuonna 1738 Vokel löysi Karjalankannakselta sopivan paikan lehtikuusen viljelylle. Paikka oli aikaisemmin ollut peltoa Lintulanjoen loivaa rinneseutua seuraillen joen vasemmalla rannalla. Mainitaan, että myös tsaari Pietari oli todennut paikan erinomaisen sijainnin ja käskennyt istuttamaan sinne Kronstadtin telakan laivanrakennukselle sopivia puita.

Lintulan ensimmäinen lehtipuulehto perustettiin Vokelin toimesta toukokuussa 1738. Alue oli liki 2 hehtaaria ja alueelle kylvettiin Arkangelista saadut siperialaisen lehtikuusen siemenet. Myöhemmin puut nimettiin Sukatsevin lehtikuusiksi. Monen maanparannustoimenpiteen jälkeen metsitys onnistui hyvin. Viidessä vuodessa ensimmäiset istutetut taimet olivat saavuttaneet

jo 1,22 metrin keskimääräisen pituuskasvun ja tiheän kasvuston. Toisella istutusalueella monet nuoret taimet olivat talloituja ja kuivuneita, sillä ”alueelle oli päästetty rakuunaosaston hevoslauma”. Istutukset jatkuivat ja vuonna 1773 noin 12 hehtaarin alueella ja aina vuoteen 1840 asti istutuksia laajennettiin kymmenillä hehtaareilla.

Suomen itsenäistyttyä 1917 suomalaiset metsänviljelijät jatkoivat lehtikuusien viljelyä kylvämällä siemeniä, mutta tämä ensimmäinen yritys epäonnistui, mutta myöhemmin istutetut taimet noin 14 hehtaarin alalle menestyivät. Kaiken kaikkiaan Raivolan lehtikuusilehto käsittää yli 350 hehtaaria. Puiden keskimääräinen läpimitta on liki 56 senttimetriä (tilasto v. 2000) ja keskipituus hiukan alle 42 metriä. Vanhimmat puut ovat yli 250-vuotiaita, ja joukos-

sa on tavattu jopa 50-metrisiä puita. Tänäpäen alue on suojelualue, jossa voi liikkua ja ihaila mahtavia puita. Vokelin työ on kantanut hyvää hedelmää, vaikkei Raivolan lehtikuusia enää tarvitakaan laivojen rakentamiseen, kun metalli voitti puun.

Todettakoon lopuksi, että suomalaiset löysivät käyttöä Raivolan lehtikuusille jatkosodan aikana. Nimittäin kenraalimajuri Aaro Pajarin rakennuttama Kivennavan kirkko oli rakennettu Raivolan lehtikuusista. Kirkon edessä oli 36 metriä korkea risti myös Raivolan lehtikuusipuusta.

Lähde: G.I. Redjko, Raivola-Rostsi-no, historia ja ihmiset. Luku Lintulan laivastolehtikuusilehto, Viipuri 1999. Suom. Sergei Kirtola, Juva 2000.

Anssi Vuoremaa

Kesällä saunavihtoja ja syksyllä hirvisoppaa

Vihtoja syntyy rivakalla otteella koskenpääläisten käsissä.

Koskenpään vihtataloihin osallistuvat veteraanitkin voimiensa mukaan ja perinnettä siirretään. Hirvisopan jakaminen lähti liikkeelle Juha Töyryn ideasta. Hän oli useana vuonna puhunut, että haluaisi tarjota veteraaneille hirvikeittoa. Tilaisuutta oli suunniteltu seurakuntatalolle, mutta siihen tuli monenlaisia esteitä mm. keittion käytössä. Huoli oli myös siitä, että yhteiseen tilaisuuteen tuskin puolet Koskenpään veteraaneista olisi voinut tulla mukaan. Niinpä tehtiin uusi suunnitelma. Hirviseurueen peijaiset olivat huhtikuussa 2012 ja sen jälkeen toukokuussa keittoprojekti toteutettiin.

Mirjam Töyry päätti poikansa kanssa, että keittoa kei-

tetään niin paljon, että kaikki Koskenpäällä asuvat veteraanit puolisoineen ja lesket saavat sen kotiin vietynä.

Mirjam keitti muutaman kerran ison keiton, joihin Juha antoi lihat omasta pakastimestaan. Käyntipaikkoja tuli n. 40. Reitti suunniteltiin siten, että jokainen sai keittionsa samana päivänä, kun se oli keitetty.

Mirjam Töyry on myös vapaaehtoinen veteraaniihdys henkilö yhdistyksessä ja ollut mukana veteraanityössä yli 30 vuotta.

– Projekti oli hyvin antoisa, tosin olisi ollut mukava viipyä pitempään, mutta samalle päivälle oli pakko järjestää useampi vierailu keiton säilymisen takia. Kotikäyntien yhteydessä

tuli samalla selvitettyä jokaisen tilanne kotioiloissa ja mahdolliset avun tarpeet. Nuoria ihmisiä pitäisi saada enemmän mukaan tällaiseen talkootyöhön. Ideoita löytyy varmasti, jos on tekijöitä. Oma poikani on kasvanut veteraanityön hengessä, koska hän on ollut jo pienestä poikana mukana jakamassa joulupaketteja ja joululehtiä veteraaneille. Ehkä siitä on itänyt halu tehdä itsekin jotain veteraanien hyväksi, kertoi Mirjam.

Hän korostaa sitä, että vaikka hänelle usein sanotaan, että on helppo toimia pienessä yhdistyksessä, ei se hänen mielestään pidä paikkaansa. Isommissa yhdistyksissä on vastavasti enemmän toimijoita ja tukihenkilöitä, joten tämä on vain tahto- ja järjestelykysymys, miettii tämä ”puuhanainen”. Koskenpäällä on tarkoitus tehdä ainakin kerran vuodessa kattava kierros veteraanien ja leskien luona. Mirjam uskoo, että halukkaita talokoolaisia löytyy.

Nyt ainakin tuli iloista mieltä puolin ja toisin, joten tällä mallilla Koskenpään kannattajajäsenet haastavat muita yhdistyksiä talkoisiin.

Anni Grundström

*”sillä jos sinä tunnustat
suullasi Jeesuksen Herraksi
ja uskot sydämessäsi,
että Jumala on hänet
kuolleista herättänyt,
niin sinä pelastut”*

Room. 10:9

SOPVALM
METALLIN ALIHANKKIJAT

Paperi-insinöörit
Pappersingenjörerna
Paperengineers`association ry

Hyvää Joulua toivottaa !
KITINKANNUS

Kuntien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

Alavieskan
kunta

Asikkalan kunta

Askolan
kunta

Auran kunta

Enontekiön
kunta

Eurajoen
kunta

Hailuodon
kunta

Hattulan
kunta

Hausjärven
kunta

Heinäveden
kunta

Hirvensalmen
kunta

Hollolan kunta

Hämeenkosken
kunta

Hämeenkyrön
kunta

Iitin kunta

Ilmajoen
kunta

Inarin kunta

www.isokyro.fi

Jalasjärven
kunta

Jokioisten
kunta

www.jokioinen.fi

Joroisten
kunta

Juuan
kunta

Jämijärven kunta

Karvian kunta
www.karvia.fi

Keiteleen kunta

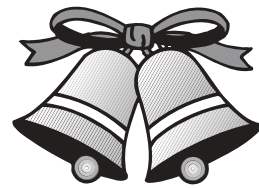
www.kimitoon.fi | www.kemionsaari.fi

Kempeleen
kunta
www.kempele.fi

Kuntien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

 Kerimäen kunta	 Kihniön kunta	 Kiimingin kunta
 Kirkkonummen kunta Kyrklätts kommun	 Kivijärven kunta	 Kolarin kunta
 Kontiolahden kunta	 Kruunupyyn kunta	 Kuhmoisten kunta
 Kuortaneen kunta www.kuortane.fi	 Kyyjärven kunta	 Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta! Kärkölä Maailla, meidän kaupungissa
 Lapinjärven kunta Lappträsk kommun	 Lapinlahden kunta	 Lavian kunta
 Lemin kunta	 Lempäälän kunta	 Leppävirran kunta
 Lestijärven kunta	 Liedon kunta www.lieto.fi	 Limingan kunta
 LIPERIN KUNTA www.liperi.fi	 Luhangan kunta www.luhanka.fi	 Lumijoen kunta
 Luumäen kunta	 MALAX MAALAHTI	 MASKUN KUNTA
 Muhoksen kunta	 Multian kunta	 Muonion kunta

Kuntien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

Mustasaaren kunta
Korsholm kommun

Mäntsälän
kunta

Nousiaisten
kunta

Nummi-Pusulan
kunta

Oripään
kunta

Padasjoen
kunta

Parikkalan
kunta

Pelkosenniemen
kunta

Pellon kunta

Perhon kunta

Petäjäveden
kunta
www.petajavesi.fi

Pihtiputaan
kunta

Polvijärven kunta
www.polvijarvi.fi

Pornaisten
kunta

Punkalaitumen
kunta

PUUMALA
Saimaan kaunein

www.puumala.fi

Pyhtään kunta

Pyhäjoen
kunta

Pyhännän kunta

Rantasalmen
kunta

Rautalammin
kunta

Rautjärven
kunta

Ristiinan
kunta

Ruoveden
kunta

Ruskon kunta

Sallan kunta

Savitaipaleen
kunta

Sievin kunta

SIILINJÄRVI

Simon kunta

Kuntien Joulutervehdys Sotaveteraaneille

Sipoon kunta
Sibbo kommun

Sotkamon kunta
www.sotkamo.fi

Sysmän
kunta

Taipalsaaren
kunta
www.taipalsaari.fi

Taivalkosken
kunta

Tarvasjoen
kunta
www.tarvasjoki.fi

Tervolan kunta
www.tervola.fi

Tervon kunta

TOHMAJÄRVI
Rajattomat mahdollisuudet

Tuusniemen
kunta

Tyrnävän kunta

Töysän kunta
- hyvän tuurin kunta

Utajärven kunta

Vehmaan kunta
www.vehmaa.fi

Vesannon
kunta

Vetelin
kunta

Vieremän
kunta

Vihannin kunta

Vörå-Maxmo
kommun

Yli-Iin kunta

Ypäjän kunta

Hyvää Joulua Sotaveteraaneille
Säynätsalosta!
Nro 101

**Betoninkuljetus
M. Pohjolainen Ky**
Suonenjoki

Säkyän Metsätyö
Säkyä

Ympäristöhuolto Sovi Oy
Sonkajärvi, Vieremä

Kisat vähenevät, liikunta säilyy

Liikunta ja kisatoimikunta koontui Helsingissä 31. lokakuuta puheenjohtaja **Kalevi Raatikaisen** johdolla. Kokouksessa käsiteltiin liiton järjestämää kilpailutoimintaa ja kilpailijoiden palautteita kuluneelta vuodelta. Toimikunta kiittää kisan järjestäjiä samoin kaikkia kisoihin osallistuneita.

Hiihtäjien toiveiden mukaisesti kisat järjestetään ja Kauhavalle odotetaan hiihtäjiä. Toivottavasti saamme myös lunta!

Ilmakivääri- ja ilmapistooliamunta jatkuu Keski-Suomen Sotaveteraanipiirin järjestämänä kuten ennenkin ja keiloja kaadetaan Helsingissä alkusyksystä. Tarkempi aika

ilmoitetaan lehdessä 1/2013. Golfkisat jäävät historiaan, eli toimikunta esittää hallitukselle, ettei kisoja järjestetä tulevana vuonna.

Kisatoimikunta on seurannut kisojen veteraaniosanottajien määrää ja heidän vähentyessään ei liene taroituksenmukaista jatkaa kilpailutoimintaa kannattajajäsenille. Vuoden 2013 kilpailusäännöt vahvistaa liiton hallitus, mutta suuria muutoksia ei ole tulossa entisiin sääntöihin. Vahvistetut säännöt toimitetaan kisan järjestäjille vuoden 2013 alussa ja ne on luettavissa internet-sivuillamme.

Anni Grundström

Kilpailukutsu

Suomen Sotaveteraaniliiton ilma-asemestaruuskilpailut järjestetään kotiratakilpailuna 14.-21.4.2013

Kilpailulajit: Ilmakivääri 40 ls, henkilökohtainen sekä joukkuekilpailu. Ilmapistooli 40 ls, henkilökohtainen sekä joukkuekilpailu.

Kilpailuoikeus on sotaveteraaniihdistysten varsinaisilla jäsenillä. Ikään perustuva sarjajako on kilpailusäännöissä poistettu. Piirin joukkuetulokseen huomioidaan kussakin lajissa kolmen parhaan ampujan tulos.

Osanottomaksut: 15 euroa/laji/henkilö. Ei erillistä joukkuemaksua. Osanottomaksut tulee suorittaa ilmoittautumisen yhteydessä tilille Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri, K-S Op **FI26 5290 0240 0537 59**. Kilpailussa käytetään järjestäjien tauluja, jotka lähetetään leimattuina kilpailuun ilmoittautuneille joukkueille.

Kilpailuohjeet: Kilpailussa noudatetaan liiton hallituksen joulukuussa 2012 hyväksymiä kilpailusääntöjä sekä kilpailun järjestäjien tarkennuksia kilpailun järjestämisestä. Ilmoittautumisen yhteydessä tulee mainita, ammutaanko nauha- vai yksittäistauluihin.

Tiedusteluihin vastaa Timo Hakala puhelin 050 568 0396

Ilmoittautuminen: Ilmoittautuminen sekä tiedot yhteyshenkilöstä tulee lähettää viimeistään 22.3.2013 mennessä osoitteella: Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri, Vesankajärventie 131, 41940 Vesanka, sähköposti:keski-suomen.svp@sotaveteraaniliitto.fi

TERVETULOA

Keski-Suomen Sotaveteraanipiiri ry

Ugly Boy
Tammela

Tampereen Sähköpalvelu Oy

**Tampereen
KA-Remontointi Oy**
Tampere

Rokualla veteraanikuntoutusta jo vuodesta 1982. Tutusti ja turvallisesti.

Rokua Health -kuntokeskuksella on ansiokas historia ja osaaminen ikäihmisten kuntoutuksessa. Ikäihmisille on kehitetty mm. omia toimintakyvyn testausmenetelmiä ja kuntoutusmuotoja.

Ainutlaatuinen ympäristö yhdessä ammattitaitoisten kuntoutuspalveluiden kanssa takaavat parhaat mahdolliset tulokset kuntoutuksesta.

Lisätietoja: www.rokua.com/health tai 020 7819 277

Rokua
• health

Rokua health
Kuntoraitti 2, 91670 ROKUA
Puh. 020 7819 277
kuntoutus@rokua.com

lankapuhelimesta 8,28 snt /puh + 7 snt/
min, matkapuhelimesta 8,21 snt/puh +
17 snt/min, hinnat sis. alv. 23%

*Kuntoutusta
ja hyvinvointia
Ammattitaidolla*

Kilpailukutsu

Suomen Sotaveteraaniliiton hiihtomestaruuskilpailut pidetään 27-28.2.2013 Lentosotakoulussa Kauhavalla.

Opastus tieltä nro 63. Kilpailujen järjestäjänä on Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri.

Miehet:	Syntymävuosi	Naiset:	Syntymävuosi
	1916 ja vanhemmat		1920 ja vanhemmat
	1917-1918		1921-1923
	1919-1920		1924-1926
	1921-1922		1927-1929
	1923		1930 ja nuoremmat
	1924	Kannattajajäsenet sarjat, miehet / naiset	
	1925		1947 – 1942
	1926-27		1941 – 1937
	1928 ja nuoremmat		1936 – 1932

Matka: Kilpailumatka on kaikissa sarjoissa vajaa kolme kilometriä, hiihtotyyli perinteinen. Huomio! Jos jossakin sarjassa on alle kolme osanottajaa, niin sarjoja voidaan yhdistää.

Joukkuekilpailu: Tuloksiin huomioidaan 5 parhaan hiihtäjän sijoitus.

Kiertopalkinnon saa vuodeksi haltuunsa joukkue, jolla on pienin yhteenlaskettu viiden hiihtäjän sijaluku. Muutoin joukkuekilpailun tulokset lasketaan liiton sääntöjen mukaisesti.

Osanottomaksu: 15 €/kilpailija (sis. kilpailupäivän ruokailun) maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä tilille **FI95 5419 0120 0702 91**.

Ilmoittautuminen: Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiriin yhteisilmoituksena, mieluiten sähköpostitse **10.2.2013** mennessä: ep.sotaveteraanipiiri@netikka.fi

Ilmoittautumislomakkeet ja tarkempi kilpailuinfo lähetetään piireihin joulukuun aikana.

Tiedustelut: Pertti Kortensniemi puh 050 517 6396.

Iltajuhla 27.2. ja yöpyminen Kauhavan varuskunnan tiloissa.

TERVETULOA

Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri ry
Lentosotakoulu

Virkistä muistiasi

Tällä kertaa vanhoja sukulaisuusarvoituksia:

1. Isäsi poika, vaan ei ole veljesi?
2. Kumpi on lähempi sukulainen, veljen eukon anoppi vai tädin kummin kaima?
3. Hän on isän ja äidin lapsi, ei kuitenkaan kenenkään ihmisen poika. Kuka hän on?
4. Oli neljä munaa; tuli pappi rouvineen, lukkari tyttärineen, ottivat jokainen yhden ja yksi jäi, miksi?
5. Kaksi lasta, kaksi, emoa, kolme päätä kaikkienensa; ketä?
6. Yksi pois kahdesta, jää kolme?

Oikeat vastaukset sivulla 63

Sanakilpa

Lehdessä 5/2012 kilpailusanana oli ”Joulurauha”. Hyväksyttyjä sanoja löytyi 37 kpl, jotka ovat alla olevassa luettelossa:

Ahjo, alho, alus, aula, aura, (5)

Haju, halu, hara, harja, harju, hourula, hula, huuru, (8)

Jalas, jauho, joulu, juhla, junnu, juoru, (6)

Lahja, lahjus, lauha, loru, luoja, luulo, (6)

Ohra, orja, (2)

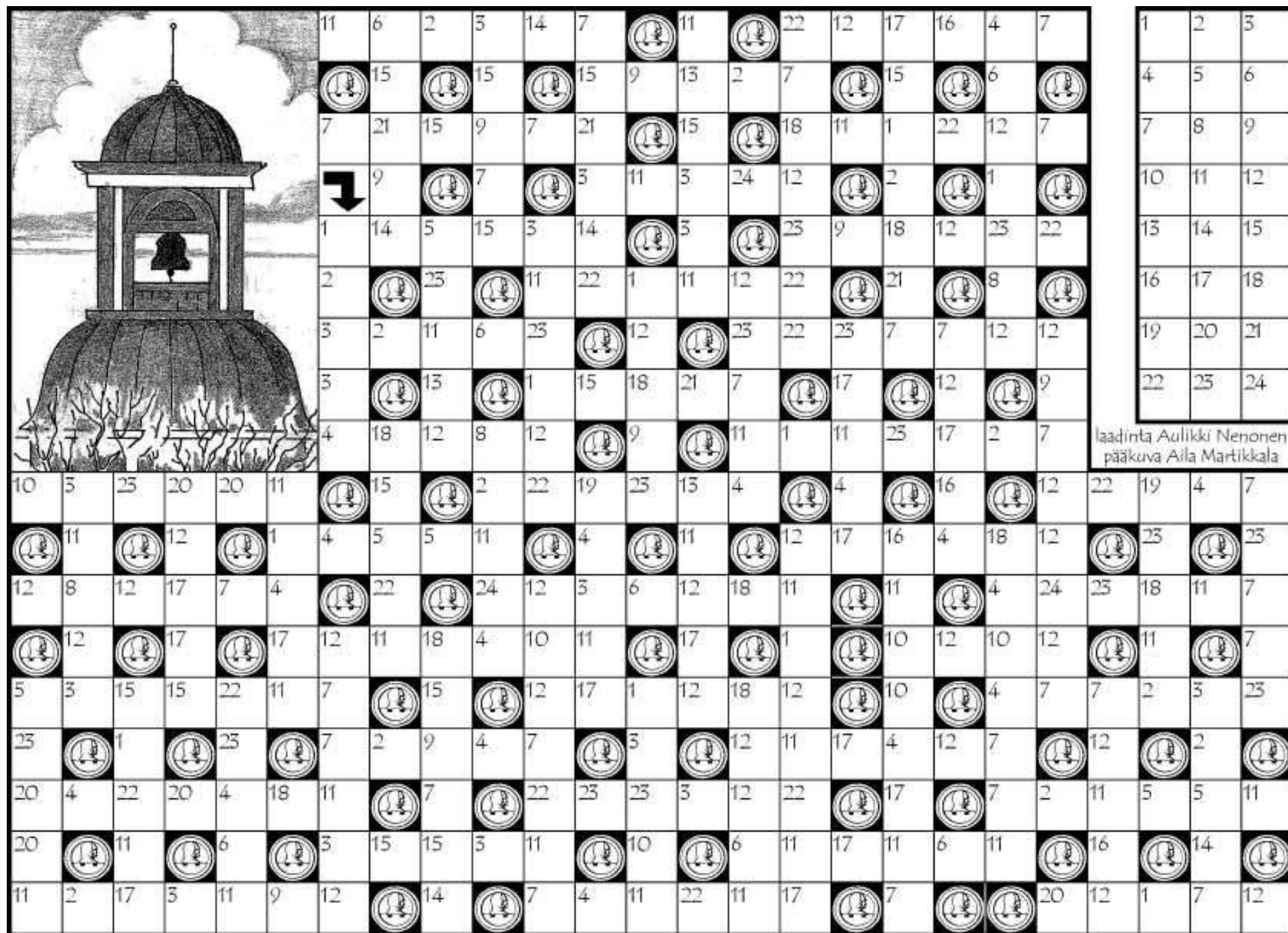
Raha, raja, rauha, roju, ruho, rujo, ruoja, (7)

Saha, sala, sula, suula, (4)

Urho, (1)

Kaikkien osallistujien kesken arvottiin kolme Sotaveteraaniliiton taskukalenteria. Palkinnon saavat: **Sakari Jussila**, Paattinen, **Auli Luoma**, Isokyrö ja **Hilkka Uunila**, Himanka. Seuraava kilpailusanamme on ”MOTTITALKOOT”. Lähetäkää vastauksenne perjantaihin 25.1. mennessä kirjeessä tai postikortilla: PL 600, 00521 HELSINKI, faksilla numeroon (09) 6126 2020 tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi. Vastaukseen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjekuoreen lisäksi ”Sanakilpa”. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme Raul Kuutman kirjaa ”Kaksikymmentä vuotta Viron-Suomen sillalla”.

Joulukuun krypto

Kirjat

Uusi Lottakirja

Antikainen, Marjo-Riitta: Velvollisuuden kutsu. Fanni Luukkonen johtajana. Otava 2012. 255 s.

Eräs tunnetuimpia suomalaisia naisia kautta aikojen on Lotta Svärdin pitkäaikainen (1929 – 1944) puheenjohtaja Fanni Luukkonen, jota on tutkittu yllättävän vähän. Juuri Luukkosta tuli Lotta Svärd -järjestön pitkäaikaisin ja näkyvin johtaja ja samalla koko järjestöä paitsi koossa pitänyt samalla myös sitä personifioinut hahmo.

Luukkonen oli ammatiltaan opettaja kuten kaksi muutakin Lotta Svärdin johtavaa naista, Hilja Riipinen ja Helmi Arneberg-Pentti. Hilja Riipiseen häntä yhdisti oululaistausta ja samantyyppinen uskonnollinen maailmankatsomus. Temperamentiltaan hän erosi Riipisestä kuitenkin suuresti ja oli siltä osin lähempänä Arneberg-Penttiä, joka toimi ennen häntä Lotta Svärdin keskusjohtokunnan (ja samalla koko järjestön) puheenjohtajana.

Koska Luukkonen oli naimaton, hänellä oli aikaa työn ulkopuolisiin harrastuksiin. Niihin kuuluivat raittius- ja siveellisyystyö, joita hän harrasti mm. kansainvälisen Valkonauhan

kautta. Sen tunnukset ”Jumalalle, kodille ja isänmaalle” siirtyivät sittemmin Lotta Svärdinkin tunnuksiksi. Tähän vaikuttivat varsin vahvasti juuri Luukkonen ja Riipinen, joskaan eivät pelkäävät he. Tavoitteena oli suojella ja kohottaa koteja (ja isänmaita) kristillis-siveellisessä hengessä. Tämä oli toisaalta koko suomalaisen (porvarillisen) naisliikkeen tavoite.

Koska yhdistystoiminta kiinnosti Luukkosta, hänestä tuli vaussodan aikana ja sen jälkeen myös lotta. Hänellä ei näy olleen kovin kunnianhimoisia tavoitteita tällä saralla, mutta koska hän oli ahkera ja tunnollinen ja koska hänellä riitti aikaa ja kiinnostusta, hän sai vähitellen yhä enemmän ja yhä vastuunalaisempia tehtäviä lottajärjestön eri portaissa. On huomattava, että lotta(puheen)johtajien paikat eivät yleensä olleet kovin tavoiteltuja, mikä johtui siitä, että ne tiesivät tavatonta vastuuta, loputonta työtä, erilaisten riitojen keskelle joutumista ynnä muuta. Ja tätä kaikkea tietysti palkatta – ja oman työn ohessa.

Luukkosella oli kuitenkin sopivia ominaisuuksia lottapuheenjohtajaksi: ahkera luonne, aito kiinnostus ja henkilökohmainen kutsumus uskonnollis-

isänmaallisten arvojen palvelemiseen sekä lisäksi riittävän vaatimaton ja sovitteluva persoona, joka ei ainakaan lisännyt eikä kiihdyttänyt riitoja lottajärjestön sisällä eikä sen suhteessa muihin tahoihin. - Voidaan kuitenkin väittää, että vaatimaton, ahkera, lempeä ja tunnollinen Fanni Luukkonen ajautui lottajärjestön johtajaksi, muiden sopivien kandidaattien puutteen vuoksi, koska juuri hänellä oli toisaalta sopivat henkilökohtaiset ominaisuudet, toisaalta suuri innostus lottatyöhön. Hänet siis pikemmin ajettiin johtajan paikalle – ainakaan hän ei pyrkinyt siihen aktiivisesti itse. Kuten Antikaisenkin teoksesta ilmenee, Luukkosta ei voida pitää minkäänlaisena uranluoja-, kiiptijä- tai vallantavoittelijaluonteena, vaikka hänestä eräs Suomen merkittävimpiä naisjohtajia kautta aikojen tulikin.

Vaikka johtaja olikin, Luukkonen ei tehnyt itsestään tärkeää. Luukkosesta tuli toki josain määrin palvottu, varsinkin pikkulottien keskuudessa, mutta ei ollenkaan samalla tavalla kuin vaikkapa Mannerheimista miesten ja koko kansan silmissä. - Lottien kohdalla on lisäksi muistettava, että kaikki lotat olivat – ainakin muodollisesti

– samanarvoisia, eivätkä johtajatkään olleet muita lottia ylemmänä, ainakaan missään sankarillisessa, myyttisessä tai edes armeijamaisessa mielessä. Lotilta puuttuivat kokonaan arvoasteet - niitä ei ollut Lotta Svärd -järjestössä edes sen vertaa kuin esim. partiossa tai vaikkapa Pelastusarmeijassa (!). Lotat rinnastuvatkin tässä suhteessa pikemmin marttoihin tai mihin tahansa yhdistystoimintaan kuin vaikkapa suojeluskuntiin. Lisäksi isänmaallisuus muodosti juuri lotissa topeliaaniselle ajattelulle pohjanneen henkisen, melkein pä uskonnollisen tunteen, joka yhdisti ”sisaret” toisiinsa. Tässä suhteessa Lotta Svärd rinnastuu siis myös uskonnollisiin yhteisöihin, joilla kyllä on ”johtajat” – mutta ei samassa mielessä kuin sotilaallisissa ryhmissä tai yhtymissä.

Johtajuus on nostettu Luukkonen uudessa elämäkerrassa jonkinlaiseksi läpikäyväksi teemaksi, vaikka Luukkonen ei sovi siihen (nais)johtajuuteen, jollaista hänen kauttaan koetetaan ehkä tämän kirjan avulla etsiä ja tukea. Luukkonen itse totesi lottajohtajien asemasta, luonteesta ja velvollisuuksista Raamatun sanoin: ”Joka teistä tahtoo suurin olla, olkoon toisten palvelija!”

Luukkonen päämääränä oli ”Jumalan Suomi”. Lisäksi suhde isänmaahan, kuten suhde työhönkin, kätki hänen mukaansa sisäänsä jotakin uskonnollista. Se, miten tämä liittyi toisaalta runebergiläis-topeliaanisuuteen, toisaalta Valkonauhan ideologiaan, jää työssä kokonaan avaamatta ja pohtimatta. Aivan toisenlaista lähestymis- ja käsittelytapaa olisi siis voinut odottaa.

Pää- ja sivuasiat jäävät muutenkin sekaisin toistensa lomaan. Monet tärkeät asiat, kuten ensimmäisen maailmansodan vaikutus Luukkonen ajatteluun, siivutetaan kuin lyhyenä mainintana, ohimennen. Näkyy, että tekijä ei ole viitsinyt hakea selityksiä pintaa syvemmältä eikä muutoinkaan pohtia asioiden tärkeysjärjestystä tai kirjan yleistä luettavuutta. Mikäli pääasiat, kuten Luukkonen edustama ideologia ja hänen elämänsä traagiikka olisi nostettu teoksessa kirkkaammin esiin, työllä olisi ollut kaikki mahdollisuudet onnistua. Nyt aihe on latistettu kronologisesti eteneväksi raportiksi.

Kaarle Sulamaa

Kenttäpostia sotasensuurin takaa

Rukajärven luutnantti, Rukajärven suunnan historiayhdistys ry, ISBN 978-952-93-1280-1 Paino Nord Print Oy Ab 2012

Rukajärven suunnan historiayhdistys ry, joka on perustettu 2009 jatkaa veteraanien 1986 Nurmeksessa perustaman historiikkitoimikunnan perinneaineiston keräystyötä. Historiikkitoimikunta haastatteli aikanaan 640 veteraania, josta kertyi 10 000 sivua kirjallista aineistoa. Se oli pohjana mm. Rukajärven tie-elokuvalle.

Lyhyenä toiminta-aikanaan yhdistys on saanut paljon aikaan. Viimeisin toimi on kirjan kustantaminen. Kirjan alkuosa koostuu kirjan nimen mukaisesti Ruka-

järven luutnantti Ermei Kannisen ja hänen puolisonsa Liisin vuodelta 1944 säilyneestä kirjeenvaihdosta. Johtopäätösten osio sisältää mielenkiintoisia havaintoja ja pohdintaa kirjeistä sekä kuvia johtajuudesta. Lopuksi kirjassa on rajakapteeni Tauno Oksasen Rukajärven taistelujen kuvaa 1941-1944 käsittävä kooste.

Kirja on myös kunnianteko 90 vuoden iän saavuttaneelle kenraaliluutnantille, joka ansiokkaan sotilasuran jälkeen on määrätietoisesti toiminut erityisesti Rukajärven suunnan veteraanien perinnetyön parissa. Kirja julkistettiin Marskin Majalla 18. lokakuuta.

Kirjaa on saatavissa nettikirjakaupasta osoitteesta www.antikka.net 30 euron hintaan + postikulut.

Nuorisoseuroilla rooli myös maanpuolustuksessa

Jaakko Numminen: Yhteisön voima. Nuorisoseuraliikkeen historia 1-5. Edita 2011.

Ministeri Jaakko Nummisen viisiosainen, 12,5 kiloinen teossarja sivuaa myös maanpuolustusta. Nuorisoseurat valmensivat maaseudun väkeä yhteistoimintaan, esiintymiseen ja vastuunkantamiseen, mikä auttoi Suomea selviytymään. Seurojen taloja hyödynnettiin sota-aikojen tehtävissä ja seuroille lahjoitettiin syksyllä 1944 usein suojeluskuntien omaisuutta.

Vuoden 1918 sotaan osallistui etenkin Pohjanmaan ja Etelä-Karjalan nuorisoseuralaisia - useimmat vapaaehtoisina. Etelä-Pohjanmaan 630 valkoisesta sankarivainajasta lähes puolet oli nuorisoseuralaisia, heistä seurojen esimiehiä 12. Joka seitsemäs kaatunut nuorisoseuralainen oli toiminut taistelussa esimiehenä.

Tapahtumaa kutsuttiin nuorisoseuroissa alkuun kansalaisodaksi tai kapinaksi. Toisin kuin Heikki Ylikangas on väittänyt, sotaan lähteneet tunsivat siis sen luonteen. Vapausotakäsite yleistyi nopeasti, mutta rinnakkaisnimiä käytettiin vielä 1919.

Vaikka nuorisoseuroilla oli keskeinen rooli suojeluskuntien synnyssä, järjestöt olivat pian myös kilpailijoita. Yleisesti pitäjien valkoinen nuoriso kuului molempiin, mutta taloista syntyi paikoin kiistaa. Vahva suojeluskunta valtasi toisinaan - lottien tuella - aiemman nuorisoseuratalon, toisinaan päädyttiin yhteisomistukseen. Yhteisiä saattoivat olla myös kuorot ja näytelmäseurueet.

Nuorisoseurat olivat alkuaan itsekasvatusliike, jolle sotilaallisuus oli vierasta. Sodan uhan kasvaessa 1930-luvulla maanpuolustus korostui nuorisoseuroissakin, kuten mm. partioliik-

keessä. Sotilaallinen valmennus jäi silti suojeluskunnille.

Sotavuosina nuorisoseuratyö hiljeni, mutta kansakunnan ponnistuksia pyrittiin tukemaan. Seurataloja käytettiin niin armeijan ja siirtoväen järjestelyissä kuin opetustiloina koulutalojen jouduttua sotasairaaloiksi.

Melkoinen kiista syntyi sota-ajan tanssikiellosta. Nuorisoseuraliikkeen johto vaati sen noudattamista, mutta kieltoa rikottiin. Kiisteltiin siitakin, koskiko kiello piirileikkejä. Tanhuille avautui toisaalta kysyntää, joskin nuorisoseurat leimautuivat tanhuyhdistyksiksi vasta sotien jälkeen.

Nummisen kauan pohjustama teos antaa kattavan kuvan niin nuorisoseurojen asemasta, yhteiskunnasta kuin niiden paikallisesta toiminnasta. Kuvitus on monipuolinen.

Jyrki Vesikansa

MEP-Kuljetus Oy

Taivalkoski

Pääministeriys toi vankilatuomion

Keijo K. Kulha: Rytin luottomies, Jukka Rangell (1894-1982), Edita Publishing Oy, Porvoo 2012, 358 s.

Sodanaikainen pääministeri J.W. Rangell on nimenä useimmille tuttu, mutta eipä miehestä paljon muuta ole tiedettykään. Nyt tiedetään, kun Helsingin Sanomien emeritus päätoimittaja Keijo K. Kulha on kirjoittanut hänestä elämäkerran. Kun asialla on ollut työkseen kirjoittanut ammattimies, on jälkikin taatua tavaraa. Mukavan miehen maineessa olleesta Jukka Rangellista on tehty mukavalukui-nen, kiinnostavalla tavalla hänen elämäнкаartaan valottava kirja. Rangell oli myös kansainvälinen urheilujohtaja ja mestaritaso-n urheilija itsekin. Mittavimman elämäntyönsä hän teki kuitenkin pankkimailmassa, ensin Osuuskassojen Keskuslainarahastossa, sitten Suomen Pankissa, Pankkiyhdistyksessä ja Kansallis-Osake-Pankin va-rapääjohtajana. Hän ystävystyi

jo nuorena toisen pankkimiehen Risto Rytin kanssa ja se suhde tuli vaikuttamaan voimakkaasti hänen myöhempään elämän-kohtaloonsa. Vuonna 1937 Ran-gell nimitettiin Suomen Pankin johtokunnan jäseneksi Rytin ollessa pankin pääjohtaja. Ry-tistä tuli joulukuun 1. päivänä 1939 tasavallan pääministeri ja vuoden päästä 19.12.1940 presi-dentti, Rangellista kaksi viikkoa myöhemmin pääministeri.

Rangellia on pidetty Risto Rytin käskyläisenä eikä aiheet-ta, sen kyllä Kulhakin kirjassaan osoittaa. Tällä suhteella oli sitten se seuraus, että kun Ryti oli so-tasyllisyysoikeudenkäynnissä pääsyytetty, sai Rangell tehdä tässä suhteessa hänelle seuraa. Pääministeri oli toinen pääsyy-tetty ja hän sai toiseksi pisim-män tuomionkin, kuusi vuotta vankeutta.

Kulha ei nosta kirjassaan esille mitään suuria salaisuuk-sia, ei siitäkään syystä, että niit-ä ei enää juurikaan paljastu. So-ta-aika on perusteellisesti käyty

läpi monenkin historiantutkijan toimesta. Pienimerkityksellisiä, mutta hauskoja yksityiskohtia sen sijaan löytyy. Rangell kuului mm. Yksinkertaisten Yhdistyk-seen ja Hammastunturin palis-kuntaan. Ne olivat leikillisiä ni-mityksiä kahdelle ystäväpiirille, jotka kokoontuivat 1930- ja -40 luvuilta lähtien kauas sodanjäl-keiseen aikaan, jäseninä niin Risto Ryti kuin Urho Kekko-nenkin.

Mietin kirjaa lukiessani, hei-luivatko pääministeri Rangel-lin korvat marraskuun 29. päi-vänä 1941 eduskunnassa, kun hän totesi sanatarkasti seuraa-vasti: “Puhtaalla omallatunnol-la voimme sanoa, ettemme Mos-kovan rauhan jälkeen halunneet uutta sotaa Neuvostoliittoa vas-taan”. Rangellin täytyi tietää, että monet ministerit olivat to-denneet jo talvisodan aikana, Moskovan pakkorauhan edessä, että kyseessä tulee olemaan vä-lirauha.

Esko Vuorisjärvi

Raatteentieltä Teheraniin - Sotasankarin pitkä matka maailmalla

Pasi Tuunainen: Marttinen, Kahden armeijan soturi, ISBN 978-951-1-25907-7, Keuruu 2012, 639 s.

Jos elämäkerrasta voisi sanoa täydellinen, niin dos. Pasi Tuu-naisen Alpo Marttisesta kirjoit-tama elämäkerta ainakin hipoi-si sitä. Siinä on kerrottu faktat ja taustat ja siinä on sopivas-sa määrässä arvioitu sitä, mik-si kohdehenkilö teki juuri niin kuin teki ja vielä sekin, kuinka hän onnistui pyrinnoissaan.

Sen sijaan Marttisen oma elä-mä ei hiponut läheskään täydel-lisyyden rajoja. Se oli jossakin määrin kulmikas ja rosoinen johtuen monestakin tekijästä. Hänen ehdottomuutensa oli sil-miinpistävää, hänen maailma-kuvansa oli mustavalkoinen. Kun kaikki kanssaihmiset ei-vät olleet samalla tasolla kuin hän, sattui törmäyksiä. Toisaalta Marttinen hakeutui mielellään vertaistensa seuraan ja hän ys-tävystyi varhain, jo sota-aikana Tolvajärven sankarin kenraali Paavo Talvelan kanssa. Molem-pia miehiä ajoi eteenpäin jon-kinlainen fanaattisuus, hinnasta välittämättä. Tolvajärvellä mak-

sajina olivat lukuisat kaatuneet suomalaissotilaat, Marttisen kohdalla hintana oli saamatta jäänyt kenraaliylennys.

Suomen ja Yhdysvaltain ar-meijan eversti Alpo Martti-nen kunnostautui talvisodassa Suomussalmella ja jatkosodas-sa mm. Tienhaarassa Viipurin lähellä. Kummassakin paikas-sa saatiin vihollisen etenemi-nen pysäytetyksi viime hetkel-lä. Sodan jälkeen hän osallistui asekatkentaan ja joutui Valpon etsintäkuuluttamaksi ja pake-ni Merenkurkun yli Ruotsiin ja sieltä Yhdysvaltoihin. Ruotsiin ja sitä kautta Amerikkaan ha-keutui muitakin aseatkijöitä, yhteensä parikymmentä miestä ja autoritäärinen Marttinen ko-hosi heidän henkiseksi johtajak-seen. Hän loi monen muun ase-kätkijän tavoin USA:n armei-jassa toisen sotilasuran. Hänen kohdallaan siihen kuului pit-käaikaisia komennuksia mm. Länsi-Saksaan, Etelä-Koreaan ja Iraniin kuin myös korkeita sotilasoppilaitoksia. Komennus Pentagoniin, Yhdysvaltojen ar-meijan pyhimpään paikkaan sen sijaan jäi lyhytaikaiseksi; hän ei pitänyt paikan ilmapiiristä.

Esko Vuorisjärvi

Veteraanikirja valtimolaisista

Leevi Kuokkanen: Valtimo-laiset sodassa 1939-1945. Kopijyvä Oy 2011. 432 sivua. ISBN

Valtimolaisten veteraanikirjassa on kaikki kunnollisesti toimitet-un veteraanikirjan ainekset. Ma-trikkeliosiin on rintamamiesten osalta kantakorteista koottu riit-tävät tiedot ja lottien osalta tiedot kotirintamalla ja tulirintamalla palvelusta. Sankarivainajista on oma selkeä jaksonsa kirjan alus-sa. Kirjan lähes viiden vuoden

valmistumisaika on mahdollis-tanut laajan aineiston keräämi-sen. Lähes parisataa sivua käsit-tävään rintamamiesten ja lotti-en sotatietä koskevaan osaan on saatu myös runsaasti aikalaisten haastatteluja, kertomuksia ja ta-pahtumia. Valtimolaiset sodassa on onnistunut veteraanikirja val-timolaisista ja tärkeä paikkakun-nan sotaveteraaniperinteen vaa-limista ajatellen.

Kirjaa on saatavissa Heikki Ovaskaiselta, p. 0500 371 165 40 euron hintaan.

Joululaulujen kertomaa

Reijo Pajamo ja REPALE-kustannus, ISBN 949-0-55001-255-4, Tikkurilan Paino Oy, Vantaa 2011

Professori Reijo Pajamon kirjoit-tamassa Joululaulujen kertomaa -kirjassa esitellään yli 80 joulu-laulua, jotka edustavat sekä perin-teisiä että myös uudempia joulu-lauluja. Lauluihin liittyvät sanat ja yksiaäniset nuotit sointumerk-keineen. Laulujen esittelyt sisältä-vät mielenkiintoiset tiedot niiden tekijöistä ja alkuperästä. Kirjan teksti on helppoa luettavaa, ker-rankin kunnonkokoisia kirjai-mia. Nuotit ovat kauniisti piir-rettyjä, laulujen sävelalat huolella

valittuja yhteislaulua varten, sä-vellajit helppoja myös harrastaja-soittajia ajatellen sekä sointumer-kit kitarasäestystä varten yleensä vaikeuksista tavoittaa.

Kirja palvelee lukijaansa ja laulajaansa erinomaisesti ja on varsinainen tietojen aarrearkku henkilöille, jotka juontavat yh-teislaulutilaisuuksia. Joululaulu-jen kertomaa -kirja on myös Rei-jo Pajamon ”juhlakirja”, sillä se on hänen 50. kirjoittamansa ja toimittamansa kirja. Tekijä on omistanut kirjansa Leena-vai-molleen. Kunnioitus Reijo Paja-mon kulttuurityölle!

Arvo Kuikka

Sumetek Oy
Suomussalmi

Steel Master
Finland Oy
Mynämäki

Kirjat

Uusi kirja Stalingradin taisteluista

Jaakko Aatolainen: Hitler, Stalin ja Stalingrad – Tah-tojen taistelu, Karisto Hämeenlinna 2012, 400 sivua, ISBN 978-951-23-5617-1

Adolf Hitleristä, Josef Stalinista ja Stalingradin taistelusta on julkaistu kirjoja, mutta yllä mainitun veroista en ole ennen nähnyt. Lisäksi kirjassa on Stalingradin taistelutapahtumien ohella tuotu esille sekä Saksan että Neuvostoliiton johtajat Stalin ja Hitler. Aihetta onkin, sillä kumpikaan ei ollut johtamansa maan syntyperäinen kansalainen. Stalin oli georgialainen ja Hitler itävaltalainen. Kumpikaan ei ollut ammattisotilas, vaan politiikan esille nostama johtaja.

Sotahistorioitsijana kenraalimajuri Jaakko Aatolainen (synt. 3.2.1936 Muolaassa) on tutkinut aihetta viisi vuotta. Hän on ollut opettajana Sotakorkeakoulussa. Kadettikoulussa hän oli kursinsin priimus.

Aatolainen aloittaa kirjan ajalta ennen vuotta 1942. Hän

käsittelee Stalinin organisoimia upseeriteloituksia 1937-38. Kirjan esittelijän tietojen mukaan niitä oli 43 000. Aatolainen tuo esille luvun 35 500. Paljon kuitenkin, kun kyseessä on osa ammattitaitoisinta upseeristoa.

Alkusodankäynnit Ukrainassa esitellään samoin Neuvostoliiton oivallus sotatieteellisuuden evakuoinnista Uralin taakse. Suurtyö onnistui ja sillä oli vaikutusta jatkotapahtumiin. Kirjoittaja käsittelee myös niin Saksan kuin NL:n asetuotantoa.

Aatolainen keskittyy 6. Armeijan tiehen halki Ukrainan kohti Volgaa ja Stalingradia. Mainitulla armeijalla oli vuoden 1941 joulukuuhun saakka erinomainen komentaja, sotamarsalkka Walter von Reichenau, josta tuli joulukuussa 1941 Eteläisen armeijaryhmän komentaja. Hän kuoli 17.1.1942. 6. Armeija sai komentajakseen kenraalieversti Friedrich Pauluksen, erinomaisen teoreetikon, mutta ei välttämättä hyvää käytännön johtajaa.

Jos välillä hyppäämme so-

dan alkuun, on ihmeteltävä Hitlerin ja Saksan sodan painopisteen puutetta. Muun muassa tasavahva hyökkäys yhtä aikaa kohden Leningradia, Moskovaa, Stalingradia ja Kaukasusta on vaikea ymmärtää. En kiellä, ett-eikö myös Stalin tehnyt vastavia virheitä. Muuten on vaikea ymmärtää esim. Kiovan mottia, jossa neuvostosotilaita jäi vangiksi 665 000 ja lisäksi taistelussa kaatuneet.

6. Armeija eteni halki Ukrainan kohti Stalingradia. Lopullinen hyökkäys kohti kaupunkia alkoi 23.8.1942. Kenraalieversti Andrei Jeremenkon joukot puolustautuivat.

Stalingradin kaupunkia puolusti kenraali Vasili Tsuikovin johtama armeija, meille suomalaisille tuttu Talvisodasta, jossa hän johti Kainuuseen hyökkäävää armeijaa. Kaupungissa jou-tuivat venäläiset turvautumaan todella koviin otteisiin, sillä taistelujen aikana niin sotilaita kuin siviilihenkilöitä teloitettiin 13 500 ja puolustuskuri säilyi.

Samanaikaisesti, kun saksalaisten 6. Armeija hyökkäsi Volga välitavoitteena, aloittivat neuvostoliittolaiset valmistelut vastahyökkäyksen ja saarroituksen toteuttamiseksi, joka sitten pantiin käyntiin kolmen ns. rintaman voimin. Näitä rintamia johtivat kenraalit Nikolai Vatul-tin, Konstantin Rokossovski ja Andrei Jeremenko. Hyökkäys ja saarrostus alkoi 20.11.1942 ja siihen osallistui neuvostoarmeijasta 1 106 000 sotilasta saksalaisten n. 300 000 sotilaan armeijaa vastaan. Saksalaisella puolella taistelivat myös Romanian 3. ja 4. Armeijat, mutta ylivoima oli neuvostoliittolaisilla musertava. 23.11.1942 saarrostus oli tapahtunut tosiasia. Taistelut tietenkin jatkuivat ja esille tuli 6. A:n osalta läpimurto länteen. Tätä Hitlerille esitettyä ajatusta Hitler ei hyväksynyt ja niin 10.1.1943 alkoivat lopputaistelut, jotka päättyivät 2.2.1943 saarrettujen tuhoon. Kaikkiaan 91 000 saksalaista joutui sotavangiksi, alun perin 285 000 sotilaan vahvui-

sesta armeijasta. Neuvostoliittolaiset lähteet kertovat 146 300 saksalaissotilaan ruumiin tulleen haudatuksi taistelukentälle. Sotavangeista noin 5 000 palasi kotiin. Loput kuolivat sotavankeudessa.

Minulla oli vuonna 1964 kun-nia tavata Stalingradin taisteluun osallistunut itävaltalainen eversti Erwin Jetzl (44.D). Hän kertoi valmiudesta lähteä läpimurtoon länteen. Tämän Hitler kielsi jyrkästi. Joukko joutui sotavankeuteen ja jotkut palasivat elävinä. Vieläkin katkera sotaveteraani (10 v. sotavankeutta) muisteli johtajaa inhoten ja aseveljiään surullisin ajatuksin. Ko. taistelussa kaatui itävaltalaisia varsin paljon.

Jaakko Aatolainen on tehnyt mittavan ja ansiokkaan työn 70 vuotta sitten tapahtuneesta taistelusta. Erinomainen historiateos.

Tapio Skog

FENNOVOIMA

KAUNIALA
TOIVOTTAA LUKIJOILLE
RAUHAISAA JOULUA
SEKÄ ONNEA VUODELLE 2013 !

DILA

DIAKONIALAITOS LAHTI

Hyvän elämän puolesta

Vuorikatu 4, 3. krs, 15110 Lahti
(03) 813 211 / www.dila.fi

Reijo Pajamo
Joululaulujen kertomaa

Kirjan hinta on 30 euroa + postimaksu. Sitä voi tilata kirjakauppojen lisäksi myös tekijältä.

Reijo Pajamo,
040 – 7738 025
reijo.pajamo@pp.inet.fi

Rauhallista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta 2013!

Respecta

www.respecta.fi

Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2013 toivottaen

Akaan seurakunta	Alavuden seurakunta	Auran seurakunta	Enontekiön seurakunta
 ESPOONLAHDEN SEURAKUNTA	Euran seurakunta	Evijärven seurakunta	Forssan seurakunta
Haapajärven seurakunta	Haapaveden seurakunta	Hangon seurakuntayhtymä	Hankasalmen seurakunta
Harjavallan seurakunta	Hartolan seurakunta	Hattulan seurakunta	Haukiputaan seurakunta
 KIRKKO HELSINGISSÄ	Hausjärven seurakunta	Herttoniemen seurakunta, Helsinki	Hollolan seurakunta
Huittisten seurakunta	Hyvinkään seurakunta	Hämeenkosken kappeliseurakunta	Hämeenlinna-Vanajan seurakunta
Iin seurakunta	Ikaalisten seurakunta	Imatran seurakunta	Inarin seurakunta
Isojoen seurakunta	Jalasjärven seurakunta	Janakkalan seurakunta	Joensuun evankelisluterilaiset seurakunnat
Joroisten seurakunta	Juupajoen seurakunta	Jyväskylän seurakunta	Kajaanin seurakunta
Kalajoen seurakunta	Kallion seurakunta, Helsinki	Kalvolan seurakunta	Kangasalan seurakunta
Kangasniemen seurakunta	Kannuksen seurakunta	Karstulan seurakunta	Kauniaisten suomalainen seurakunta
Kempeleen seurakunta	Lähelläsi arjen aherruksessa ja juhlan hetkellä www.keravanseurakunta.fi 	Kihniön seurakunta	Kiimingin seurakunta
Kiteen seurakunta	Kittilän seurakunta	 www.konnevesi.fi/seurakunta	Kontiolahden seurakunta

Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2013 toivottaen

 KOUVOLAN EV. LUT. SEURAKUNNAT	Kuopion evangelisluterilaiset seurakunnat	Kuortaneen seurakunta	Kuusamon seurakunta
Kyyjärven seurakunta	Kärkölän seurakunta	Kärsämäen seurakunta	Köyliön seurakunta
Lahden seurakuntayhtymä	Laitilan seurakunta	Lammin seurakunta	Langinkosken seurakunta
Lapinlahden seurakunta	Lappajärven seurakunta www.lappajarvenseurakunta.info	Lapuan tuomiokirkkoseurakunta	 Laukaan srk www.laukaasrk.fi
Lempäälän seurakunta	Leppävaaran seurakunta, Espoo	Lieksan seurakunta	Limingan seurakunta
Liperin seurakunta	Loimaan seurakunta	Lumijoen seurakunta	Luvian seurakunta
Malmin seurakunta, Helsinki	Multian seurakunta	Muonion seurakunta	Muuramen seurakunta
Mynämäen seurakunta	Mäntsälän seurakunta	Mänttä-Vilppulan seurakunta	Naantalin seurakunta
Nakkilan seurakunta	 Nastolan seurakunta http://nastola.seurakunta.net	Nokian seurakunta	Nurmijärven seurakunta
Orimattilan seurakunta	Oriveden seurakunta	Oulaisten seurakunta	Oulun tuomiokirkkoseurakunta, Karjasillan seurakunta, Tuiran seurakunta ja Oulujoen seurakunta
Oulunsalon seurakunta	 OUTOKUMMIN SEURAKUNTA	Paavalin seurakunta, Helsinki	Padasjoen seurakunta
Pakilan seurakunta, Helsinki	Parikkalan seurakunta	Parkanon seurakunta	Perhon seurakunta
Pietarsaaren suomalainen seurakunta	Pihtiputaan seurakunta	Pitäjänmäen seurakunta, Helsinki	Pohjan suomalainen seurakunta

Sotaveteraaneja tervehtien ja Siunattua Joulunaikaa ja Uutta Vuotta 2013 toivottaen

Pomarkun seurakunta	Pornaisten seurakunta	Porvoon suomalainen seurakunta	 Pudasjärven seurakunta
Pyhäjoen seurakunta	Raahen seurakunta	Ranuan seurakunta	Rautjärven seurakunta
Riihimäen seurakunta www.riihimaenseurakunta.fi	Rovaniemen seurakunta	Ruokolahden seurakunta	Ruoveden seurakunta
Saarijärven seurakunta, Kannonkosken, Kivijärven ja Pylkönmäen kappeliseurakunnat	Sallan seurakunta	Sastamalan seurakunta	Siikalatvan seurakunta
Siilinjärven seurakunta	Sipoon seurakuntayhtymä, Sibbo kyrkliga samfällighet	Someron seurakunta	Sotkamon seurakunta
Sulkavan seurakunta	Suomenniemen seurakunta	Suomussalmen seurakunta	Säkylän seurakunta
Hyvää Joulua! <i>toivoo</i> Sääksmäen seurakunta	Taipalsaaren seurakunta	Tammelan seurakunta	Tampereen evangelisluterilaiset seurakunnat
Tarvasjoen seurakunta	Teljän seurakunta, Pori www.porievl.fi	Tervolan seurakunta	Tikkurilan seurakunta, Vantaa
Tohmajärven seurakunta	 Tornion seurakunta	Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä	Tuusulan seurakunta
Urjalan seurakunta	Rauhallista joulua ja siunausta vuodelle 2013 VAASAN SUOMALAINEN SEURAKUNTA	Varkauden seurakunta	Vesilahden seurakunta
Vimpelin seurakunta	Vähänkyrön seurakunta	Äänekosken seurakunta	

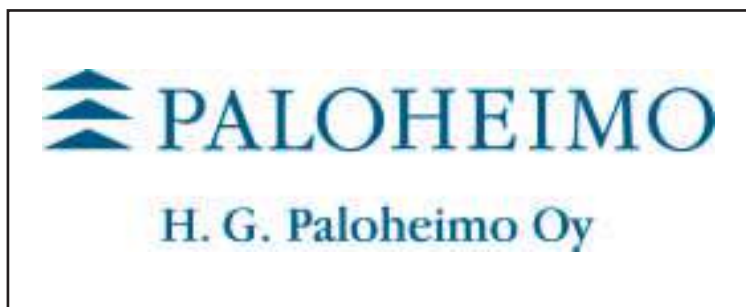
OVAKO

Turenki

ETS-LINDGREN
An ESCO Technologies Company

ETS-Lindgren Oy, Eura

Maxstar Oy Tampere	Juvenes-Yhtiöt Oy Tampere	Nota Oy Tampere
Sukkamestarit Oy Tampere	Tampereen Teollisuuskonehuolto Oy Tampere	JR-Muovi Oy Tampere
Tampereen Kiinteistöpalvelu Oy Tampere	Kuljetusliike PG-Trans Oy Tampere	Hämeen Kuljetus Oy www.hameenkuljetus.fi
Lean Ware Oy Tampere www.leanware.fi	France-Moteur Oy Tampere	Tiiko Oy Tervajoki
Matti Tamsi Oy Teuva www.tamsin.fi	Tornion Akut Tornio puh.016-480 787, www.tornionakut.com	Kolmeks Oy Turenki
Triumph International Oy Turku	Micros-Fidelio Finland Oy Turku	Hyvää Joulua Sotaveteraaneille Turusta! Nro 105
Turun Varakonepalvelu Oy Turku www.varakonepalvelu.fi	MK-Kassamasiina Oy Turku	Rakennus-Salama Oy Turku
J. Laakso Oy Tuusula	Yrityspalvelu Kreditte Ky Tuusula	Huevo Oy Ujala
PRISMA Vaasa	Insinööritoimisto Hesplan Oy Vaasa	A-Lattiat-Golv Nâhls&Salo Ab Vaasa
Plan-Ark Oy Vaasa	SF Hissi Service Vantaa	
Kuljetus Leo Koivulahti Oy Vantaa	MECONET OY	Skog Racing Service Oy Vihti
Metsäkoneurakointi P. Liiri Oy Otalampi	Maansiirto J. Salminen Oy Vihti	S&P Rakennuspalvelu Oy Vihti
Kaivuriurakointi T:mi Teppo Iivari Virolahti	Via Feenix Oy Virrat	Toimistotarvikevarasto Virrat
Virtain Varaosa Oy Virrat	SVS Supervise Service Oy Voikkaa	Oy Varax-Products Ab Ähtävä
	Kuljetukset Matti Nuuhkarinen Oy Äänekoski	

Haetaan yhteyttä

Olisiko lehden lukijoiden keskuudessa vielä sellaisia henkilöitä, jotka ovat palvelleet jatkosodassa tykistön viestissä radio-tehtävissä? Olen selvittämässä tykistön radiomiesten toimintaa jatkosodassa. Olisin erittäin kiitollinen, jos voisin saada keskustella sellaisten henkilöiden kanssa, joilla on omakoh-taista kokemusta tykistön radioryhmän ym. radioviestitöi-mintaan liittyvästä toiminnasta.

Tuomo Aho, Laajavuorenkuja 3 D 38, 01620 Vantaa, puh.050 392 6118, aho@pp.inet.fi.

Isäni, alikersantti **Keijo Valter Palmroos** (s. 29.5.1915), ERP12/2 katosi Vaskisavotan lohkola 11.6.1944. Ainoa tieto hänestä on, että hän haavoittui vaikeasti ja jäi vihollisen jalkoihin. Ankan hyökkäyksen alla eivät omat voineet häntä auttaa. Jos on vielä henkilöitä, jotka tietävät isäni koh-talosta enemmän, pyydän ystävällisesti ottamaan yhteyttä: Pekka Palmroos, puh. 050 514 2145, Oja-lantie 35, 23360 Kustavi.

tunut keskuudestamme. Onko näin? Kuka kertoisi meille Saarasta? Jaana Laamanen, puh. 040 766 3645, Aarne Aal-tonen, puh. (015) 210 172, 050 570 8670.

RTR 2:n (Keltainen rykmentti) Jukkolan linnakkeella vuosina 1942-44 (myös lähi- ja ilmatorjunnassa) toimi-neita sotilaita ja lottia pyydän ottamaan ystävällisesti yh-teyttä: Olli Pinomaa, Pohjolankatu 58, 00600 Hki tai puh. 040 513 7422, pinorez@icon.fi. Yksikin yhteydenotto oli-si arvokas.

Krypton ratkaisu

Virkistä muistiasi oikeat vastaukset

1. Sinä itse (mies)
2. Veljen eukon anoppi eli oma äiti
3. Tytär
4. Papin rouva oli lukkarin tytär
5. Äidinäiti, äiti, tytär
6. Aviopari saa lapsen.

Kokoonnutaan

Upseerikurssi 61, se viimeinen sodanaikai-nen kokoontuu perjantaina 18.1.2013 klo 12.00 Ostrobotnian Runeberg-salissa, Mu-seokatu 10, Helsinki. Ilmoittautuminen vii-meistään 15.1.2013 joko Paul Voss'ille, Ra-kuunantie 3 A, 00330 Helsinki tai Esko Ko-suselle, Tunnelitie 14 B 7, 00320 Helsinki.

Saara Taponen, Lappeenranta

Aarne Aaltonen ja tutkija Jaana Laamanen Mikkelistä kai-paavat tietoa Saara Taposesta, joka ainakin jatkosodan alus-sa oli töissä Pusupuiston kioskissa Lappeenrannassa. Tämä nuori nainen oli JR 1:n 14. tykkikomppanian erään panssa-rintorjuntatykkiryhmän kanssa kirjeenvaihdossa vuosien 1941-42 aikana. Tietojemme mukaan Saara Taponen on pois-

Julkaisija

Suomen Sotaveteraani liitto ry -Finlands
Krigsveteranförbund rf

Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen

Päätoimittaja Markku Seppä

Toimitus

Kellosilta 4 C
00520 Helsinki
puh. päätoimittaja (09) 6126 2012
sähköposti markku.seppa@sotaveteraaniliitto.fi
tai toimitus@sotaveteraaniliitto.fi
faksi (09) 6126 2020
internet www.sotaveteraaniliitto.fi

Osoitteenmuutokset ja lehden peruutukset

Sotaveteraani liiton jäsenet ilmoittavat osoitteenmuutoksista omaan yhdistykseensä tai liittoon Riina Lillforsille, PL 600
00521 Helsinki
puh. (09) 6126 2015
sähköposti riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Lehden tilaukset ja hinnat

Sotaveteraani liittoon kuulumattomat voivat tilata Sotaveteraani-lehden liiton toimistosta puh. (09) 6126 2015 / Riina Lillfors. Lehden vuosikerran hinta on 15 euroa.
Irttonumero maksaa 4 euroa.

Toimitusneuvosto

Puheenjohtaja Jyrki Vesikansa
Jäsenet: Anni Grundström, Antti Henttonen, Raija Hinkkala, Göran Lindgren, Pertti Nieminen, Markku Seppä, Aarno Strömmer, Eeva Tammi, Finn-Göran Wennström, sihteeri Marja Riukka

Toimitus ei voi vastata pyytämättä lähetetystä aineistosta.

Ilmestyminen 2012

1/12: 22. helmikuuta • 4/12: 12. syyskuuta
2/12: 18. huhtikuuta • 5/12: 31. lokakuuta
3/12: 20. kesäkuuta • 6/12: 12. joulukuuta

Ilmoitushinnat

1,60 euroa/pmm. Väri- ja määräpaikkailmoituksista sovitaan erikseen.

Lehti CD-levynä

Sotaveteraani-lehden pääsisältö on kuunneltavissa CD-levynä (ns. Daisy-äänite), jonka vuosikerran hinta on liiton jäsenille 8,50 euroa ja muille 17 euroa. Näkövammaisten Keskusliitto lainaa kuunteluun tarkoitettuja Daisy-soittimia. CD-levyjä voi tilata Sotaveteraani liiton myyntitoimistosta PL 600, 00521 Helsinki, puh. (09) 6126 2015, sähköposti riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Ilmoitusmyynti

Media-ammattilainen Adspace Oy
Kylänvanhimantie 29
00640 Helsinki
puh. (09) 877 6136, 040 735 7531
faksi (09) 726 1306
Isto Valkeapää
puh. 040 735 7571

Taitto

Taittotalo PrintOne
Mekaanikonkatu 7
00880 Helsinki
puh. 050 320 8972
sähköposti minna.komppa@printone.fi

Painopaikka

Suomen Lehtiyhtymä Oy, Tuusula 2012
ISSN 0782-8543

Suomen Suurin Kyläkauppa toivottaa

Rauhaisaa Joulua ja Onnea Vuodelle 2013

Kyläkauppa ja sen henkilökunta haluavat kiittää sotiemme veteraaneja työstä, jonka ansiosta me kaikki suomalaiset saamme tänään ja myös tulevaisuudessa nauttia vapaudesta.

Kiitoksena tällä lahjakortilla Päivän lounas

veteraanille ja seuralaiselle OnnenKivessä.

Päivänlounas sis. keiton, salaatin, lämpimän ruoan, juomat, leivät ja jälkiruokakahvin pipareilla.

Lahjakortin voi lunastaa vain veteraani.

Lahjakortti voimassa 1.1. - 31.12.2013.

Ravintola OnnenKivi on avoinna normaalisti ma-la 10.30-17.30. Tiedustelut 010 770 7300. Tervetuloa nauttimaan herkullisesta lounaasta perinteitä kunnioittavaan ruokaravintolaamme.

Veteraanin sukunimi

Etunimi

Syntymävuosi

Lähiosoite

Postinumero ja -toimipaikka

Puh

Seuralaisen nimi

Täten todistan tiedot oikeaksi ja vakuutan noutavani lahjan vain kerran. Noudettaessa näytettävä veteraanitunnus/jäsenkortti.

Veteraanin allekirjoitus

Lahjakortin käyttöohje:

1. Lahjakortti käytettävä yhdellä kerralla, veteraani ei voi käyttää seuralaisen lounasta seuraavalla kerralla. 2. Seuralainen saa lounaan vain veteraanin läsnäollessa. 3. Vain yksi lahjakortti/veteraani. 4. Lahjakortin tiedot täytettävä huolellisesti. 5. Henkilöllisyys todistettava kupongin käytön yhteydessä.

205

Tietoja voidaan käyttää henkilötietolain mukaan.

**SUOMEN SUURIN KYLÄKAUPPA
VELJEKSET KESKINEN OY**

OnnenTie 7, 63610 Tuuri | puh. 010 770 7000 | www.tuuri.fi

